

STRATEGIA ROZWOJU
GMINY NOWY ŻMIGRÓD
DO 2030 ROKU

Kraków – Nowy Żmigród, 2022 r.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	2
Przebieg procesu opracowania strategii, w tym sposoby włączenia partnerów w przygotowanie strategii.....	3
Wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Nowy Żmigród	4
Analiza strategiczna (SWOT) gminy Nowy Żmigród	22
Wizja i misja rozwoju gminy Nowy Żmigród	26
Obszary, cele i kierunki działań Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku oraz oczekiwane efekty jej realizacji	27
GMINA WSPIERAJĄCA LOKALNĄ GOSPODARKE I ROZWÓJ TURYSTYKI	29
GMINA ODPOWIEDZIALNA ZA PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	42
GMINA DBAJĄCA O ROZWÓJ I POTRZEBY MIESZKAŃCÓW	55
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Nowy Żmigród wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	77
Kwestie wodne a Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku	77
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Nowy Żmigród	83
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	92
Spójność założeń Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku z celami i kierunkami rozwoju zawartymi w strategii rozwoju województwa oraz w innych dokumentach wyższego rzędu. Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań	94
System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku	109
System wdrażania.....	109
Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	110
Monitoring, ewaluacja i aktualizacja dokumentu	115
Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku	120
Ramy finansowe	120
Potencjalne źródła finansowania	126
Spisy	131

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród jest podstawowym i najważniejszym dokumentem, diagnozującym uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał gminy i na tej podstawie wskazującym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju w ujęciu długofalowym. Pełni kluczową rolę jako generalny plan postępowania władz gminy, we współpracy z różnymi partnerami, w perspektywie do 2030 r. Koordynuje różne terytorialnie, sektorowo i technicznie plany oraz dokumenty strategiczne na szczeblu lokalnym. Integruje wysiłki wszystkich interesariuszy dla osiągnięcia wspólnie podzielanej wizji rozwoju. Kierunkuje i zabezpiecza w ten sposób ciągłość polityki rozwoju, aktywizuje i motywuje do działania, stanowiąc jednocześnie instrument pozyskiwania środków zewnętrznych na najważniejsze inwestycje i działania rozwojowe, w tym w ramach funduszy krajowych oraz środków europejskich.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku została sporządzona z inicjatywy Wójta Gminy Nowy Żmigród i opracowana w Urzędzie Gminy Nowy Żmigród przy współudziale interesariuszy lokalnych oraz ekspertów zewnętrznych (model partycypacyjno-ekspercki). W prace nad dokumentem zaangażowali się przedstawiciele władz lokalnych, urzędnicy samorządowi, reprezentanci sfery oświaty, instytucji kultury, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, przedsiębiorcy, społecznicy i liderzy lokalni, którzy byli wspierani przez konsultantów FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa. W ramach spotkań roboczych, warsztatów diagnostycznych i strategicznych oraz konsultacji społecznych wspólnie wypracowano diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, a następnie cele i kierunki działań na kolejne lata wraz z ich oczekiwanymi rezultatami. Założenie sprawnej i efektywnej współpracy będzie nadrzędne również na etapie wdrażania tych zapisów w życie, co pozwoli na osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju całej wspólnoty lokalnej.

Potrzeba budowy nowej Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku wynikała z wielu przesłanek wewnętrznych i zewnętrznych. Kluczowe znaczenie miały nowe potrzeby, problemy, oczekiwania i aspiracje mieszkańców gminy, w tym dotyczące poprawy dostępności i jakości usług publicznych, wzmocnienia gospodarki lokalnej, rozwoju i komercjalizacji oferty turystycznej, a także większej dbałości o przestrzeń oraz zasoby środowiskowe i kulturalne. Jednocześnie wskazać trzeba na potrzebę dostosowania kierunków rozwoju gminy Nowy Żmigród do zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych, w tym zmian społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technologicznych i cywilizacyjnych, a także zmian prawnych i powiązanych z nimi wdrażanych nowych założeń krajowej i regionalnej polityki rozwoju. Osobną przesłankę stanowią kończąca się perspektywa finansowa Unii Europejskiej oraz nowe możliwości przewidziane na lata 2021-2027, które tworzą kolejną szansę modernizacji społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej gminy.

Procedura dotycząca opracowania Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku uwzględniała wszystkie akty prawne mające wpływ na jej przebieg, w tym ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Dokument powstał zgodnie z przepisami art. 10e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii, w tym tryb konsultacji, określiła uchwała nr XXXII/207/2021 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 31 maja 2021 r.

Okres realizacji Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród sięga 2030 r., co jest zgodne z okresem wspomnianej kolejnej perspektywy budżetowej Unii Europejskiej wraz z dodatkowym okresem rozliczania pozyskanych projektów. Strategia została sformułowana w ścisłej korelacji z kluczowymi dokumentami planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i subregionalnego, m.in. Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 r.), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategią rozwoju województwa – Podkarpackie 2030.

PRZEBIEG PROCESU OPRACOWANIA STRATEGII, W TYM SPOSOBY WŁĄCZENIA PARTNERÓW W PRZYGOTOWANIE STRATEGII

Na proces opracowania Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku składały się następujące prace:

- Opracowanie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, w ujęciu dynamicznym i porównawczym, wraz z podsumowaniem i określeniem wniosków dla planowania strategicznego.
- Podjęcie uchwały nr XXXII/207/2021 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.
- Partycypacyjno-ekspertyczne wypracowanie założeń Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku – realizacja 3 spotkań z udziałem kluczowych interesariuszy lokalnych, których tematyka obejmowała: weryfikację i uzupełnienie wniosków z diagnozy statystycznej dotyczącej sytuacji gminy, przeprowadzenie analizy SWOT, identyfikację głównych wyzwań i kierunków rozwoju gminy, budowę celów strategicznych i operacyjnych, określenie kierunków działań i zadań wraz z oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami ich osiągnięcia.
- Opracowanie projektu dokumentu strategii o zakresie i treści zgodnej z art. 10e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
- Realizacja konsultacji społecznych dotyczących strategii w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy oraz z właściwym Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, wraz z ich podsumowaniem.
- Realizacja procedury opiniowania dokumentu strategii przez zarząd województwa (uzyskanie opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie).
- Przeprowadzenie uprzedniej ewaluacji trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii.
- Opracowanie wersji strategii po zmianach wynikających z konsultacji, opiniowania i ewaluacji.
- Realizacja procedury w trybie przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w tym uzgodnienia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym.
- Opracowanie finalnej wersji Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku i uchwalenie przez Radę Gminy Nowy Żmigród.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY NOWY ŻMIGRÓD

Celem realizowanej diagnozy było rozpoznanie najważniejszych cech, zasobów, potencjałów, problemów gminy Nowy Żmigród i jej otoczenia dla potrzeb planowania długofalowej polityki rozwoju. Prace obejmowały przeprowadzenie szeregu analiz statystycznych, zarówno w ujęciu dynamicznym (analizie zostały poddane dane i informacje z lat 2016-2020/2021), jak i porównawczym (dane dla gminy zestawiono z analogicznymi wskaźnikami dla 5 innych gmin powiatu jasielskiego: Kołaczyce, Skołyszyn, Dębowiec, Osiek Jasielski i Brzyska, które charakteryzują się podobnym ukształtowaniem terenu, zbliżonym położeniem względem największych ośrodków administracyjnych i gospodarczych tej części Podkarpacia, dostępnością transportową do nich oraz sposobem wykorzystania powierzchni, z niewielkim udziałem przemysłu oraz zanikającym znaczeniem rolnictwa; odniesiono się także do średniej powiatowej i regionalnej). Analizy zostały zrealizowane w kluczowych dla gminy obszarach (położenie i dostępność komunikacyjna, demografia, gospodarka i rynek pracy, infrastruktura techniczna, polityka społeczna i bezpieczeństwo publiczne, środowisko naturalne, kultura i zasoby dziedzictwa kulturowego, sport, edukacja i wychowanie, aktywność społeczna, stan finansów samorządowych). Podstawowe źródło danych stanowiła statystyka publiczna (przede wszystkim materiały i dane Głównego Urzędu Statystycznego, zgromadzone w ramach Banku Danych Lokalnych) oraz różne opracowania dotyczące gminy. **Powstał kompleksowy raport diagnostyczny, który otworzył dyskusję na temat sytuacji gminy oraz stojących przed nią kluczowych wyzwań i oczekiwanych kierunków rozwoju. W strategii, zgodnie z obowiązującymi aktualnie przepisami, zamieszczono jedynie – uzgodnioną wspólnie przez ekspertów i szerokie grono przedstawicieli gminy – syntezę wniosków z diagnozy, które posłużyły jako baza do podejmowania decyzji dotyczących wizji rozwoju, celów i zadań strategii.**

Obraz gminy

W sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Nowy Żmigród, jak w soczewce, ogniskuje się większość problemów, z jakimi boryka się województwo podkarpackie oraz – w szczególności – powiat jasielski. Jednostka zmagą się z zapaścią demograficzną, przejawiającą się z jednej strony nasilającym się z roku na rok zjawiskiem starzenia się społeczeństwa, z drugiej ciągłym odpływem młodych ludzi, emigrujących do Jasła bądź Krosna, czy większych ośrodków miejskich, na czele z Rzeszowem i Krakowem. Odległość od Jasła oraz Krosna, które w skali swoich powiatów są głównymi ośrodkami usługowymi, administracyjnymi i gospodarczymi, sprawia że gmina Nowy Żmigród jest miejscem o niższej atrakcyjności osadniczej niż jednostki położone bliżej miast lub wręcz z nimi sąsiadujące. Gmina pozbawiona jest zakładów przemysłowych bądź usługowych o rozpoznawalności ponadlokalnej, dominuje drobna przedsiębiorczość, natomiast w całkowitym odwrocie – co charakterystyczne dla wszystkich gmin wiejskich powiatu jasielskiego – znajduje się rolnictwo, już od kilku dobrych dekad zdegradowane (poza nielicznymi wyjątkami) do roli czynnika zapewniającego co najwyżej dodatkowe źródło utrzymania, obok pracy zawodowej.

Jednocześnie gmina Nowy Żmigród posiada znaczący, wyróżniający się nie tylko w skali powiatu, ale i większości gmin pogranicza Pogórzy Karpackich i Beskidu Niskiego, potencjał do stworzenia oferty wypoczynkowej i rekreacyjnej. Składają się nań przede wszystkim zasoby środowiskowe (głównie duża liczba stosunkowo łatwych do zdobycia wzniesień o wybitnie widokowych walorach, co odróżnia je od w większości zalesionych, a przez to mniej atrakcyjnych szczytów Beskidu Niskiego), nagromadzenie pamiątek historycznych z różnych epok – od średniowiecza po historię najnowszą – a także możliwość

kreowania oferty „branżowej”, wśród której na pierwszy plan wysuwa się ta związana z turystyką religijną. Sanktuaria w Nowym Żmigrodzie i Skalniku, postacie świętych i błogosławionych Kościoła katolickiego posiadające związki z ziemią żmigrodzką oraz miejsca kultu religijnego na górach Grzywackiej czy Trzech Krzyży pozwalają na stworzenie całodziennej, a z wykorzystaniem podobnych atrakcji leżących w sąsiednich gminach (np. Dębowiec) nawet kilkudniowej oferty dla turysty-pielgrzyma. Potencjału tego nie obniży nawet ewentualny brak przystąpienia do realizacji zbiornika Kąty – Myscowa bądź pozbawienie go funkcji rekreacyjnych. Nie sposób przy tym nie dostrzec, że potencjalny rozwój turystyki i rekreacji oraz usług im towarzyszących może stać się domeną przede wszystkim południowej części gminy, co w skrajnym przypadku może przełożyć się na jej wewnętrzne rozwarstwienie rozwojowe.

W analizie aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy uwidacznia się rola Nowego Żmigrodu. Pomimo relatywnie niewielkiej liczby mieszkańców miejscowość zachowała historyczny charakter miasta w rozumieniu centrum administracyjnego, usługowego, kulturalnego oraz gospodarczego. Rangę miejscowości podnosi m.in. obecność komisariatu policji, szkoły średniej, poczty czy stacjonowanie zespołu ratownictwa medycznego. Co więcej, Nowy Żmigród pełni taką rolę nie tylko względem miejscowości w gminie, ale i dla mieszkańców gmin sąsiednich – zwłaszcza Krempnej.

W ujęciu bardziej szczegółowym, dla gminy Nowy Żmigród za najważniejsze, bezpośrednio wpływające na jej rozwój, można uznać następujące uwarunkowania, wynikające z:

a) położenia gminy

Gmina Nowy Żmigród leży w południowej części powiatu jasielskiego, w województwie podkarpackim, w odległości kilkunastu kilometrów od Jasła, stanowiącego główny ośrodek gospodarczy, administracyjny i usługowy. Podobną rolę, jednak w nieco mniejszej skali, pełni leżący w centralnej części gminy Nowy Żmigród – dawne miasto, z zachowanym małomiasteczkowym układem urbanistycznym. Ośrodkiem ciężenia dla miejscowości północno-wschodniej części gminy jest też Krosno, funkcji takich nie pełni natomiast nieodległa, znacznie mniejsza Dukla. Jednostkę tworzy 18 miejscowości (19 sołectw): Brzezowa, Desznica, Gorzyce, Grabanina, Jaworze, Kąty, Łężyny, Łysa Góra, Makowiska, Mytarka, Mytarz, Nienaszów (wschodnia część wsi – Sośniny – jako odrębne sołectwo), Nowy Żmigród, Sadki, Siedliska Żmigrodzkie, Skalnik, Stary Żmigród oraz Toki. Gmina leży na styku dwóch mezoregionów – Pogórza Jasielskiego oraz Beskidu Niskiego. Granica jest łatwo zauważalna w rzeźbie terenu, często umownie wyznacza się w tej roli drogę Gorlice – Nowy Żmigród – Dukla. Południowa, „beskidzka” część gminy jest m.in. znacznie silniej zalesiona.

Nowy Żmigród jest dość ważnym węzłem dróg – w centrum miasteczka krzyżują się dwie drogi wojewódzkie: DW 992 Jasło – Ożenna oraz DW 993 Gorlice – Dukla. Sieć drogową uzupełniają drogi powiatowe i gminne, znaczenia miejscowego. Problemy komunikacyjne obejmują przede wszystkim sam Nowy Żmigród, za sprawą przebiegającego przez centrum miejscowości ruchu tranzytowego (głównie samochody ciężarowe w kierunku dawnego przejścia granicznego w Barwinku ze Słowacją). Budowa obwodnicy Nowego Żmigrodu to jedna z ważniejszych inwestycji dla rozwoju całej gminy. Drugą jest budowa zbiornika Kąty – Myscowa na rzece Wisłocze. W Kątach miałyby zostać zlokalizowana zapora wraz z niezbędną infrastrukturą do obsługi zbiornika, drogami dojazdowymi itd. Według informacji przekazywanych przez PGW „Wody Polskie”, koszt inwestycji sięga ok. 1 mld zł. Zbiornik miałby przyczynić się do ochrony przeciwpowodziowej dorzecza Wisłoki, stanowić rezerwuar wody dla mieszkańców tej części Podkarpacia, a pośrednio także przyczynić się do podniesienia atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej części Beskidu Niskiego. Obydwie wspomniane inwestycje znajdują się obecnie na etapie planowania.

Konsekwencje i wyzwania:

- Położenie gminy Nowy Żmigród, które można określić jako „bramę” do Beskidu Niskiego, w dużej mierze determinuje charakter jednostki i skłania do zwrócenia się ku turystyce, jako jednego z głównych motorów napędowych rozwoju gminy;
- Dostępność komunikacyjną gminy Nowy Żmigród ciężko określić jednoznacznie. Z pewnością atutem jest położenie na skrzyżowaniu dwóch dróg wojewódzkich, z dostępem do granicy polsko-słowackiej i na trasie dojazdowej do środkowej części Beskidu Niskiego (okolice Krempnej), a zatem na trasie wykorzystywanej w ruchu turystycznym;
- W obrębie samej gminy dostępność komunikacyjna jest dość zróżnicowana, zwłaszcza w zakresie dojazdu do Jasła i Krosna. W obu przypadkach miejscowości położone w północnej części jednostki oraz przy głównych drogach są w tym zakresie w uprzywilejowanej sytuacji względem sołectw leżących na uboczu;
- Jednocześnie gmina Nowy Żmigród leży z dala od stolicy województwa (Rzeszów) oraz głównych ośrodków miejskich południowo-wschodniej części Polski (Kraków, Lublin, Tarnów). Takie peryferyjne położenie przekłada się m.in. na brak bezpośrednich połączeń komunikacji publicznej z tymi miastami;
- Uruchomienie przewozów realizowanych przez PGZK „Jasiel”, także przy udziale finansowym gminy, oddaliło widmo jej wykluczenia komunikacyjnego. System wymaga jednak dalszych prac, związanych chociażby z bieżącym monitorowaniem potrzeb mieszkańców w tym zakresie, jak również dostosowaniem usług przewozowych do osób ze specjalnymi potrzebami;
- W interesie gminy winno leżeć także wspieranie utrzymania połączeń komunikacji publicznej do Krosna, stanowiące w przypadku miejscowości z północno-wschodniej części jednostki niemalże równorzędny z Jasłem ośrodek administracyjny i usługowy;
- Niezależnie od protestów społecznych i ostatecznie wypracowanego przebiegu trasy obwodnicy, wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum Nowego Żmigrodu jest kluczowe dla poprawy szeroko rozumianego komfortu życia i bezpieczeństwa mieszkańców;
- Jednym z kluczowych wyzwań wydaje się wzmocnienie lub przynajmniej utrzymanie funkcji lokalnego ośrodka administracyjnego i usługowego (mimo braku praw miejskich) w przypadku Nowego Żmigrodu;
- Powstanie zbiornika Kąty – Myscowa pozwoli na odblokowanie długotrwałego stanu zawieszenia projektu na etapie koncepcji i tym samym wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców miejscowości Kąty i Myscowa m.in. w związku z pobudzeniem rozwoju gospodarczego, np. umożliwi utworzenie czasowych miejsc pracy w trakcie realizacji zbiornika oraz powstanie nowych miejsc pracy po zakończeniu budowy.

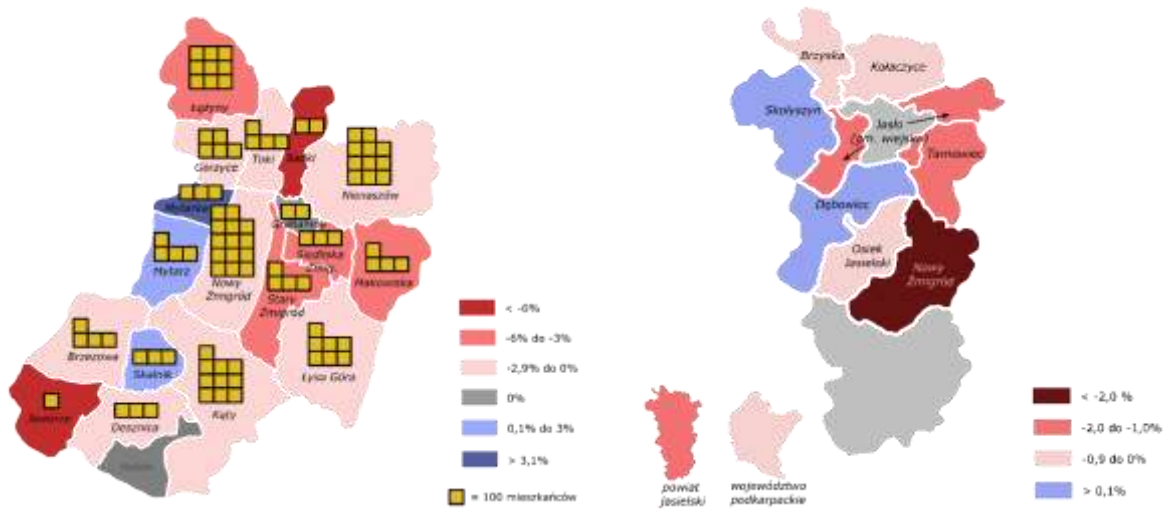
b) sytuacji demograficznej

Liczba ludności gminy Nowy Żmigród na koniec 2020 r. wynosiła, w zależności od źródła, 8 933 (GUS) lub 9 177 (UG) osób. Okres 2016-2020 przyniósł spadek liczby mieszkańców, wynoszący w ujęciu procentowym -2,9% (GUS) lub -1,9% (UG), wyróżniający się wśród gmin tła porównawczego. Najliczniej zamieszkiwanymi miejscowościami były Nowy Żmigród, Nienaszów (z Sośninami) oraz Kąty – w każdym z tych przypadków liczba mieszkańców na koniec 2020 r. przekraczała 1 000 osób. Większość miejscowości w gminie na przestrzeni lat 2016-2020 odnotowała ubytek liczby mieszkańców. Zwykle był on nieznaczny, ale łącznie złożył się na zauważalny spadek liczby ludności całej gminy.

Ostatnie pięciolecie przyniosło niekorzystne zmiany w strukturze demograficznej gminy Nowy Żmigród. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (20,3% w 2020 r.) przekroczył wartość odsetka najmłodszych mieszkańców (17,0%) i nie można wykluczyć, że proces ten nadal będzie się pogłębiać. Wśród jednostek tła porównawczego jest to najmniej korzystna proporcja. Zarówno wartość kolejnego wskaźnika, obrazującego odsetek osób w wieku powyżej 65 lat w ogólnej liczbie ludności (17,0%), jak i jej przyrost w okresie 2016-2020 (+ 1,6 punktu procentowego) potwierdzają, że zjawisko starzenia się społeczeństwa w gminie Nowy Żmigród postępuje.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

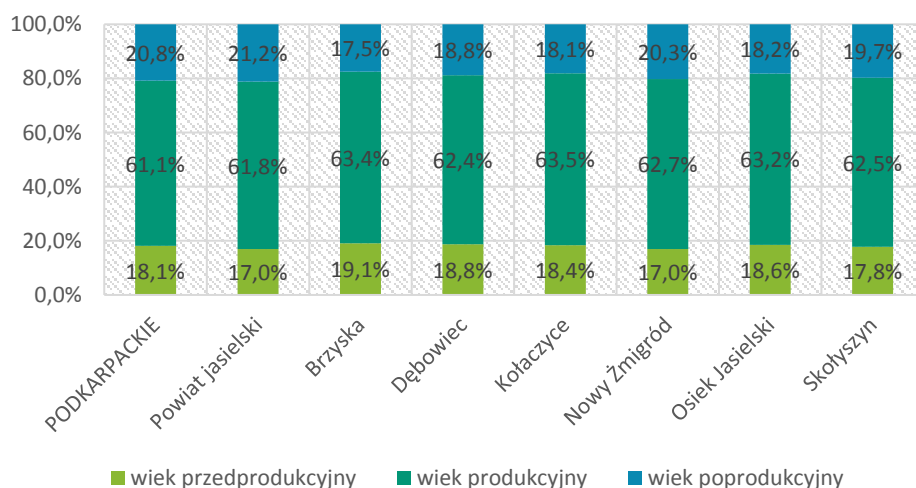
Rysunek 1. Liczba mieszkańców na koniec 2020 r. oraz zmiana liczby mieszkańców w latach 2016-2020 w poszczególnych miejscowościach gminy Nowy Żmigród i w wybranych jednostkach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Nowy Żmigród i BDL GUS

Na niekorzystną sytuację demograficzną jednostki składa się przewaga zgonów nad urodzeniami, utrzymująca się niemal przez cały okres 2016-2020. Zwracają uwagę szczególnie niskie wartości przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 osób, odnotowane w latach 2019 (-3,43 os.) i 2020 (-4,56 os.), co mogło być spowodowane pandemią koronawirusa oraz utrudnieniem w dostępie do opieki medycznej. Analizowana jednostka traci także swoich mieszkańców wskutek migracji – wartości wskaźnika salda w przeliczeniu na 1000 osób utrzymywały się w całym analizowanym pięcioletniu na poziomie ujemnym, a odnotowane wartości (np. -5,8 os. w 2017 r., -8,7 os. w 2019 r.) były rekordowo niskie na tle porównawczym. Zjawisko to ma przypuszczalnie swoje wytłumaczenie w częstych wyjazdach ludzi młodych w celach naukowych (głównie Kraków, Rzeszów i Lublin) bądź zarobkowych (większe miasta Polski, zagranica). Spora część z nich już nie wraca, co pogarsza sytuację demograficzną jednostki.

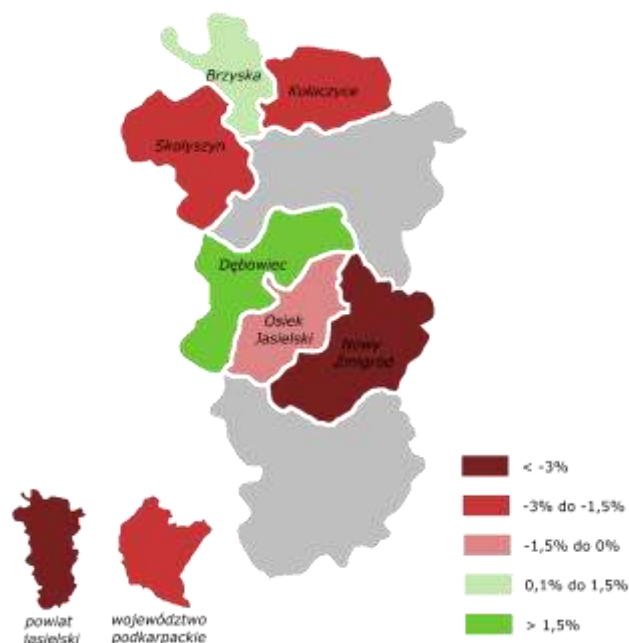
Wykres 1. Struktura demograficzna jednostek porównywanych w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dla części z gmin tła porównawczego szansą na poprawienie parametrów demograficznych jest wykorzystanie atrakcyjności osadniczej i uzupełnienie liczby mieszkańców przesiedleńcami z Jasła. Gmina Nowy Żmigród jest w tym zakresie mało perspektywiczna – udział w liczbie pozwoleń i zgłoszeń budowy dla budynków mieszkalnych w powiecie, udzielanych przez Starostwo Powiatowe w Jasle, analizowany dla lat 2018-2020, nie przekroczył poziomu 6% rocznie i wśród gmin powiatu jasielskiego był jednym z niższych. W dużej mierze za ten stan rzeczy odpowiada odległość oraz czas dojazdu do Jasła – o ile akceptowalny w przypadku północnej części gminy (Łężyny, Gorzyce), o tyle znacznie mniej atrakcyjny dla jej „beskidzkiej” części (Kąty, Skalnik, Brzezowa), jak też miejscowości położonych na uboczu głównych dróg (Nienaszów, Makowiska), prowadzących przez gminę.

Rysunek 2. Prognozowana zmiana liczby ludności w roku 2030 w stosunku do roku 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognozy obejmujące stan ludności do 2030 r., sporządzone przez GUS w 2016 r., zakładają postępowanie niekorzystnych procesów demograficznych w analizowanej jednostce. Tyczy się to zarówno spadku liczby mieszkańców, jak również nasilenia się procesu starzenia się społeczeństwa. Według danych GUS, w 2030 r. odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym ma wynieść aż 25,2%.

Konsekwencje i wyzwania:

- W gminie Nowy Żmigród współistnieją dwa wyjątkowo negatywne trendy demograficzne – proces starzenia się społeczeństwa oraz spadek liczby ludności. Jednostka nie jest pod tym względem odosobnionym przypadkiem (w podobnej sytuacji znajduje się powiat jasielski oraz województwo podkarpackie), jednak na tle porównawczym procesy te są nieco bardziej nasilone;
- Duży niepokój budzi zwłaszcza zaobserwowane ujemne saldo migracji. Można z dużą dozą prawdopodobieństwa założyć, że wyjeżdżają głównie ludzie młodzi (praca, nauka), co dodatkowo pogarsza sytuację demograficzną jednostki;
- Gmina Nowy Żmigród, w porównaniu z pozostałymi jednostkami tworzącymi powiat jasielski, ma dość niską atrakcyjność osadniczą. Głównymi czynnikami, wpływającymi na ten stan rzeczy, są odległość od Jasła oraz brak atrakcyjnych miejsc pracy. Dodatkowo, można zauważyć duże zróżnicowanie w tym zakresie wewnątrz gminy, z miejscowościami dość popularnymi dla budownictwa jednorodzinnego

(np. Nowy Żmigród, Łęczyny), jak i zasiedlanymi zdecydowanie rzadziej. Proces ten może doprowadzić do dużych rozwarstwień wewnątrzgminnych;

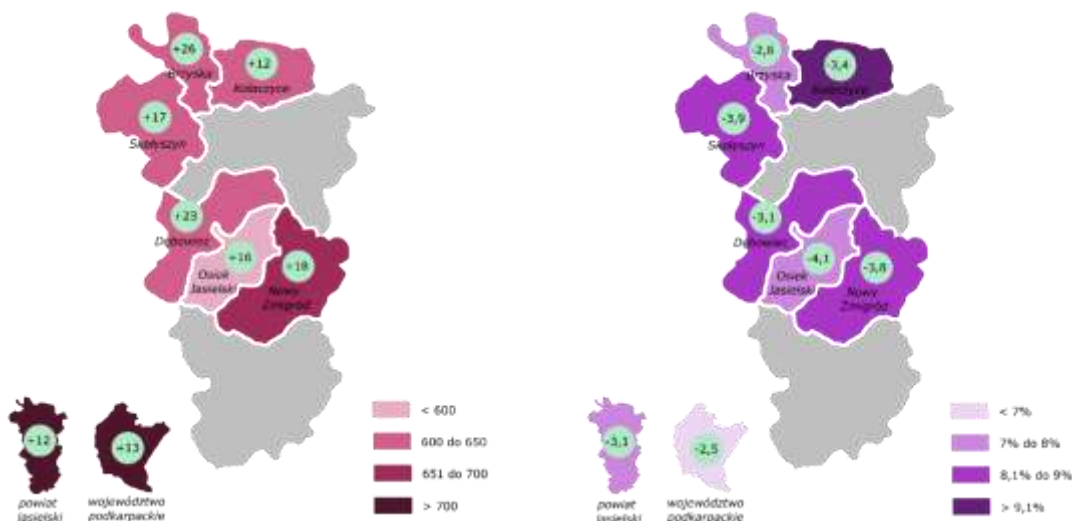
- Dla gminy Nowy Żmigród bardzo niekorzystne są prognozy na najbliższą dekadę, zakładające przede wszystkim znaczący wzrost odsetka osób najstarszych, co już teraz wymusza konieczność wdrożenia odpowiednich mechanizmów (np. w zakresie dostarczania usług publicznych), dostosowanych do potrzeb osób starszych, chorych itp.

c) potencjału gospodarczego

Na koniec 2020 r. w gminie Nowy Żmigród funkcjonowały 594 podmioty gospodarcze. Zdecydowaną większość (97%) stanowiły przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. Jednocześnie jednostka nie posiada zakładów przemysłowych i usługowych o rozpoznawalności ponadlokalnej – dominują drobne zakłady produkcyjne i usługowe. Wśród wiodących można wskazać zakład przetwórstwa mięsnego oraz produkcję armatury. Głównym ośrodkiem, skupiającym tego typu przedsiębiorców, jest Nowy Żmigród i jego najbliższa okolica.

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców na koniec 2020 roku wyniosła 665. W strukturze gospodarczej gminy Nowy Żmigród na koniec 2020 r. dominowały podmioty zgrupowane w sekcjach PKD: G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów – 25,6% ogółu), F (Budownictwo – 21,0%) oraz SiT (Pozostała działalność usługowa, w tym gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników i produkujące wyroby na własne potrzeby – 11,6%). Struktura ta była zbliżona do powiatowej i regionalnej.

Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2020 r. i procentowa zmiana tej wartości w roku 2020 w stosunku do 2016 r. (lewa strona) oraz udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2020 r. i zmiana tej wartości (w punktach procentowych) w roku 2020 w stosunku do 2016 r. (prawa strona)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W zakresie bezrobocia lata 2016-2019 charakteryzowały się sukcesywnym spadkiem liczby zarejestrowanych bezrobotnych, z poziomu 655 do 429. Rok 2020 zamknął się rezultatem 475 osób, przypuszczalnie wskutek pandemii koronawirusa. Nie można wykluczyć, że liczba ta nie będzie zwiększać się w kolejnych latach z uwagi na fakt opóźnionej reakcji rynku pracy na skutki pandemii oraz dużej niepewności co do jej zakończenia. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych, zamieszkujących teren gminy Nowy Żmigród, największy problem ze znalezieniem pracy mają osoby w wieku średnim.

W 2020 r. osoby w wieku 25-44 lat stanowiły łącznie 59,4% ogółu, zaś grupa wiekowa 25-34 charakteryzowała się największym odsetkiem przez cały okres 2016-2020. Problematyczna wydaje się być także skala bezrobocia długotrwałego – bezrobotni powyżej 1 roku stanowili w 2020 r. 52,6% ogółu, co w analizowanym pięcioleciu było rezultatem najwyższym. Wartość wskaźnika obrazującego odsetek bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym dla gminy Nowy Żmigród w 2020 r. wynosiła 8,5%, co było rezultatem nieco wyższym od notowanego w regionie (6,7%) oraz powiecie (8,0%). Mniejszy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym odnotowały w 2020 r. aż cztery gminy tła porównawczego, co zdaje się potwierdzać nienajlepszą sytuację na lokalnym rynku pracy.

Konsekwencje i wyzwania:

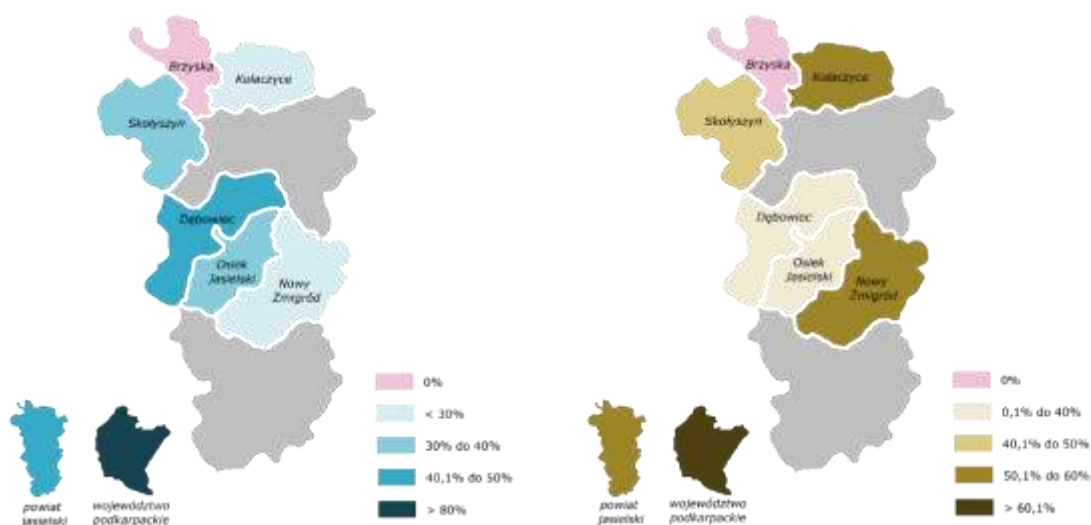
- Gmina Nowy Żmigród nie wyróżnia się znacząco pod względem gospodarczym – dominują niewielkie firmy usługowe, o zróżnicowanym profilu działalności. Dominacja szeroko pojętej branży budowlanej także jest charakterystyczna dla niewielkich gmin Małopolski i Podkarpacia;
- Jednostka nie posiada tradycji przemysłowych i gospodarczych, nie wytworzyły się one nawet na przełomie XIX i XX stulecia, będącym okresem gwałtownego rozwoju przemysłowego ziemi jasielskiej. Rolnictwo już dawno przestało być podstawowym źródłem utrzymania, pełniąc funkcję dodatkowego zarobku, a obecnie i ten model funkcjonowania coraz częściej jest porzucany;
- Zwracają uwagę problemy lokalnego rynku pracy – wskutek pandemii koronawirusa wzrasta bezrobocie, a osoby o wykształceniu zawodowym mają duże problemy w znalezieniu pracy. Zjawiskiem o nierozpoznanych rozmiarach jest także tzw. „szara strefa”;
- Współpraca z powiatem jasielskim i jego jednostkami odpowiedzialnymi za lokalny rynek pracy powinna być nastawiona w dużej mierze na rozwiązanie problemu wysokiego bezrobocia wśród osób z wykształceniem zawodowym oraz innych o trudnej sytuacji zatrudnieniowej;
- Dominacja w strukturze gospodarczej gminy drobnych przedsiębiorstw, głównie z sektora usług, jak również rola Nowego Żmigrodu – centrum drobnych usług na najbliższą okolicę, skłania ku kierowaniu wsparcia przede wszystkim w kierunku takich podmiotów;
- Jednocześnie dostęp do dróg wojewódzkich wychodzących z gminy w czterech kierunkach jest atutem, którego pozbawione są sąsiednie gminy (np. Osiek Jasielski), co można wykorzystać pod kątem tworzenia oferty inwestycyjnej.

d) stanu i potencjału środowiska naturalnego

Zasoby środowiskowe stanowią jeden z cenniejszych zasobów gminy Nowy Żmigród, chociaż zdecydowanie bogatsza pod tym względem jest południowa, „beskidzka” część jednostki. W jej granicach znajduje się fragment Magurskiego Parku Narodowego oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego. Łącznie, różnymi formami ochrony przyrody, objęte jest 49,7% terenu gminy. Jednocześnie jednostka nie posiada rozpoznawalnych, przyciągających turystów osobliwości przyrodniczych (jak np. „Diabli Kamień” w przypadku gminy Dębowiec), potencjał wynika przede wszystkim z zasobów przyrodniczych pojmowanych jako całość.

Największy problem związany ze stanem środowiska naturalnego obejmuje czystość powietrza – gmina Nowy Żmigród nie jest wolna od problemu tzw. „niskiej emisji”, czyli zanieczyszczenia atmosfery produktami spalania paliw stałych (głównie węgiel, nierzadko najniższej jakości) w budynkach mieszkalnych. Skala zjawiska nie jest w pełni zdiagnozowana, chociażby z uwagi na fakt, że samorząd nie posiada ewidencji nieekologicznych kotłowni. Bardzo korzystnie przedstawia się natomiast kwestia selektywnej zbiórki odpadów – te w 2020 r. stanowiły nieco ponad 50% całkowitej masy odpadów zebranych, co było rezultatem znacznie lepszym od średniej regionalnej i powiatowej.

Rysunek 4. Odsetek mieszkańców wybranych jednostek posiadających dostęp do wodociągu oraz kanalizacji na koniec 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednym z większych wyzwań, stojących przed samorządem gminnym w najbliższej dekadzie, jest rozbudowa sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej. Z tej pierwszej korzystało niespełna 24% mieszkańców jednostki, a do wodociągu przyłączone były jedynie budynki mieszkalne w Nowym Żmigrodzie oraz w sąsiednich Tokach. Rezultat ten dość znacząco odstaje od średniej dla regionu (81,2%) oraz powiatu (47,8%), a wśród gmin tła porównawczego jest jednym z niższych. Rozbudowa sieci wodociągowej jest ważna przede wszystkim z uwagi na zdarzające się coraz częściej niedobory wody w studniach przydomowych, powodowane długimi okresami pogody bezdeszczowej. W tym kontekście dużego znaczenia nabiera także budowa zbiornika Kąty – Myscowa, przewidzianego jako rezerwar wody dla gmin dorzecza Wiśłoki.

Nieco lepiej, głównie wskutek inwestycji przeprowadzonych w ostatnich latach, przedstawia się kwestia dostępu do sieci kanalizacyjnej. Według danych GUS, możliwość korzystania z niej posiadało 53,1% mieszkańców gminy, co stanowiło rezultat niższy od notowanego dla województwa (71,1%) i powiatu (59,6%), ale wyróżniał się blisko ośmiopunktowy przyrost wartości w okresie 2015-2019. Obszarami pozbawionymi sieci kanalizacyjnej jest południowa (okolice Kątów) oraz południowo-wschodnia (okolice Łysej Góry) część jednostki. Rozwiązaniem stosowanym przez mieszkańców nieposiadających dostępu do sieci przypuszczalnie są przydomowe oczyszczalnie ścieków, szamba oraz – czego nie można wykluczyć zwłaszcza w przypadku starszej zabudowy – odprowadzanie ścieków bezpośrednio do gruntu.

Konsekwencje i wyzwania:

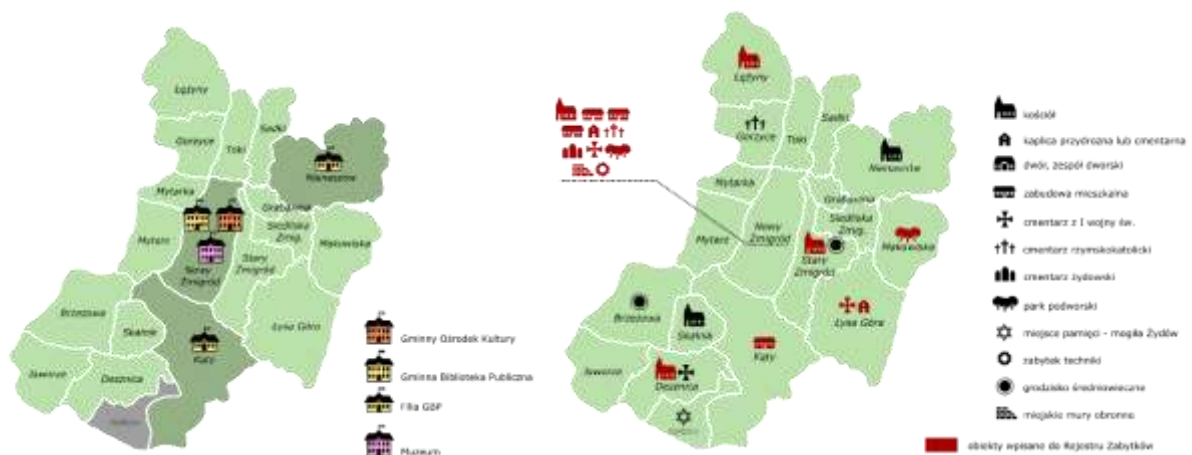
- Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jest jednym z większych wyzwań, stojących przed samorządem gminy Nowy Żmigród w najbliższych latach. W szczególności nacisk powinien zostać położony na inwestycje w miejscowościach południowej oraz południowo-wschodniej części gminy;
- Pomimo pagórkowatego lub górzystego ukształtowania terenu, układ osadniczy miejscowości gminy jest dość zwarty, co powinno być okolicznością ułatwiającą inwestycje w rozbudowę sieci, zarówno pod względem technicznym, jak i finansowym;
- Dostęp do wodociągu i kanalizacji ma bezpośrednie przełożenie na atrakcyjność osadniczą i inwestycyjną jednostki. Wielu prywatnych inwestorów uzależnia decyzję zakupu działki (np. pod budowę domu czy rozpoczęcie działalności gospodarczej) dostępem do mediów. Jednocześnie inwestycje w infrastrukturę zapobiegają rozwarstwieniu wewnątrz gminy;

- Coraz częstszym problemem, dotyczącym korzystających z przydomowych studni, są okresowe niedobory wody. Należy przypuszczać, że wskutek zmian klimatycznych susze (zwłaszcza w okresie wiosennym i letnim) będą zdarzać się częściej. Poza rozbudową sieci wodociągowej istotne wydaje się prowadzenie działań edukacyjnych, dotyczących rozsądnego gospodarowania wodą;
- Edukacja wydaje się być konieczna także w zakresie poprawy stanu powietrza – tyczy się to zarówno ciągle zdarzającego się spalania śmieci w piecach centralnego ogrzewania, jak również zachęt do wymiany przestarzałych kotłowni na instalacje przyjazne środowisku. W tym drugim przypadku duże znaczenie może mieć fakt wysokiego poziomu zgazyfikowania gminy;
- Duży odsetek obszarów chronionych w teorii może utrudniać procesy inwestycyjne na obszarze gminy, zarówno w zakresie budownictwa mieszkaniowego, jak i infrastruktury komunikacyjnej.

e) zasobów dziedzictwa kulturowego i tzw. oferty spędzania wolnego czasu

Samorządowymi instytucjami kultury, odpowiedzialnymi za szeroko pojętą animację życia kulturalnego w gminie, są Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna. Siedzibą obydwu jest Nowy Żmigród, dodatkowo biblioteka posiada swoje filie w Nienaszowie i Kątach. W teorii takie rozmieszczenie placówek kultury, przy dość rozległym obszarze zajmowanym przez gminę Nowy Żmigród, może stwarzać utrudnienia w dostępie do kultury w niektórych miejscowościach. Trzeba jednak uzupełnić, że ważnym zasobem kultury są domy ludowe, przede wszystkim stanowiąc zaplecze do działalności kulturalnej, edukacyjnej i animacyjnej dla organizacji pozarządowych, na czele z kołami gospodyń wiejskich. W Nowym Żmigrodzie działa też niewielkie muzeum, prowadzone przez stowarzyszenie i dokumentujące historię ziemi żmigrodzkiej.

Rysunek 5. Rozmieszczenie placówek kultury prowadzonych przez samorząd gminy oraz ważniejszych zabytków (w tym ujętych w Rejestrze Zabytków Nieruchomych) w gminie Nowy Żmigród

Źródło: Opracowanie własne

Wyróżnikiem gminy Nowy Żmigród jest liczba oraz różnorodność zasobów materialnego dziedzictwa kulturowego. W Rejestrze Zabytków Nieruchomych Województwa Podkarpackiego znajduje się łącznie 18 obiektów (pojedynczych lub całych zespołów) z terenu gminy, z których największe nagromadzenie przypada na Nowy Żmigród. Z racji nieobjęcia wszystkich pamiątek historycznych wpisami, zestawienie to nie oddaje pełni posiadanego zasobu. W kontekście konstruowania oferty dla turystów, krajoznawców oraz miłośników historii, warto zwrócić uwagę w szczególności na dwie kwestie – dużą różnorodność tematyczną zasobów dziedzictwa kulturowego (m.in. kultura Żydów, Łemków, dziedzictwo konfliktów zbrojnych – konfederacji barskiej, I oraz II wojny światowej) oraz

nagromadzenie zasobów związanych z szeroko pojętą turystyką pielgrzymkową, co pozwala myśleć o stworzeniu kompleksowej oferty obejmującej nawet kilkudniowe pobyty.

Zorganizowana aktywność sportowa w gminie Nowy Żmigród ma wymiar lokalny – głównie są to zawody piłkarskie na najniższych poziomach rozgrywkowych. Warto jednak podkreślić, że teren gminy Nowy Żmigród coraz częściej staje się areną zawodów biegowych czy rowerowych, w czym sprzyja specyficzne ukształtowanie terenu. Jest to także znaczący potencjał w kierunku rozwijania aktywnej formy wypoczynku. Także i w tym przypadku zdecydowanie bardziej atrakcyjna jest „beskidzka” część gminy – w jej północnej części brak jest chociażby znakowanych pieszych szlaków turystycznych PTTK.

Konsekwencje i wyzwania:

- Możliwe jest występowanie deficytów w ofercie kulturalnej w gminie – samorządowe placówki kultury mieszczą się jedynie w trzech miejscowościach gminy. Co więcej, wspomniane deficyty mogą się dodatkowo ujawniać w przypadku niezadowalającej działalności tych organizacji, stąd konieczność jej weryfikowania, monitorowania zapotrzebowania zgłaszanego przez społeczność lokalną, dbałość o odpowiednie wyposażenie i infrastrukturę itd.;
- W skali gminy zauważalne jest przywiązanie i chęć kultywowania tradycji lokalnych, o czym świadczy chociażby funkcjonowanie kół gospodyń wiejskich czy zespołów ludowych. Jednocześnie gmina Nowy Żmigród nie posiada wydarzenia kulturalnego o rozpoznawalności w skali ponadlokalnej. Za takie można uznać budowanie marki w oparciu o produkt lokalny, rozpoczęte przez kilka okolicznych jednostek (np. Kołaczyce – miód, Skołyszyn – prozioki, Tarnowiec – pierogi, Jasło – wino);
- Potencjał obiektów zabytkowych na terenie gminy Nowy Żmigród jest bardzo duży – świadczy o tym zarówno ich liczba, wartość historyczna, jak też różnorodność co do formy oraz okresu, z którego pochodzą. Pozwala to na stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu – zarówno w granicach jednostki, jak też poprzez udział w projektach zakładających współpracę większej liczby samorządów (np. szlaki tematyczne obejmujące cmentarze z I wojny światowej);
- Nie mniejszą szansę przedstawiają zasoby dziedzictwa niematerialnego gminy, na czele ze spuścizną Łemków, Żydów, nawiązaniem do działań zbrojnych (konfederacja barska), jak również zasobami umożliwiającymi rozwój turystyki religijno-pielgrzymkowej. O ile związki ziemi żmigrodzkiej z postaciami św. Wojciecha można uznać raczej za legendę, o tyle w pełni udokumentowane są odniesienia do postaci św. Jana Pawła II oraz bł. ks. Władysława Findysza. Atrakcyjne są też zasoby infrastruktury religijnej, łączące walory duchowe z krajoznawczymi (zabytkowe kościoły, widokowa Góra Trzech Krzyży, krzyż – platforma widokowa na szczycie góry Grzywackiej);
- W zakresie wykorzystania walorów gminy Nowy Żmigród do rozwoju turystyki, sportu, rekreacji czy szeroko pojętego aktywnego wypoczynku uwidacznia się duże zróżnicowanie wewnątrz jednostki – część „beskidzka” posiada dalece większy potencjał niż „pogórzańska”;
- Przyszłościowym kierunkiem wydaje się być wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego na cele aktywnego spędzania czasu. Zwraca przy tym uwagę fakt, że większość atrakcji, niezależnie od ich stopnia zagospodarowania i wykorzystania, skupia się na okresie letnim. Zima jest okresem słabo wykorzystanym, zwłaszcza od strony sportowej i rekreacyjnej, głównie z uwagi na brak odpowiedniej infrastruktury. Gmina Nowy Żmigród charakteryzuje się dość korzystnymi warunkami terenowymi i klimatycznymi w tym zakresie;
- W przypadku gmin zróżnicowanych wewnętrznie zdarza się zjawisko występowania „dwóch prędkości” – w taką pułapkę w kontekście rozwoju oferty turystycznej może wpaść także gmina Nowy Żmigród. Jej północna część (rejon Łężyn, Nienaszowa i Makowisk) charakteryzuje się dalece niższą atrakcyjnością turystyczną, stąd konieczność poszukiwania rozwiązań podnoszących jej potencjał – takim mogą być np. trasy rowerowe czy narciarskie o mniejszym stopniu trudności;
- Mnogość pomysłów na wykorzystanie zasobów gminy i pobudzenie ruchu turystycznego może okazać się także swego rodzaju pułapką – wydaje się koniecznym opracowanie i wdrożenie strategii rozwoju turystyki, wypracowanej wspólnie z przedstawicielami społeczności lokalnej, środowisk zaangażowanych w rozwój krajoznawstwa (np. PTTK) oraz instytucje ochrony przyrody (np. Magurski Park Narodowy).

f) zagospodarowania przestrzennego

Kwestia planowania przestrzennego w gminie Nowy Żmigród wydaje się być uporządkowana – niemal cały obszar gminy (99,3% w 2019 r.) jest pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co stanowi rezultat zdecydowanie wyróżniający się na tle powiatu, województwa oraz gmin tła porównawczego.

Najbardziej dynamicznym procesem w zakresie zagospodarowania przestrzennego w gminie jest odłogowanie coraz większej liczby gruntów dotychczas uprawianych rolniczo. Niewielka część z nich jest przekształcana w działki budowlane pod budownictwo jednorodzinne.

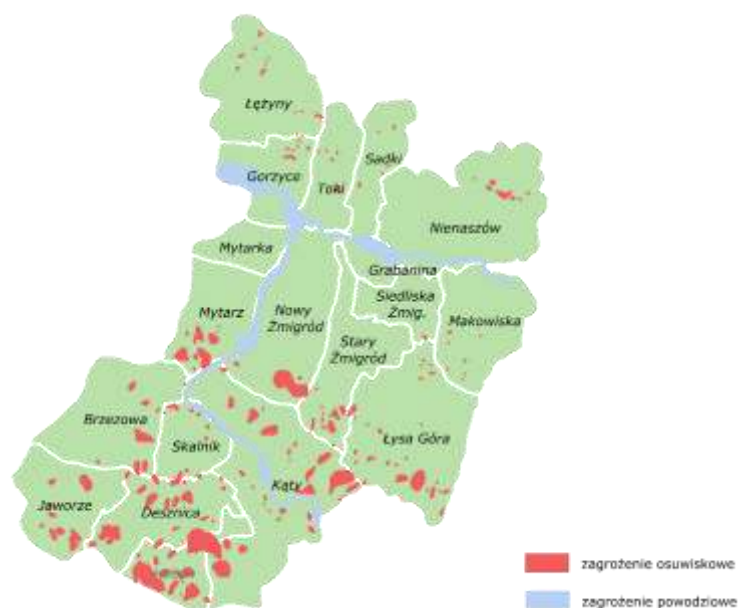
Konsekwencje i wyzwania:

- Z uwagi na pokrycie niemal całej gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, działania w tym zakresie winny się skupić przede wszystkim na bieżącym dostosowywaniu obowiązujących dokumentów do zapotrzebowania, wynikającego ze zmienności procesów społeczno-gospodarczych, jak również na udostępnieniu dokumentów planistycznych w formie ułatwiającej łatwe i szybkie korzystanie;
- Stopniowy zanik produkcji rolniczej znacząco zmienia krajobraz gminy – dotychczas uprawiane pola zarastają i „dziczeją”. Można przypuszczać, że proces ten będzie kontynuowany, ale nie można wykluczyć również powstania niewielkich gospodarstw rolnych, nastawionych na produkcję ekologiczną i specjalistyczną.

g) poziomu bezpieczeństwa publicznego

Najpoważniejsze zagrożenia bezpieczeństwa publicznego w gminie Nowy Żmigród wiążą się z występowaniem ekstremalnych zjawisk pogodowych – głównie nawałnych ulew oraz długotrwałych deszczy. Pierwsze powodują miejscowe zalania i podtopienia, na które narażone są przede wszystkim wszelkie zagłębienia terenu, drugie wpływają na występowanie z brzegów rzek. Według danych PGW „Wody Polskie”, do obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią należy teren bezpośrednio przylegający do koryta Wisłoki. Większe rozlewiska mogą tworzyć się w rejonie zakola rzeki w Tokach oraz na terenach rolniczych pomiędzy Gorzycami a Osiekiem Jasielskim, bez znaczącego zagrożenia dla zabudowy mieszkalnej. Ewentualne wystąpienie z brzegów Iwelki oznaczać będzie przede wszystkim zalanie rozległych pól i łąk pomiędzy Sadkami i Grabaniną, z ryzykiem podtopienia kilkunastu budynków mieszkalnych. Nie można jednak wykluczyć, że zagrożenie wystąpi na znacznie szerszym obszarze. Pośrednio z występowaniem opadów wiąże się ryzyko uaktywnienia się osuwisk. Na terenie gminy Nowy Żmigród znajduje się 348 obszarów klasyfikowanych jako osuwiska oraz tereny zagrożone. Koncentrują się one głównie w południowej, „beskidzkiej” części jednostki, w rejonie Kątów i Jaworza. Większość z nich zajmuje tereny niezabudowane (pola uprawne, łąki, nieużytki, lasy itd.), jednak są też miejsca, w których zagrożona jest zabudowa mieszkalna i infrastruktura komunikacyjna.

Rysunek 6. Osuwiska i tereny zagrożone powodzią w gminie Nowy Żmigród

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PGW „Wody Polskie” oraz PIG

Odrębna kategoria zagrożeń wiąże się z ruchem drogowym. Ten, jak wspomniano, szczególnie uciążliwy jest w przypadku Nowego Żmigrodu, na terenie którego krzyżują się dwie, dość mocno obciążone ruchem drogi wojewódzkie, z ich odcinkiem wspólnym przebiegającym przez rynek miasteczka, miejscami w odległości kilku metrów od zabudowy mieszkalnej. Dane obejmujące natężenie ruchu, publikowane przez GDDKiA, wskazują na rosnący odsetek samochodów ciężarowych w ogóle pojazdów na ciągu komunikacyjnym Jasło – Nowy Żmigród – Dukla.

W gminie Nowy Żmigród, głównie z racji odległości od Jasła oraz konieczności obsługi sąsiedniej gminy Krepna, zlokalizowane są: komisariat policji, pozostający w strukturach KPP w Jaśle oraz zespół ratownictwa medycznego z karetką podstawową na wyposażeniu. Dodatkowo jednostka jest objęta zasięgiem działania trzech ZRM stacjonujących w Jaśle oraz jednego ZRM w Dukli (powiat krośnieński). Najbliższe szpitalne oddziały ratunkowe zlokalizowane są w Jaśle i Krośnie. Pozostałymi podmiotami bezpieczeństwa publicznego są ochotnicze straże pożarne – na terenie analizowanej jednostki działa ich 16, z czego OSP Skalniki i OSP Łęsa Góra zaliczone do struktur Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Konsekwencje i wyzwania:

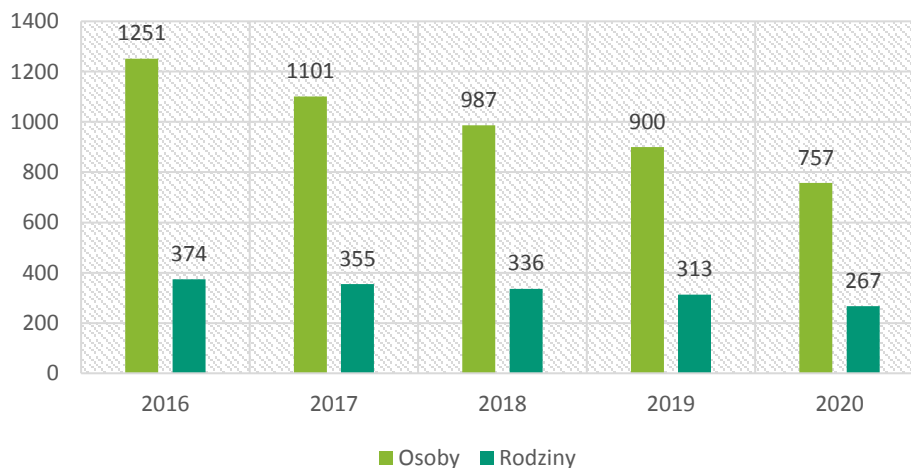
- Zagrożenia naturalne w gminie Nowy Żmigród w dużej mierze warunkowane są pogodą (podtopienia, zalania, uaktywnienie się osuwisk). Sporej części z nich można zapobiec – tym bardziej, że wiele rozwiązań (jak chociażby utrzymywanie drożności rowów i przepustów czy utrzymywanie magazynów ze sprzętem przeciwpowodziowym) jest relatywnie niskonakładowych;
- Inwestycje o najwyższej skali zaangażowania finansowego (np. budowa suchych zbiorników retencyjnych, obwałowań czy przesiedlenia z terenów osuwiskowych) przekraczają zarówno kompetencje, jak i możliwości finansowe gminy. Należy jednak działać w kierunku ich realizacji, poprzez lobbying, nawiązywanie partnerstw czy poszukiwanie możliwości uzyskania dofinansowań zewnętrznych;
- Także poza kompetencjami samorządu gminnego leży budowa obwodnicy Nowego Żmigrodu, jednak niezbędne wydają się działania wspierające powstanie tej inwestycji oraz współpraca z jednostkami odpowiedzialnymi na etapie planowania i realizacji;

- Także i w przypadku poziomu bezpieczeństwa publicznego, a ściślej przeciwdziałania skutkom suszy i poprawy zabezpieczenia przeciwpowodziowego, kwestią, która wiele zmienia, jest ewentualna budowa zbiornika Kąty – Myscowa;
- Niezbędne jest współdziałanie z innymi instytucjami szczebla publicznego (np. powiat, województwo) w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich i powiatowych, tym bardziej, że skupiają one na sobie niemal cały ruch w obrębie gminy, z poszczególnych jej miejscowości w kierunku Jasła;
- Obecnie ciąg drogowy Jasło – Nowy Żmigród – Dukla jest dość mocno obciążony ruchem tranzytowym w kierunku Barwinka. Kwestią wartą dodatkowego rozważenia jest prognoza rozłożenia się tego ruchu po powstaniu południowego odcinka drogi S19 i dostosowanie się gminy do ewentualnych zmian z niej wynikających;
- Jednostki OSP, niezależnie od ich kulturotwórczej roli, stanowią ważne ogniwo w systemie zabezpieczenia mieszkańców gminy oraz ich mienia. Z racji zdiagnozowanych zagrożeń konieczne jest utrzymywanie wysokiej sprawności bojowej tych jednostek, m.in. poprzez doposażenie sprzętowe, jak i udział druhow w szkoleniach i ćwiczeniach;

h) polityki społecznej

Na przestrzeni lat 2016-2020 spadała liczba zarówno osób, jak i rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Nowy Żmigród. Stabilnością wykazywała się natomiast struktura korzystających – nieco ponad 30% ogółu stanowiły osoby poniżej 18 roku życia, natomiast poziom 10% przekraczał odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. Zjawiskiem, które może wymagać szczególnej analizy, a w dalszej perspektywie interwencji, jest wysoki odsetek osób oraz rodzin korzystających ze wsparcia społecznego długotrwale (powyżej roku). Przekraczał on poziom 80% w całym okresie 2016-2020. Wartość wskaźnika beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców odnotowana w gminie Nowy Żmigród przekraczała średnią dla powiatu i województwa, ale nie wyróżniała się w żaden sposób na tle porównawczym złożonym z 5 innych jednostek.

Wykres 2. Liczba osób i rodzin korzystających z wsparcia społecznego w gminie Nowy Żmigród w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Nowy Żmigród

Wiodącym problemem społecznym w gminie Nowy Żmigród, określonym na podstawie odsetka ogółu powodów udzielania świadczeń pomocy społecznej, są długotrwale lub ciężkie choroby – w 2020 r. wsparcie z tego tytułu stanowiło blisko 42% ogółu. Pozostałe powody – wśród nich ubóstwo, niepełnosprawność czy bezrobocie – nie przekroczyły poziomu kilkunastu procent. Struktura ta była w 2016 r. znacznie bardziej spłaszczona.

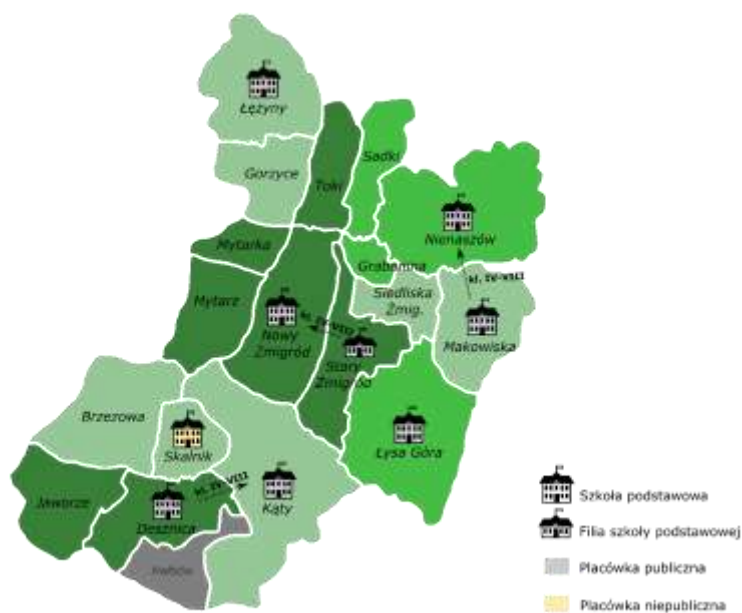
Konsekwencje i wyzwania:

- Brak wzrostu liczby osób korzystających ze wsparcia społecznego w roku 2020 w stosunku do roku poprzedniego nie oznacza braku negatywnych skutków, jakie wywołała pandemia koronawirusa. Nawet ewentualne jej wygaśnięcie w perspektywie najbliższych miesięcy nie spowoduje zatrzymania tego trendu (gospodarka zwykle reaguje na takie zjawiska z opóźnieniem). Można zatem zakładać, że w najbliższym czasie samorząd gminny czeka szereg wyzwań związanych z łagodzeniem gospodarczych i społecznych skutków pandemii;
- Pogłębionych analiz, zmierzających do określenia przyczyn i dobrania najskuteczniejszych mechanizmów naprawczych, wymaga zjawisko bardzo wysokiego odsetka korzystających z pomocy społecznej długotrwale;
- Duże wyzwanie w zakresie pomocy społecznej wiąże się z wskazanymi wcześniej zmianami w strukturze demograficznej jednostki – w najbliższych latach liczba osób wymagających rozmaitych form wsparcia będzie rosła. Należy przez to rozumieć nie tylko działania typowe dla ośrodków pomocy społecznej, ale także wszelkie formy aktywizacji osób starszych, budowania oferty spędzania czasu wolnego, przeciwdziałania wykluczeniu itd.;
- Należy utrzymywać odpowiedni poziom opieki zdrowotnej w gminie (np. poprzez inwestycje w infrastrukturę i sprzęt), pamiętając jednocześnie o dostosowaniu usług do zapotrzebowania oraz o ich dostępności. Jest to szczególnie ważne w kontekście wyszczególnionych wcześniej zmian w strukturze demograficznej gminy Nowy Żmigród.

i) edukacji i wychowania

Gmina Nowy Żmigród jest organem prowadzącym dla jednej placówki przedszkolnej – Przedszkola Samorządowego w Nowym Żmigrodzie. Dodatkowo, przy wszystkich publicznych szkołach podstawowych w jednostce (za wyjątkiem SP Nowy Żmigród) działają oddziały przedszkolne. Liczba dzieci w tych oddziałach w ostatnich kilku latach zwykle nie przekraczała kilkunastu – wyróżniającym się na tym polu wyjątkiem jest oddział przedszkolny w Desznicy, w którym rok szkolny 2021/2022 rozpoczęło zaledwie czworo dzieci. Część dzieci, zamieszkujących miejscowości gminy Nowy Żmigród, uczęszcza do przedszkoli w innych gminach (głównie w mieście Jaśle) i jest odwożone przez rodziców przy okazji ich dojazdów do pracy.

Rysunek 7. Rozmieszczenie szkół podstawowych i obwody szkolne w gminie Nowy Żmigród w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Nowy Żmigród

Sieć szkół podstawowych w gminie Nowy Żmigród tworzy 9 placówek, z czego 8 prowadzonych przez samorząd gminny. W liczbie tej zawiera się także jedna szkoła filialna oraz trzy kolejne, prowadzące jedynie naukę w klasach I-III. Największy odsetek uczniów (ponad 30% ogółu) uczęszcza do SP Nowy Żmigród. Uproszczone wyliczenie kosztów, ponoszonych przez gminę Nowy Żmigród na funkcjonowanie szkół w przeliczeniu na jednego ucznia pokazuje, że najmniejsza efektywność wydatków występuje w przypadku szkół w Łysej Górze, Makowiskach oraz Desznicy (dwie ostatnie prowadzą naukę w klasach I-III). Z uwagi na fakt, że naukę w roku szkolnym 2021/2022 w SP Desznica rozpoczęło 13 uczniów, wliczając w to także dzieci w oddziale przedszkolnym, dyskusja o reorganizacji siatki placówek wydaje się być nieunikniona.

Analiza poziomu nauczania, oparta na wynikach ogólnopolskich egzaminów ósmoklasisty z języka polskiego, języka angielskiego oraz matematyki uwidacznia, że uczniowie z gminy Nowy Żmigród osiągają zwykle nieco słabsze rezultaty niż ich rówieśnicy z gmin tła porównawczego, a także z całego powiatu oraz regionu. Osiągnięcie poziomu powiatowego i wojewódzkiego udało się jedynie w przypadku testów z języka polskiego (2020, 2021).

Tabela 1. Średnie procentowe wyniki uczniów wybranych jednostek z egzaminu ósmoklasisty (j. polski, matematyka, j. angielski) w latach 2019-2021

	język polski			matematyka			język angielski		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
województwo podkarpackie	64%	61%	62%	46%	48%	49%	57%	53%	65%
powiat jasielski	64%	61%	62%	44%	45%	47%	57%	51%	62%
Brzyska	69%	59%	60%	41%	45%	47%	54%	44%	64%
Dębowiec	65%	57%	55%	39%	44%	41%	54%	46%	54%
Kończycze	57%	55%	57%	38%	39%	49%	51%	42%	55%
Nowy Żmigród	59%	63%	62%	43%	42%	42%	51%	43%	53%
Osiek Jasielski	55%	68%	53%	36%	44%	35%	40%	49%	57%
Skołyszyn	68%	64%	63%	48%	48%	48%	60%	53%	63%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Kraków

W analizie edukacji na terenie gminy należy podkreślić, że w Nowym Żmigrodzie działa Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika. Szkoła posiada status publicznej, prowadzona jest przez nowożmigrodzkie Stowarzyszenie „Kopernik”.

Konsekwencje i wyzwania:

- Dostęp do edukacji na poziomie przedszkolnym i szkolnym jest jednym z ważniejszych czynników, przesądzających o atrakcyjności osadniczej danej jednostki. W przypadku gminy Nowy Żmigród dostęp ten jest dość dobry, głównie ze względu na rozbudowaną sieć szkół;
- Można z dużą dozą prawdopodobieństwa założyć, że postępujące zmiany w strukturze demograficznej gminy Nowy Żmigród jeszcze w okresie obowiązywania nowej strategii doprowadzą do konieczności racjonalizacji siatki szkół podstawowych, włącznie z likwidacją niektórych placówek;
- Ważną kwestią jest poziom nauczania – ten, co sugerują wyniki z egzaminu ósmoklasisty, jest przeciętny. O ile uczniom z gminy Nowy Żmigród zdarza się osiągać rezultaty lepsze od ich rówieśników w gminach tła porównawczego, o tyle poziom średnich powiatowych i wojewódzkich jest zazwyczaj nieosiągalny;
- W kontekście funkcjonowania przedszkoli i szkół w gminie Nowy Żmigród znaczenie ma także odległość od Jasła i Krosna – dla wielu rodziców tamtejsze placówki mogą być bardziej atrakcyjne (ze względu na poziom nauczania, wyposażenie czy ofertę zajęć pozalekcyjnych), a odwożenie dzieci do szkoły może być połączone z dojazdami do pracy;

- Konieczne jest także ponoszenie nakładów na utrzymanie infrastruktury szkolnej w odpowiednim stanie – dotyczy się to zarówno samych budynków szkół i ich wyposażenia, jak również infrastruktury przyszkolnej i okołoszkolnej, ułatwiającej codzienne funkcjonowanie (jak chociażby parkingi typu „pocałuj i jedź”);
- Nowy Żmigród, co stanowi kolejne potwierdzenie charakteru miejscowości, posiada liceum ogólnokształcące. Placówka, dzięki przejęciu przez stowarzyszenie, zapewnia dostęp do kształcenia na poziomie ponadpodstawowym. Samorząd gminny winien wspierać tę działalność w ramach posiadanych kompetencji, m.in. poprzez ułatwianie współpracy pomiędzy placówkami, budowę spójnej oferty edukacyjnej oraz ścieżek kształcenia kierunkowego itd.

j) kapitału społecznego

Poziom rozwoju kapitału społecznego w gminie Nowy Żmigród, mierzony zaangażowaniem mieszkańców w działalność fundacji, stowarzyszeń i rozmaitych organizacji społecznych należy ocenić jako dość wysoki. Liczba takich podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosła w 2020 r. w analizowanej jednostce 3,92, przekraczając średnią dla powiatu, województwa, a także zanotowaną w każdej z gmin tła porównawczego. Dodatkowo działalność tego rodzaju organizacji jest w skali gminy dość dobrze widoczna, przede wszystkim w zakresie kultury (prowadzenie muzeum, organizacja wydarzeń i uroczystości rocznicowo-patriotycznych), tradycji lokalnych (koła gospodyń wiejskich) czy edukacji (prowadzenie szkoły podstawowej oraz liceum).

Gmina Nowy Żmigród nie wyróżnia się natomiast pod względem frekwencji wyborczej. Udział w ogólnopolskich głosowaniach na przestrzeni lat 2014-2020 był zbliżony do obserwowanego w skali całego powiatu oraz województwa. W ostatnich jak dotąd przeprowadzonych wyborach, na urząd Prezydenta RP w 2020 r., w II turze do urn udało się 67,0% uprawnionych.

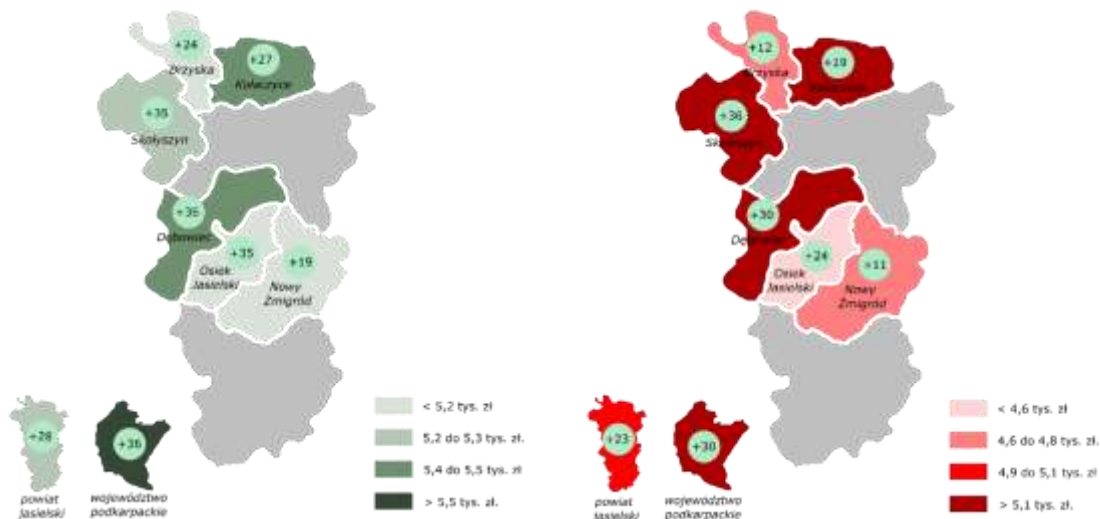
Konsekwencje i wyzwania:

- Poziom partycypacji społecznej w gminie Nowy Żmigród jest zadowalający – świadczy o tym liczba stowarzyszeń i innych organizacji społecznych oraz skala ich działalności. W dużej mierze są to działania nakierowane na kultywowanie lokalnych tradycji, czego widocznym efektem, niewątpliwie wyróżniającym analizowaną gminę, jest nowożmigrodzkie muzeum;
- O skali zaangażowania mieszkańców w życie społeczności lokalnych świadczy także fakt przejęcia i prowadzenia szkoły oraz liceum ogólnokształcącego przez stowarzyszenia. Niezależnie od kwestii związanych z funkcjonowaniem tych placówek, samorząd gminny winien doceniać i wspierać podobne inicjatywy;
- Zaangażowanie w życie społeczne, mierzone frekwencją wyborczą, rośnie w skali kraju i regionu. Analogiczne trendy obserwowane są w gminie Nowy Żmigród, co jest kolejnym potwierdzeniem korzystnej sytuacji, związanej z kapitałem społecznym jednostki;
- Dla wielu jednostek, w których z jednej strony występuje zjawisko migracji naukowej i/lub zarobkowej ludzi młodych, a z drugiej pojawia się dopływ nowych mieszkańców, zagrożeniem jest zmiana struktury społecznej – osłabienie więzi ze społecznością lokalną oraz obojętność na problemy związane z miejscem zamieszkania. Chociaż w przypadku gminy Nowy Żmigród osadnictwo nie jest mocno rozbudowane, samorząd gminny, programując współpracę z organizacjami społecznymi, winien ten fakt uwzględnić i odpowiednio mu przeciwdziałać.

k) stanu finansów samorządowych

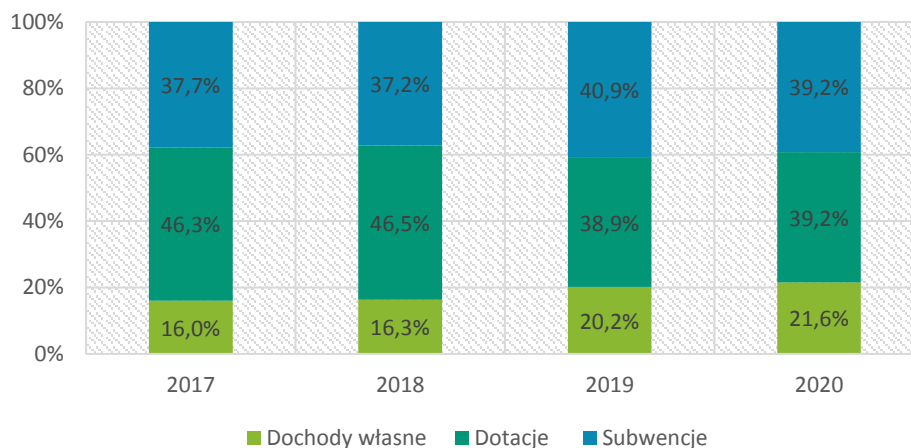
Dochody gminy Nowy Żmigród w 2020 r. wyniosły niespełna 46 mln zł. W przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy dochód wynosił 5 110,41 zł i był to wynik niższy zarówno od średniej dla gmin powiatu (5 344,86 zł), jak i województwa (6 055,73 zł). Wartość parametru na przestrzeni lat 2017-2020 w przypadku gminy Nowy Żmigród wzrosła o niespełna 813 zł (+ 19%), co wśród gmin tła porównawczego było najniższym rezultatem, zarówno w ujęciu bezwzględnym, jak i procentowym.

Rysunek 8. Dochody i wydatki budżetów gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca i procentowa zmiana tej wartości w roku 2020 w stosunku do 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3. Struktura dochodów gminy Nowy Żmigród w latach 2017-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poziom wydatków gminy Nowy Żmigród w 2020 r. wynosił blisko 43,3 mln zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca dawało rezultat 4 811,48 zł. Wartość ta, podobnie jak w przypadku dochodów, znacząco odstawała od średniej dla powiatu jasielskiego (5 126,27 zł) oraz województwa (5 859,60 zł). Udział wydatków inwestycyjnych w ogólnej kwocie wydatków w latach 2019 i 2020 był dość niski, kształtując się na poziomie 3,8-3,9%. Jeszcze w 2018 r. 18,5% wydatków było przeznaczanych na inwestycje.

W strukturze dochodów ze względu na źródło znaczącą większość, sięgającą poziomu 80%, stanowiły transfery z budżetu centralnego w formie subwencji oraz dotacji. W okresie 2017-2020 odsetek przypadający na dochody własne wzrastał, jednak był to wzrost dość wolny - na koniec analizowanego okresu jego wartość wyniosła 21,2%. Struktura dochodów ze względu na działy klasyfikacji budżetowej zdominowana jest przez transfery z budżetu centralnego, stąd dominacja działów „rodzina” oraz „różne rozliczenia”, stanowiących łącznie nieco ponad 77% ogółu w 2020 r. W przypadku wydatków, w tym samym roku dominowały te ponoszone w działach „rodzina” (co ma związek z transferami w ramach programu „Rodzina 500+”) oraz „oświata i wychowanie”. Przypadało na nie, odpowiednio, 36,5% oraz 32,7% ogółu wydatków. W tym drugim przypadku stanowi to potwierdzenie dużego obciążenia dla budżetu gminy, jaki stanowi szeroko pojęte utrzymanie placówek szkolnych na jej terenie.

Konsekwencje i wyzwania:

- Gospodarka finansowa gminy Nowy Żmigród jest dość uporządkowana – mimo to zwraca uwagę dość niski odsetek dochodów własnych w strukturze dochodów oraz nadwyżka dochodów nad wydatkami, wypracowana w 2020 r. Konieczna jest kontynuacja zrównoważonej polityki finansowej, z szukaniem źródła nowych dochodów i optymalizacją kosztów włącznie;
- Pomijając dział „Rodzina”, związany z transferami w ramach programu „Rodzina 500+”, największym obciążeniem dla budżetu gminnego jest funkcjonowanie placówek oświatowych – szkół i przedszkoli. Kwestia ta winna być przedmiotem szczególnej uwagi, z działaniami optymalizacyjnymi włącznie;
- Konieczne utrzymanie i zwiększenie sprawności w pozyskiwaniu środków unijnych w nowej perspektywie finansowej UE (2021-2027), z jednoczesnym racjonalnym doбором inwestycji;
- Dla wykorzystania potencjału płynącego z zaangażowania społecznego należy rozważyć rozwój i upowszechnienie mechanizmów partycypacyjnych w wydatkowaniu części środków.

ANALIZA STRATEGICZNA (SWOT) GMINY NOWY ŻMIGRÓD

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnostycznych. Służy porządkowaniu informacji, dokonywaniu oceny zasobów i czynników zewnętrznych, ułatwia też identyfikację wyzwań i określenie priorytetów rozwoju. W najbardziej podstawowym ujęciu, polega na grupowaniu czynników odnoszących się do polityki rozwoju na cztery kategorie, nazwane z j. ang.: strengths – mocne strony, weaknesses – słabe strony, opportunities – szanse i threats – zagrożenia.

Tabela 2. Wyniki analizy SWOT dla gminy Nowy Żmigród

Silne strony - Potencjały konkurencyjne	Słabe strony - Bariery rozwojowe
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie na trasach tranzytowych dla ruchu turystycznego (dojazd w Beskid Niski i Bieszczady), w bliskiej odległości do granicy ze Słowacją, jednocześnie korzystne położenie względem dwóch lokalnych ośrodków gospodarczych i usługowych (Jasło, Krosno; porównywalna odległość do obu miast); • Wysoka atrakcyjność turystyczna gminy, warunkowana ukształtowaniem terenu, atrakcjami środowiska naturalnego, obecnością Magurskiego Parku Narodowego oraz zasobami dziedzictwa kulturowego – potencjał do rozwoju w kierunku turystyki, sportu i rekreacji, wypoczynku, z dodatnim wpływem na atrakcyjność osadniczą; • Bogactwo tematyczne zasobów dziedzictwa kulturowego, umożliwiające tworzenie kompleksowej oferty dla różnych grup turystów (turystyka pielgrzymkowa, kulturowa, dziejów I lub II wojny światowej itd.) oraz wygenerowanie ruchu turystycznego; • Dostępność do dróg kategorii wojewódzkiej i ich przebieg przez gminę, z Nowym Żmigrodem w roli lokalnego węzła komunikacyjnego – dodatni wpływ na atrakcyjność osadniczą oraz inwestycyjną gminy; • Dobrze rozwinięta sieć dróg lokalnych i zadowalający stan nawierzchni na większości odcinków; • Dostępność do komunikacji zbiorowej (głównie PGZK „Jasiel”) we wszystkich miejscowościach gminy; • Tradycje rolnicze i hodowlane w lokalnej gospodarce, sprzyjające powstawaniu i rozwijaniu inicjatyw dostosowanych do aktualnych warunków ekonomicznych, np. hodowli i upraw ekologicznych, produkcji zdrowej żywności oraz rozwoju agroturystyki i jej odmian; 	<ul style="list-style-type: none"> • Peryferyjne położenie względem stolicy regionu (Rzeszów), przejawiające się m.in. brakiem bezpośrednich połączeń komunikacji zbiorowej, odległość od lokalnych ośrodków usługowych i gospodarczych (Jasło, Krosno) mniej konkurencyjna w stosunku do innych gmin – bariera dostępu do dóbr i usług wyższego rzędu, negatywny wpływ na atrakcyjność osadniczą; • Brak obwodnicy Nowego Żmigrodu, z przebiegiem wspólnego odcinka DW992 i DW993 przez centrum miejscowości – występowanie uciążliwości związanych z dużym natężeniem ruchu samochodowego, na czele z drganiem, hałasem, emisją spalin oraz zagrożeniem dla pieszych; • Dualistyczny charakter gminy, z częścią „pogórzańską” oraz „beskidzką” – znacząca różnica w potencjałach i uwarunkowaniach rozwojowych, z zagrożeniem pogłębiania się różnic w przyszłości; • Znikomy stopień przystosowania zbiorowego transportu publicznego do osób o specjalnych potrzebach (rodzice z małymi dziećmi, starsi, chorzy, niepełnosprawni itp.) oraz utrudnienia w dostępności komunikacyjnej w dni wolne od pracy, pogarszające dostępność jednostki dla ruchu turystycznego; • Współistnienie dwóch skrajnie niekorzystnych zjawisk demograficznych – spadku liczby ludności oraz starzenia się społeczeństwa gminy – skutkujących pogarszaniem się sytuacji demograficznej jednostki, a także pesymistyczne prognozy w tym zakresie w perspektywie najbliższej dekady; • Mało zadowalające wskaźniki przedsiębiorczości oraz brak jednoznacznego profilu gospodarczego bądź usługowego, wyróżniającego gminę – negatywny wpływ na atrakcyjność inwestycyjną jednostki oraz jej budżet;

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

<ul style="list-style-type: none"> • Zauważalna działalność organizacji pozarządowych (w tym OSP i KGW) oraz znaczący potencjał lokalnych środowisk kulturalnych i artystycznych w zakresie tworzenia i upowszechniania tradycji, kultury i historii ziemi żmigrodzkiej – współpraca przy tworzeniu oferty kulturalnej, turystycznej i obywatelskiej itp.; • Zadowolający stan środowiska naturalnego oraz znaczące rezultaty w zakresie gospodarki odpadami, korzystnie wpływające na wizerunek gminy, podnoszące jej atrakcyjność osadniczą i turystyczną; • Duży poziom bezpieczeństwa publicznego (incydentalny charakter poważniejszych przestępstw) i wolniejsze tempo życia, zgodnie z filozofią „slow life” – potencjał w kształtowaniu oferty dla osób uciekających od wielkomiejskiego zgiełku z jednoczesnym dobrym dostępem do usług publicznych; • Utrzymana rola Nowego Żmigrodu jako ośrodka administracyjnego i gospodarczego w skali ponadgminnej, wynikająca m.in. z dostępności do usług publicznych (m.in. ośrodek zdrowia, policja, szkoła średnia, poczta, sklepy wielobranżowe) – podniesienie prestiżu i znaczenia miejscowości, akumulacja codziennego ruchu ludności; • Wysoki stopień pokrycia obszaru gminy w plany zagospodarowania przestrzennego oraz zadowolający poziom dostępności do sieci gazowej – czynniki zwiększające atrakcyjność osadniczą i inwestycyjną jednostki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak ofert pracy z atrakcyjnymi, konkurencyjnymi w skali regionalnej bądź lokalnej wynagrodzeniami, skutkujący nasileniem zjawiska migracji zarobkowych, zwłaszcza wśród ludzi młodych; • Ograniczona dostępność do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, negatywnie wpływająca na czystość gleb i wód, a jednocześnie atrakcyjność osadniczą i inwestycyjną gminy; • Zanieczyszczenie powietrza wynikające z tzw. „niskiej emisji” – stosowania paliw stałych w nieekologicznych kotłach ogrzewających budynki mieszkalne; • Występowanie obszarów z zagrożeniem powodziowym (głównie ze strony Wisłoki) oraz osuwiskowym – czynnik ryzyka dla życia i zdrowia mieszkańców oraz bezpieczeństwa ich mienia; • Przeciętny poziom nauczania w szkołach i gorszy start uczniów kształcących się w klasach wielorocznikowych – determinanta niskiego poziomu kapitału ludzkiego, bariera motywacji do podnoszenia swoich kompetencji i ambicji, zaś w perspektywie czasu bariera budowania przywiązania do miejsca zamieszkania związana z brakiem perspektyw i atrakcyjności inwestycyjnej związanej z niewielką dostępnością wykwalifikowanych pracowników; • Niesprzyjające warunki do prowadzenia produkcji rolniczej o charakterze masowym, na czele z rozdrobnieniem gruntów, ukształtowaniem terenu oraz niskimi klasami gleb, a także niska opłacalność takiej działalności; • Ukształtowanie terenu oraz sieć osadnicza podnoszące koszty budowy oraz eksploatacji infrastruktury sieciowej oraz drogowej; • Zły stan techniczny i konieczność ponoszenia dużych nakładów finansowych na utrzymanie obiektów zabytkowych przez ich właścicieli (m.in. samorząd gminny, parafie, osoby prywatne) – obniżenie poziomu estetyki miejsc publicznych (np. rynek w Nowym Żmigrodzie), utrata cennych zasobów dziedzictwa kulturowego.
---	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Potencjał pogłębiania się współpracy międzysamorządowej, z wykorzystaniem położenia przygranicznego oraz gmin partnerskich (nowe instrumenty i platformy służące pogłębianiu współpracy, dedykowane fundusze itp.); • Dostępność funduszy unijnych, międzynarodowych i krajowych oraz nowych instrumentów finansowania na realizację szerokiego, zintegrowanego wachlarza kosztochłonnych projektów; • Programy rządowe i systemy finansowe ukierunkowane na politykę prorodzinną, ofertę dla młodzieży i młodych dorosłych, kompleksową politykę senioralną i społeczną; • Podniesienie rozpoznawalności oraz atrakcyjności turystycznej gminy wskutek budowy zbiornika Kąty-Myscowa na Wisłocze oraz stymulacja gospodarcza jednostki – bezpośrednio (miejsca pracy przy obsłudze zbiornika) oraz pośrednio (rozwój branży turystycznej i wypoczynkowej); • Moda na zdrowy i aktywny tryb życia oraz rozwijające spędzanie czasu wolnego, wzrost znaczenia turystyki jako gospodarki lokalnej oraz utrzymanie się trendu rosnącej popularności turystyki rekreacyjnej i wypoczynkowej w otoczeniu natury (budowa zintegrowanej oferty turystycznej z gminami ościennymi); • Wykorzystanie przewag konkurencyjnych w zakresie podnoszenia atrakcyjności osadniczej i dostosowanie posiadanej oferty do panujących mód i trendów w społeczeństwie (np. życie i funkcjonowanie zgodnie z filozofią „slow life”); • Polityczny i społeczny priorytet związany z ochroną środowiska oraz ograniczaniem zmian klimatu i adaptacją do nich, dostęp do wiedzy i sprawdzonych rozwiązań, dostępność środków finansowych; • Rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego w obrębie Nowego Żmigrodu – wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza centrum miejscowości, skutkujące uzyskaniem bezpiecznego, przyjaznego centrum gminy o znaczących walorach historycznych; • Dynamiczny rozwój technologii informacyjnych, skutkujący wzrostem partycypacji społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie się tendencji migracji do większych ośrodków miejskich i zagranicznych w związku z pogłębiającymi się różnicami pomiędzy Rzeszowem i resztą Podkarpacia oraz pomiędzy województwami, a także przechwytywanie powracających z migracji zarobkowej przez gminy o wyższej atrakcyjności osadniczej – w konsekwencji odpływ kapitału ludzkiego, ubożenie kapitału społecznego i odpływ płatników podatków stanowiących o budżecie lokalnym oraz możliwościach rozwojowych; • Przesunięcie potoku podróźnych (głównie turystów udających się w Beskid Niski i Bieszczady) na nowo otwartą S19 – zagrożenie marginalizacji gminy, utrata potencjalnych odbiorców usług turystycznych, rekreacyjnych i wypoczynkowych uruchamianych w gminie; • Nieopłacalność produkcji rolniczej oraz negatywne środowiskowe konsekwencje zaprzestania upraw roli – m.in. pogłębiające się procesy „utrąty” gruntów o potencjalnym wykorzystaniu rolniczym (odłogowanie i zarastanie nieuprawianych pól), ograniczenie bioróżnorodności środowiskowej; • Ryzyka związane ze zmianami klimatu – występowanie gwałtownych zjawisk pogodowych (np. deszcze nawalne, długookresowe susze) oraz konieczność ponoszenia kosztów przeciwdziałania ich zagrożeniom i skutkom; • Niska jakość polityki centralnej i stanowionego prawa oraz utrwalająca się biurokracja – brak wzorca prowadzenia długofalowej i profesjonalnej polityki rozwoju, nieporządek prawny oraz rosnące koszty realizacji zadań publicznych przez jednostki samorządu terytorialnego przy jednoczesnym braku rekompensat; • Rosnące koszty utrzymania i eksploatacji infrastruktury sieciowej oraz usług komunalnych (w tym przedszkoli i szkół podstawowych), skorelowane z ubytkiem liczby ludności; • Ryzyko wyhamowania poziomu inwestycji oraz rozwoju gminy ze względu na kryzys gospodarczy, inflację i skalę zmian w systemie finansów publicznych w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego;

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

<p>oraz możliwościami pracy zdalnej, wpływającymi na zacieranie się różnic w atrakcyjności rynku pracy pomiędzy dużymi miastami a oddalonymi od takich ośrodków gminami wiejskimi.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Niepewna sytuacja na lokalnych rynkach pracy wskutek społeczno-gospodarczych skutków pandemii koronawirusa oraz regulacji prawnych wprowadzanych na szczeblu centralnym;• Ograniczenie możliwości inwestycyjnych wynikające z wysokiego odsetka obszaru gminy objętego ochroną przyrody oraz sąsiedztwem Magurskiego Parku Narodowego, skutkujące odpływem potencjalnych inwestorów oraz osiedleńców;• Utrata funkcji typowych dla lokalnego ośrodka gospodarczego i usługowego przez Nowy Żmigród – spadek znaczenia i prestiżu miejscowości, zagrożenie marginalizacją i ograniczaniem wachlarza dostępnych usług, zarówno prywatnych jak i publicznych;• Pogłębienie się dysproporcji rozwojowych pomiędzy „pogórzańską” a „beskidzką” częścią gminy wskutek zdynamizowania rozwoju jednostki w oparciu o turystykę, rekreację i zasoby środowiska naturalnego;• Nagromadzenie źródeł potencjalnych konfliktów społecznych w związku z inwestycjami, przewidzianymi do realizacji na terenie gminy (obwodnica Nowego Żmigrodu, zbiornik Kąty-Myscowa, działania w sąsiedztwie Magurskiego Parku Narodowego) – ryzyko osłabienia więzi społecznych, zagrożenie wyhamowania bądź wstrzymania inwestycji, włącznie z utratą dofinansowań zewnętrznych;• Korelacja występujących w skali całego kraju, pogłębiających się trudności w dostępie do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych i opiekuńczych z procesem starzenia się społeczeństwa gminy i wzrostem zapotrzebowania na takie usługi.
--	---

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie wyników z diagnozy oraz dyskusji z interesariuszami lokalnymi

WIZJA I MISJA ROZWOJU GMINY NOWY ŻMIGRÓD

WIZJA ROZWOJU

Wizja rozwoju stanowi projekcję, opis pożądanego stanu gminy Nowy Żmigród w perspektywie roku 2030. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą władze samorządowe i wszyscy zaangażowani partnerzy. Wskazuje ona zasadniczy kierunek wspólnie podejmowanych interwencji.

Nowy Żmigród 2030 – połączenie równowagi i nowoczesności, gmina zapewniająca atrakcyjne warunki życia, nauki, pracy i prowadzenia działalności gospodarczej, a także dostępność wysokiej jakości usług publicznych i komercyjnych, przyciągająca pięknym i zróżnicowanym krajobrazem Beskidu Niskiego i Pogórza, niepowtarzalną przyrodą, czystym środowiskiem, zasobami kultury i dziedzictwa historycznego, jednocześnie bazującą na tym ofertą spędzania czasu wolnego, ukierunkowana na rozwój i zawsze otwarta na współpracę.

MISJA

Misja wskazuje naczelny cel polityki rozwoju gminy Nowy Żmigród, wokół którego powinny koncentrować się działania władz samorządowych i wszystkich zaangażowanych partnerów. Stanowi przesłanie, będące podstawą i określeniem kierunku współpracy na szczeblu lokalnym.

Misją gminy Nowy Żmigród jest kreowanie warunków rozwoju społeczno-gospodarczego i środowiskowo-przestrzennego oraz rozwoju oferty spędzania czasu wolnego przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju, co z kolei przekładać się będzie na poprawę jakości życia jej mieszkańców.

OBSZARY, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGII ROZWOJU GMINY NOWY ŻMIGRÓD DO 2030 ROKU ORAZ OCZEKIWANE EFEKTY JEJ REALIZACJI

Wieloaspektowość zmian zachodzących w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym wymaga od samorządu lokalnego opracowania zintegrowanej interwencji publicznej, która będzie stanowić skuteczną odpowiedź na wyzwania będące ich następstwem. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w strukturze Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku, której podstawę stanowią **3 obszary rozwojowe**, które wzajemnie się przenikają i uzupełniają. W ramach tych obszarów dokonano koncentracji różnych działań wokół wyznaczonych celów.

W ramach każdego z obszarów zdefiniowano cele rozwojowe w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. **Cele strategiczne** mają charakter długofalowy, wskazują generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy. **Cele operacyjne** dotyczą średniego horyzontu czasowego, określają narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych. Następnie określono kierunki działań, które wskazują przyjętą strategię postępowania, służą realizacji założonych celów, a tym samym stanowią podstawę wdrażania strategii. **Kierunki działań** oznaczają kierunki koncentracji wspólnych wysiłków (aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej) podejmowanych przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Część z nich to **konkretne przedsięwzięcia rozwojowe (projekty), najczęściej o charakterze inwestycyjnym**, których realizacja będzie miała kluczowe znaczenie dla powodzenia prowadzonej polityki rozwoju gminy w perspektywie roku 2030. Strategia określa również **oczekiwane rezultaty** planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz **wskaźniki** ich osiągnięcia. Interwencje planowane w ramach poszczególnych obszarów nie silnie zintegrowane, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergii, kluczowego dla ich powodzenia.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Schemat 1. Cele strategiczne i operacyjne w ramach Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

GMINA WSPIERAJĄCA LOKALNĄ GOSPODARKE I ROZWÓJ TURYSTYKI	GMINA ODPOWIEDZIALNA ZA PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	GMINA DBAJĄCA O ROZWÓJ I POTRZEBY MIESZKAŃCÓW
<p style="text-align: center;">Cel strategiczny 1: Stymulowanie rozwoju gospodarczego i turystycznego gminy w oparciu o lokalne walory, zasoby, tradycje i przedsiębiorczość mieszkańców</p>	<p style="text-align: center;">Cel strategiczny 2: Szczególna dbałość o przestrzeń i środowisko stanowiące dobro wspólne wszystkich mieszkańców gminy</p>	<p style="text-align: center;">Cel strategiczny 3: Zapewnienie komfortu życia codziennego i możliwości rozwoju mieszkańców gminy, bazujących na nowoczesnym zarządzaniu oraz dostępności wysokiej jakości usług publicznych</p>
<p style="text-align: center;">Cel operacyjny 1.1 Budowa i promocja oferty turystycznej w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, bogactwo przyrodnicze Beskidu Niskiego i Magurskiego Parku Narodowego oraz potencjał lokalnej inicjatywy</p>	<p style="text-align: center;">Cel operacyjny 2.1: Rozwój infrastruktury sieciowej z wykorzystaniem technologii dostosowanych do specyfiki lokalnej</p>	<p style="text-align: center;">Cel operacyjny 3.1: Podniesienie jakości systemu oświaty oraz dostosowanie do potrzeb ucznia, społeczeństwa i gospodarki</p>
<p style="text-align: center;">Cel operacyjny 1.2 Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości lokalnej oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców</p>	<p style="text-align: center;">Cel operacyjny 2.2: Wdrożenie mechanizmów służących poprawie stanu środowiska naturalnego</p>	<p style="text-align: center;">Cel operacyjny 3.2: Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywizacja mieszkańców w kierunku wzmacniania tożsamości lokalnej i wykorzystania prorozwojowego kultury, tradycji i historii</p>
	<p style="text-align: center;">Cel operacyjny 2.3: Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego, w tym w zakresie reagowania na zdarzenia wynikające ze zmian klimatycznych</p>	<p style="text-align: center;">Cel operacyjny 3.3: Stworzenie nowoczesnego zaplecza infrastrukturalnego i instytucjonalnego oraz rozwój aktywności sportowej i rekreacyjnej mieszkańców</p>
	<p style="text-align: center;">Cel operacyjny 2.4: Poprawa stanu infrastruktury drogowej i wzrost dostępności komunikacyjnej gminy</p>	<p style="text-align: center;">Cel operacyjny 3.4: Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług zdrowotnych, opiekuńczych i społecznych dostosowanych do potrzeb społecznych, sytuacji demograficznej gminy i aktualnych wyzwań cywilizacyjnych</p>
	<p style="text-align: center;">Cel operacyjny 2.5 Polityka przestrzenna o zrównoważonym i prorozwojowym charakterze</p>	<p style="text-align: center;">Cel operacyjny 3.5: Nowoczesne zarządzanie publiczne</p>

Źródło: Opracowanie własne

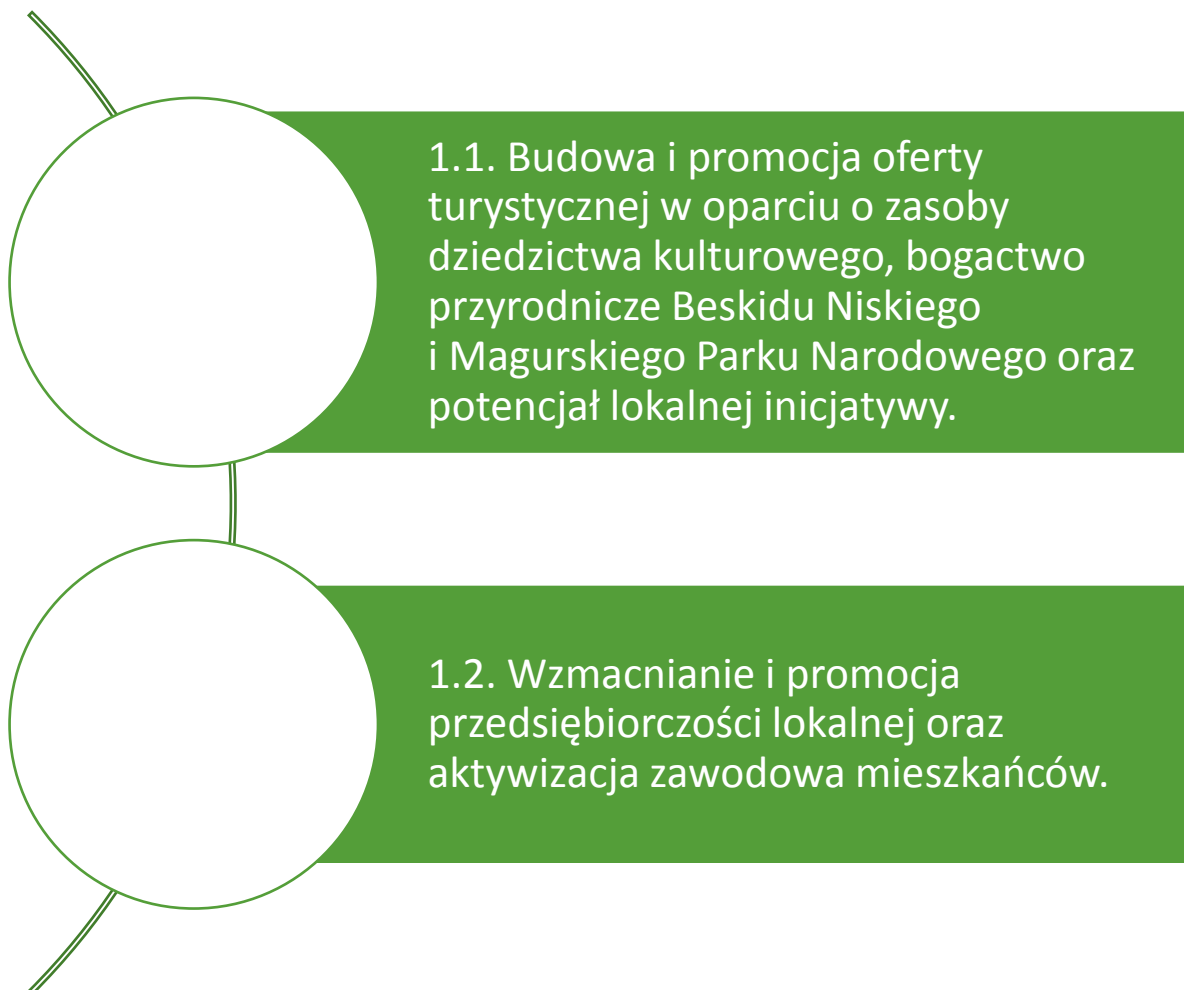
OBSZAR ROZWOJOWY 1.

GMINA WSPIERAJĄCA LOKALNĄ GOSPODARKĘ I ROZWÓJ TURYSTYKI

Cel strategiczny 1.

Stymulowanie rozwoju gospodarczego i turystycznego gminy w oparciu o lokalne walory, zasoby, tradycje i przedsiębiorczość mieszkańców.

Cele operacyjne:

Uzasadnienie i strategia postępowania w ramach obszaru:

Szeroko pojmowanych turystyki i rekreacji nie sposób nie uznać za podstawową ścieżkę rozwoju dla gminy Nowy Żmigród na najbliższą dekadę. Przesądza o tym przede wszystkim położenie jednostki – w terenie atrakcyjnym przyrodniczo, na pograniczu pogórze Beskidzkiego, z dodatkowym atutem w postaci Magurskiego Parku Narodowego. Gmina posiada także cenne zasoby w postaci licznych zabytków i pamiątek historycznych, a także bogatej historii, wokół której możliwe jest budowanie wielowymiarowej, atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu. Co więcej, za sprawą planowanego zbiornika Kąty-Myscowa na Wiśloce pojawia się szansa na dalsze podniesienie potencjału turystycznego jednostki, nawet jeśli funkcja rekreacyjna na zbiorniku miałaby zostać ograniczona do minimum. Aktywny wypoczynek winien z czasem przejąć rolę wizytówki gminy Nowy Żmigród, stając się jednocześnie dodatkowym bądź podstawowym źródłem utrzymania dla jej mieszkańców. Samorząd gminny planuje w tym zakresie szereg przedsięwzięć, zarówno inwestycyjnych (głównie w kierunku modernizacji i rozbudowy infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej), jak i pozainwestycyjnych, skupiających się na budowie oferty spędzania czasu wolnego dla turystów i gości. Niezależnie od tego, konieczne jest wsparcie lokalnej przedsiębiorczości, przede wszystkim z uwagi na zachowanie przez Nowy Żmigród historycznej funkcji ośrodka gospodarczego i usługowego dla miejscowości w gminie i w jednostkach sąsiednich. Wielowymiarowe działania w tym zakresie także są przewidziane w strukturze celów i zadań strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Cel operacyjny 1.1: Budowa i promocja oferty turystycznej w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, bogactwo przyrodnicze Beskidu Niskiego i Magurskiego Parku Narodowego oraz potencjał lokalnej inicjatywy.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatu i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane i partnerzy
1.1.1.	Rozbudowa infrastruktury turystycznej na potrzeby turystyki aktywnej w oparciu o Główny Szlak Beskidzki i pozostałe szlaki piesze, obejmująca m.in.: bazę noclegową (schronisko), bazę gastronomiczną, infrastrukturę towarzyszącą (wiaty, ławki, zadaszenia itp.), infrastrukturę informacyjną (oznakowanie, tablice, drogowskazy itd.).	<p>Poprawa warunków uprawiania turystyki na terenie gminy</p> <p>Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty turystycznej</p> <p>Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy, przekładający się na zwiększenie liczby turystów i gości</p>	<p>Liczba obiektów obsługi ruchu turystycznego oraz liczba osób korzystających z oferty (wyliczona np. na podstawie wykupionych noclegów w schronisku)</p> <p>↗</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • samorządy gmin ościennych, • organizacje pozarządowe, • PTTK, • LGD Nowa Galicja, • przedsiębiorcy i inwestorzy
1.1.2.	Współpraca z Magurskim Parkiem Narodowym przy tworzeniu oferty aktywnego spędzania wolnego czasu, m.in. poprzez budowę ścieżek przyrodniczych, infrastruktury umożliwiającej podziwianie przyrody (platformy widokowe) itd.	<p>Turystyczne wykorzystanie walorów środowiskowych i potencjału Magurskiego Parku Narodowego</p> <p>Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty rekreacyjnej i turystycznej</p> <p>Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej gminy, przekładający się na zwiększenie liczby turystów i gości</p>	<p>Liczba projektów turystycznych zrealizowanych we współpracy gminy i Magurskiego Parku Narodowego</p> <p>↗</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna, • Magurski Park Narodowy, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • samorządy gmin ościennych, • PTTK

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

1.1.3.	Współpraca ze środowiskami kościelnymi w zakresie wykorzystania potencjału pielgrzymkowego gminy, związanego z postaciami św. Wojciecha, św. Jana Pawła II, bł. ks. W. Findysza i ks. F. Blachnickiego oraz sanktuarium w Skalniku, czy krzyża na górze Grzywackiej (tworzenie oferty i jej promocja itp.).	Rozwój oferty i ruchu pielgrzymkowego w gminie oraz jego wykorzystanie dla celów promocyjnych i rozwoju turystyki Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty turystycznej Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy, przekładający się na zwiększenie liczby turystów i gości	Liczba zorganizowanych grup pielgrzymkowych odwiedzających sanktuarium na terenie gminy ↗	Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Diecezja Rzeszowska, • Diecezja Tarnowska, • dekanaty i parafie diecezji rzeszowskiej i tarnowskiej, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • samorządy gmin ościennych, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy
1.1.4.	Aktywna obecność w pracach koncepcyjnych dotyczących zbiornika Kąty – Myscowa na Wisołce, pod kątem przeznaczenia jego otoczenia pod działalność rekreacyjną i wypoczynkową.	Zwiększenie potencjału turystycznego i rekreacyjnego gminy	Wdrożenie funkcji rekreacyjnej i wypoczynkowej dla terenów wokół zbiornika Kąty – Myscowa	Władze samorządowe gminy, Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • PGW „Wody Polskie”, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • samorządy gmin ościennych, • Związek Gmin Dorzecza Wisłoki
1.1.5.	Rozwijanie, promocja i animacja zintegrowanych szlaków turystycznych oraz atrakcyjne zagospodarowywanie przestrzeni (szlaki tematyczne, punkty widokowe, turystyczne strefy rekreacji i wypoczynku, imprezy cykliczne itp.).	Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty turystycznej Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy,	Długość szlaków i ścieżek turystycznych oraz liczba wydarzeń zorganizowanych przy ich wykorzystaniu w ciągu roku ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna, • Magurski Park Narodowy, • Starostwo Powiatowe w Jaśle,

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

		przekładający się na zwiększenie liczby turystów i gości			<ul style="list-style-type: none"> • samorządy gmin ościennych, • organizacje pozarządowe, • PTTK, • LGD Nowa Galicja, • Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego, • Przedsiębiorcy, • kluby i organizacje sportowe, • instytucje kultury
1.1.6.	Rozbudowa infrastruktury dla turystów zmotoryzowanych, obejmująca m.in.: parkingi w miejscach atrakcyjnych turystycznie lub widokowo, infrastrukturę towarzyszącą (wiaty, ławki, zadaszenia itp.), infrastrukturę informacyjną (tablice, drogowskazy itd.), miejsca do biwakowania, postoju kamperów.	<p>Podniesienie dostępności komunikacyjnej miejsc atrakcyjnych turystycznie w gminie</p> <p>Zapewnienie komfortu turystów zmotoryzowanych</p> <p>Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy, przekładający się na zwiększenie liczby turystów i gości (głównie zmotoryzowanych)</p>	Liczba obiektów obsługi ruchu turystycznego (turystów zmotoryzowanych) oraz liczba osób korzystających z oferty (wyliczona np. na podstawie wykupionych biletów/parkingów)	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Magurski Park Narodowy, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • samorządy gmin ościennych, • przedsiębiorcy, • LGD Nowa Galicja
1.1.7.	Budowa sieci ścieżek rowerowych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą oraz jej integracja z trasami biegnącymi przez sąsiednie gminy.	Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty rekreacyjnej i turystycznej	Długość ścieżek rowerowych oraz liczba wydarzeń (wyścigów, rajdów itp.) zorganizowanych przy ich	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna,

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

		Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej gminy, przekładający się na zwiększenie liczby turystów i gości	wykorzystaniu w ciągu roku Liczba ścieżek przekraczających granicę gminy 		<ul style="list-style-type: none"> Starostwo Powiatowe w Jaśle, samorządy gmin ościennych, LGD Nowa Galicja
1.1.8.	Wyznaczenie i utrzymanie tras do jazdy wyczynowej na rowerze – kolarstwo górskie, kolarstwo zjazdowe (downhill), wraz z niezbędną infrastrukturą (np. punkty do samodzielnych, drobnych napraw sprzętu).	Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty rekreacyjnej, sportowej i turystycznej Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej, sportowej i turystycznej gminy, przekładający się na zwiększenie liczby turystów i gości	Liczba tras do wyczynowej jazdy na rowerze oraz liczba wydarzeń (wyścigów, rajdów itp.) zorganizowanych przy ich wykorzystaniu w ciągu roku 	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna, Starostwo Powiatowe w Jaśle, samorządy gmin ościennych, kluby, organizacje i związki sportowe, LGD Nowa Galicja
1.1.9.	Organizacja lub współorganizacja oraz promocja imprez o randze lokalnej i ponadlokalnej, w szczególności rekreacyjnych i sportowych, z wykorzystaniem lokalnej infrastruktury oraz ukształtowania terenu, m.in. poprzez współpracę ze związkami i organizacjami sportowymi – np. biegi, kolarstwo, nordic walking, biegi narciarskie itd., ale także współzawodnictwo dzieci i młodzieży, imprezy rodzinne i integracyjne, spartakiady (nacisk na imprezy cykliczne).	Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty wydarzeń skierowanej do mieszkańców, jak również do turystów i gości Zapewnienie możliwości czynnego lub biernego udziału w sporcie	Liczba imprez sportowych na terenie gminy oraz liczba zawodników / drużyn / uczestników biorących w nich udział 	Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Starostwo Powiatowe w Jaśle, samorządy gmin ościennych, Urząd Gminy Nowy Żmigród, Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

		<p>Aktywizacja ruchowa mieszkańców</p> <p>Wzrost rozpoznawalności gminy</p>			<p>Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacje pozarządowe, • kluby, organizacje i związki sportowe, • LGD Nowa Galicja, • przedsiębiorcy, • media
1.1.10.	<p>Współpraca międzysektorowa w zakresie rozwoju i promocji infrastruktury oraz oferty turystycznej, w tym wspieranie i kreowanie nowych produktów turystycznych w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe i dziedzictwo historyczno-kulturowe gminy oraz ich integrowanie w ramach lokalnej i ponadlokalnej oferty turystycznej, współdziałanie z inwestorami i przedsiębiorcami, wsparcie marketingowe i sprzedażowe.</p>	<p>Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty rekreacyjnej i turystycznej</p> <p>Zaistnienie na nowych rynkach turystycznych</p> <p>Wzrost rozpoznawalności gminy</p> <p>Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej, sportowej i turystycznej gminy, przekładający się na zwiększenie liczby turystów i gości</p>	<p>Liczba projektów z branży turystyki i rekreacji z udziałem co najmniej jednego partnera zewnętrznego</p> <p>Liczba nowych atrakcji oraz produktów turystycznych na mapie turystycznej gminy</p> <p>↗</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna, • Magurski Park Narodowy, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • samorządy gmin ościennych, • organizacje pozarządowe, • LGD Nowa Galicja, • Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego, • PTTK, • przedsiębiorcy, • kluby i organizacje sportowe, • instytucje kultury, • Związek Gmin Dorzecza Wisłoki

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

1.1.11.	Wspieranie twórców produktów lokalnych, regionalnych i tradycyjnych m.in. poprzez promocję, organizację dedykowanych wydarzeń, wsparcie sprzedaży, dążenie do certyfikacji produktów ziemi żmigrodzkiej oraz powstania unikalnych pamiątek z terenu gminy.	<p>Zapewnienie warunków dla rozwoju branży produktów lokalnych, regionalnych i tradycyjnych</p> <p>Wzrost rozpoznawalności i zainteresowania ofertą produktów lokalnych, regionalnych i tradycyjnych</p>	<p>Liczba twórców produktów lokalnych, regionalnych i tradycyjnych skatalogowanych i promowanych na stronie internetowej gminy</p> <p>Liczba wydarzeń gminnych promujących produkty lokalne, regionalne i tradycyjne</p> 	Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • samorządy gmin ościennych, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • organizacje pozarządowe, • LGD Nowa Galicja, • przedsiębiorcy i ich zrzeszenia, • zespoły, twórcy i artyści lokalni
1.1.12.	Promocja posiadanych zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego m.in. poprzez organizację wydarzeń, akcji i warsztatów, w tym dla dzieci i młodzieży (np. gry terenowe, questy).	<p>Promocja i upowszechnienie zasobów kulturowych i przyrodniczych gminy</p> <p>Wzrost rozpoznawalności oraz zainteresowania gminą i jej ofertą turystyczną</p>	<p>Liczba wydarzeń ze scenariuszem opartym na zasobach dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz liczba ich uczestników</p> 	Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • samorządy gmin ościennych, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • organizacje pozarządowe, • LGD Nowa Galicja, • przedsiębiorcy, • placówki oświatowe
1.1.13.	Wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób zaangażowanych w działalność związaną z szeroko pojętą turystyką (autorzy serwisów internetowych, fotografowie, artyści itd.) do działań promocyjnych gminy.	Poszerzenie i zróżnicowanie systemu promocji, z zaangażowaniem środowiska lokalnego	<p>Liczba podmiotów zewnętrznych (osób, organizacji) zaangażowanych do promocji gminy</p> 	Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacje pozarządowe, • zespoły, twórcy, artyści, pasjonaci lokalni, • LGD Nowa Galicja

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

		Wzrost rozpoznawalności oraz zainteresowania gminą i jej ofertą turystyczną			
1.1.14.	Wykorzystanie potencjału i rozpoznawalności osób pochodzących z terenu gminy, które odniosły sukces (artystyczny, naukowy, sportowy, biznesowy itp.) w skali ponadlokalnej do promocji jednostki np. poprzez stworzenie i nadawanie tytułu „Ambasadora ziemi żmigrodzkiej”.	Poszerzenie i zróżnicowanie systemu promocji Wzrost rozpoznawalności oraz zainteresowania gminą i jej ofertą turystyczną	Liczba osób/ambasadorów zaangażowanych do promocji gminy ↗	Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • samorządy gmin ościennych, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • organizacje pozarządowe, • LGD Nowa Galicja, • przedsiębiorcy, • media
1.1.15.	Organizacja punktu informacji turystycznej w Nowym Żmigrodzie.	Poprawa warunków uprawiania turystyki na terenie gminy, profesjonalizacja obsługi ruchu turystycznego Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy, przekładający się na zwiększenie liczby turystów i gości	Liczba osób korzystających z informacji turystycznej oraz poziom ich zadowolenia ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • samorządy gmin ościennych, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy
1.1.16.	Zintegrowanie systemu informacji, wizualizacji i promocji oraz zarządzania w turystyce w ramach współpracy z samorządami w powiecie i regionie.	Rozwój procesów współpracy w sferze turystyki i promocji oraz osiągnięcie efektu synergii	Liczba projektów w sferze turystyki i promocji we współpracy gminy i co najmniej jednego partnera ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna,

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

		<p>Poprawa warunków uprawiania turystyki na terenie gminy, profesjonalizacja obsługi ruchu turystycznego</p> <p>Wzrost rozpoznawalności i atrakcyjności turystycznej gminy i subregionu oraz zainteresowania wspólną ofertą</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • samorządy gmin ościennych, • Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie, • Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego, • organizacje pozarządowe, • LGD Nowa Galicja, • przedsiębiorcy
1.1.17.	<p>Wzmocnienie powiązań funkcjonalnych w zakresie turystyki z gminami i powiatami Słowacji, Ukrainy i Węgier, na czele z Bardejowem, np. poprzez organizację wspólnych przedsięwzięć turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, kulturalnych czy rozrywkowych.</p>	<p>Rozwój procesów współpracy międzynarodowej w sferze turystyki i promocji oraz osiągnięcie efektu synergii</p> <p>Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty spędzania czasu wolnego</p> <p>Wzrost rozpoznawalności i atrakcyjności turystycznej gminy oraz zainteresowania gminą i jej ofertą turystyczną w wymiarze międzynarodowym</p>	<p>Liczba wydarzeń turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, kulturalnych czy rozrywkowych we współpracy gminy i co najmniej jednego partnera ze Słowacji, Ukrainy lub Węgier</p> <p>↗</p>	<p>Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerzy zagraniczni, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • samorządy gmin ościennych, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • organizacje pozarządowe, • LGD Nowa Galicja, • przedsiębiorcy, • kluby i organizacje sportowe, • instytucje kultury, • placówki oświatowe

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Cel operacyjny 1.2: Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości lokalnej oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatu i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane i partnerzy
1.2.1.	Promowanie przedsiębiorczości i wspieranie rozwoju mikro- i małych przedsiębiorstw, przede wszystkim z wiodących branż w gminie, w tym m.in. zapewnienie dedykowanych szkoleń i fachowego doradztwa oraz wsparcia informacyjnego w zakresie pozyskiwania i rozliczania dofinansowań ze środków zewnętrznych.	<p>Zapewnienie warunków dla rozwoju biznesu</p> <p>Poprawa konkurencyjności rynkowej lokalnych przedsiębiorstw</p> <p>Wzrost przedsiębiorczości lokalnej i potencjału gospodarczego gminy</p>	<p>Liczba odbiorców działań szkoleniowych i doradczych</p> <p>Liczba podmiotów zarejestrowanych i/lub nowo zarejestrowanych w REGON na 1 tys. mieszkańców</p> <p style="text-align: center;">↗</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle, • instytucje otoczenia biznesu, • organizacje pozarządowe, • LGD Nowa Galicja, • przedsiębiorcy
1.2.2.	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie diagnozowania i skutecznego rozwiązywania problemów lokalnego rynku pracy, podnoszenia jakości zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej osób o trudnej sytuacji na rynku pracy.	<p>Zapewnienie wsparcia dla osób z problemami na rynku pracy</p> <p>Wzrost i poprawa jakości zatrudnienia</p> <p>Spadek bezrobocia i ograniczenie skali problemów społecznych z nim związanych</p>	<p>Liczba bezrobotnych zamieszkujących gminę</p> <p style="text-align: center;">↘</p> <p>Liczba pracujących w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców</p> <p style="text-align: center;">↗</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle, • instytucje otoczenia biznesu, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • osoby bezrobotne

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

1.2.3.	Identyfikacja, aktywna promocja i wsparcie dystrybucji produktów i usług oferowanych przez lokalnych przedsiębiorców, m.in. poprzez wprowadzenie targów lokalnych produktów i usług, promocję na stronie internetowej, udostępnienie nośników reklamowych i wspólne pakiety.	Zapewnienie warunków dla rozwoju biznesu Wzrost rozpoznawalności i zainteresowania ofertą lokalnych przedsiębiorców	Liczba lokalnych przedsiębiorców skatalogowanych i promowanych na stronie internetowej gminy Liczba wydarzeń promocyjnych/targowych i liczba ich uczestników ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • instytucje otoczenia biznesu, • organizacje pozarządowe, • LGD Nowa Galicja, • przedsiębiorcy
1.2.4.	Promocja gospodarcza i inwestycyjna gminy, doskonalenie obsługi inwestorów i przedsiębiorców oraz przyciąganie nowych firm na teren gminy m.in. poprzez opracowanie i udostępnienie oferty inwestycyjnej, w tym obejmującej tereny przemysłowe dawnego tartaku i bazy materiałowej GS SCh w miejscowościach Mytarz i Mytarka.	Stworzenie gminnej oferty inwestycyjnej Wzrost zainteresowania inwestorów ofertą gminy Podniesienie atrakcyjności gospodarczej gminy jako miejsca wysokiej jakości obsługi biznesu Pozyskanie inwestorów i zwiększenie bazy podatników	Liczba opracowanych i opublikowanych ofert inwestycyjnych gminy Liczba średnich i dużych przedsiębiorstw w REGON Liczba miejsc pracy w przedsiębiorstwach powstałych na terenach inwestycyjnych Dochody gminy z tytułu podatku PIT i/lub CIT ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle, • instytucje otoczenia biznesu, • przedsiębiorcy i inwestorzy
1.2.5.	Wsparcie dla funkcjonowania strefy handlowej na pograniczu Nowego Żmigrodu i Mytarzy, m.in. poprzez rozbudowę i poprawę warunków handlu na targowisku, budowę parkingów, zaplecza handlowego.	Zapewnienie warunków dla rozwoju handlu i innej działalności gospodarczej Podniesienie handlowo-usługowego znaczenia Nowego Żmigrodu	Powierzchnia strefy handlowej oraz liczba korzystających z niej podmiotów gospodarczych ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • przedsiębiorcy

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

<p>1.2.6.</p>	<p>Inicjowanie i wspieranie projektów z zakresu poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych oraz gruntów z przeznaczeniem inwestycyjnym (w szczególności pod działalność turystyczną i sportowo-rekreacyjną)</p>	<p>Zwiększenie atrakcyjności i funkcjonalności działek</p> <p>Wzrost atrakcyjności rolniczej i inwestycyjnej gminy</p>	<p>Średnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym (w hektarach)</p> 	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, • Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Jaśle, • Mieszkańcy, • Przedsiębiorcy, inwestorzy, • Organizacje pozarządowe, • Sołtysi i rady sołeckie, • Właściciele gruntów
---------------	---	--	--	---------------------------------	--

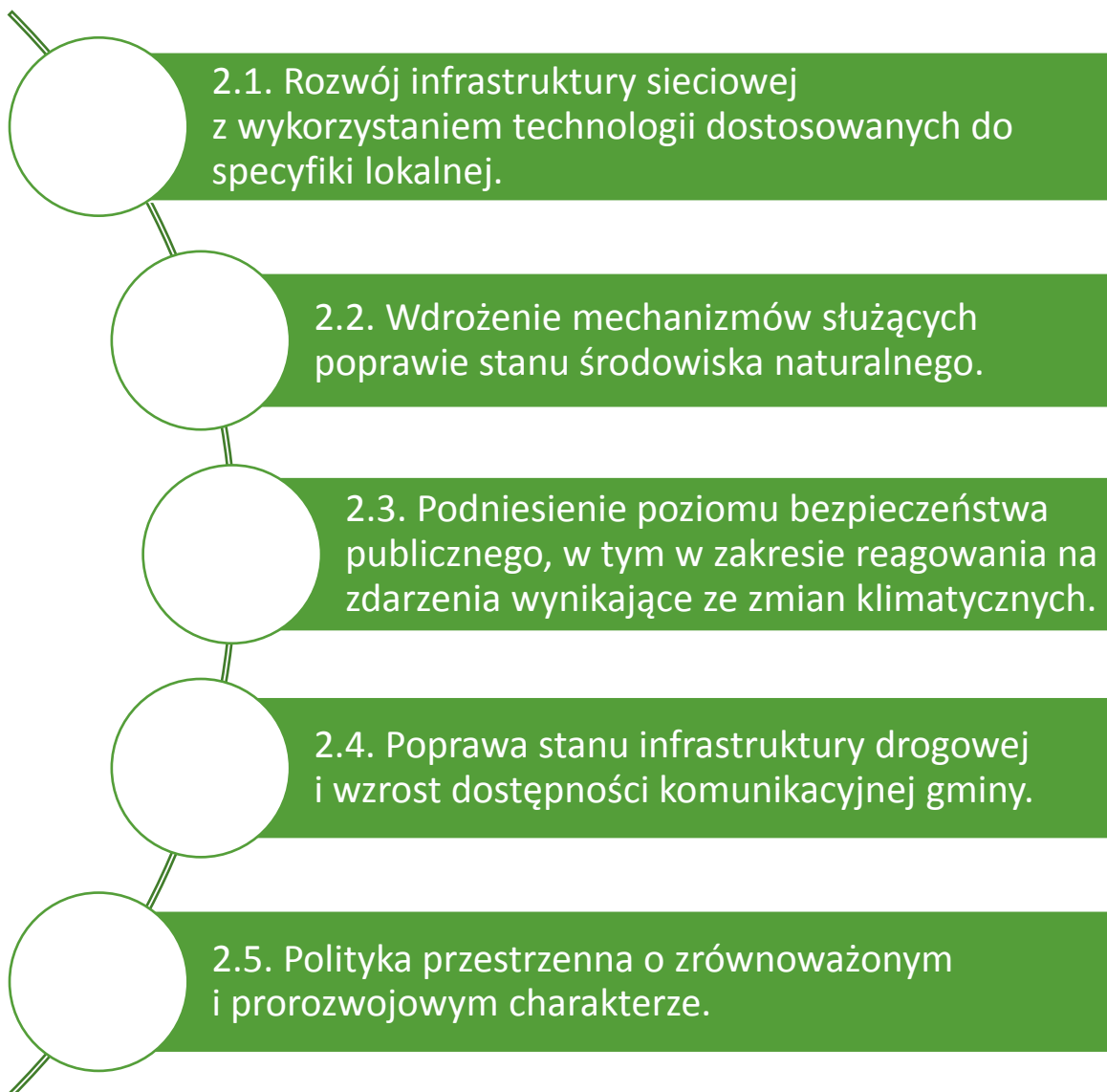
OBSZAR ROZWOJOWY 2.

GMINA ODPOWIEDZIALNA ZA PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Cel strategiczny 2.

Szczególna dbałość o przestrzeń i środowisko stanowiące dobro wspólne wszystkich mieszkańców gminy.

Cele operacyjne:

Uzasadnienie i strategia postępowania w ramach obszaru:

Kwestie związane z dbałością o środowisko naturalne oraz harmonijny rozwój przestrzenny z jednej strony wiążą się z podnoszeniem i wykorzystaniem potencjału turystycznego i rekreacyjnego gminy Nowy Żmigród, z drugiej zaś z podnoszeniem szeroko rozumianej jakości życia jej mieszkańców. Na terenie jednostki w dalszym ciągu istnieją „białe plamy” w dostępie do podstawowej infrastruktury sieciowej, co bezpośrednio wpływa na komfort życia, zwłaszcza w przypadku występowania zjawisk ekstremalnych, a za takie należy uznać np. coraz częstsze i dłuższe okresy bezopadowe, skutkujące niedoborem wody pitnej w studniach przydomowych. Z racji odległości od dwóch najważniejszych ośrodków usługowych, administracyjnych i gospodarczych – Jasła oraz Krosna – jednym z warunków harmonijnego rozwoju gminy Nowy Żmigród jest także ciągłe podnoszenie jej dostępności komunikacyjnej, zarówno poprzez działania inwestycyjne, jak i organizację transportu publicznego oraz dostosowanie go w szczególności do osób pozbawionych możliwości korzystania z własnych samochodów – dzieci i młodzieży oraz starszych. Realizacja zadań przestrzenno-środowiskowych wymagać będzie nawiązania i podtrzymywania aktywnych partnerstw z różnymi podmiotami, wśród których na pierwszy plan wysuwają się organy administracji rządowej, samorząd województwa podkarpackiego, powiatu jasielskiego, a także samorządu gmin sąsiednich. Zadania z zakresu przestrzenno-środowiskowego będą obejmować przede wszystkim rozbudowę infrastruktury oraz szeroko pojętą zmianę świadomości oraz postaw i zachowań społecznych, zarówno w kwestiach związanych z ekologią, jak i bezpieczeństwem publicznym. Kluczowa będzie również sukcesywna poprawa stanu lokalnych dróg oraz budowa nowych odcinków, na czele z obwodnicą Nowego Żmigrodu, realizowaną przez inwestorów zewnętrznych, ale z istotną rolą samorządu gminnego, w tym także w roli mediatora łagodzącego konflikty społeczne związane z kwestią jej przebiegu.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Cel operacyjny 2.1: Rozwój infrastruktury sieciowej z wykorzystaniem technologii dostosowanych do specyfiki lokalnej					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatu i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane i partnerzy
2.1.1.	Rozbudowa sieci wodociągowej włącznie z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą (m.in. stacje uzdatniania wody, ujęcia wody, studnie itd.).	<p>Zwiększenie dostępności i jakości usług zaopatrzenia w wodę</p> <p>Zwiększenie wydajności i efektywności systemu</p> <p>Poprawa warunków mieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>Minimalizacja zagrożeń związanych z suszami</p>	<p>Długość sieci wodociągowej ↗</p> <p>Odsetek mieszkańców i/lub gospodarstw domowych korzystających z sieci ↗</p> <p>Liczba awarii sieci wodociągowej ↘</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród, Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; PGW „Wody Polskie”, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Związek Gmin Dorzecza Wiśłoki, samorządy gmin ościennych, mieszkańcy, przedsiębiorcy
2.1.2.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej włącznie z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą (m.in. przepompownie, oczyszczalnie ścieków itd.).	<p>Zwiększenie dostępności i jakości usług kanalizacyjnych</p> <p>Zwiększenie wydajności i efektywności systemu</p> <p>Poprawa warunków mieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego, w szczególności wód</p>	<p>Długość sieci kanalizacyjnej ↗</p> <p>Odsetek mieszkańców i/lub gospodarstw domowych korzystających z sieci ↗</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród, Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; PGW „Wody Polskie”, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Związek Gmin Dorzecza Wiśłoki, samorządy gmin ościennych, mieszkańcy, przedsiębiorcy

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

<p>2.1.3.</p>	<p>Wsparcie alternatywnych form kanalizacji sanitarnej (przydomowe oczyszczalnie ścieków, zbiorniki bezodpływowe) w przypadku braku technicznych możliwości lub braku uzasadnienia ekonomicznego dla rozbudowy infrastruktury sieciowej.</p>	<p>Poprawa warunków osadniczych</p> <p>Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego</p> <p>Optymalizacja systemu kanalizacji sanitarnej</p>	<p>Liczba nowo powstałych przydomowych oczyszczalni z dofinansowaniem publicznym</p> <p style="text-align: center;">↗</p> <p>Odsetek mieszkańców i/lub gospodarstw odprowadzających ścieki do środowiska</p> <p style="text-align: center;">↘</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • PGW „Wody Polskie”, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Związek Gmin Dorzecza Wiśłoki, • samorządy gmin ościennych, • Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Nowym Żmigrodzie, • mieszkańcy
<p>2.1.4.</p>	<p>Ochrona jakości wód gruntowych i powierzchniowych na terenie gminy oraz współpraca z innymi jednostkami samorządowymi, rządowymi i pozarządowymi w tym zakresie.</p>	<p>Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego, w szczególności wód</p>	<p>Poziom czystości wód powierzchniowych</p> <p style="text-align: center;">↗</p> <p>Liczba zadań obejmujących poprawę czystości wód realizowanych w partnerstwie</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • PGW „Wody Polskie”, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Związek Gmin Dorzecza Wiśłoki, • samorządy gmin ościennych, • Gminne Przedsiębiorstwo

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

					<p>Gospodarki Komunalnej w Nowym Żmigrodzie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy, • przedsiębiorcy, • organizacje proekologiczne
Cel operacyjny 2.2: Wdrożenie mechanizmów służących poprawie stanu środowiska naturalnego					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatu i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane i partnerzy
2.2.1.	<p>Realizacja działań uświadamiających i wdrażających racjonalne gospodarowanie zasobem wodnym, w tym m.in. wsparcie inwestycji obejmujących gromadzenie i wykorzystywanie wody opadowej, zadania z zakresu retencji.</p>	<p>Ochrona zasobów wodnych, zmniejszenie zagrożenia suszą hydrologiczną</p> <p>Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i wykształcenie zachowań prośrodowiskowych</p>	<p>Liczba zadań lokalnych i ponadlokalnych ukierunkowanych na ochronę zasobów wodnych z udziałem gminy</p> <p>Liczba gospodarstw domowych, które zrealizowały instalacje wykorzystania wody opadowej przy dofinansowaniu publicznym</p> <p style="text-align: center;">↗</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • PGW „Wody Polskie”, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Związek Gmin Dorzecza Wisłoki, • samorządy gmin ościennych, • Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Nowym Żmigrodzie, • mieszkańcy, • przedsiębiorcy, • organizacje proekologiczne

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

<p>2.2.2.</p>	<p>Poprawa jakości powietrza poprzez m.in. inwestycje i działania własne oraz ekodoradztwo i wsparcie indywidualnych inwestycji w zakresie likwidacji nieekologicznych źródeł ciepła, instalacji odnawialnych źródeł energii oraz termomodernizacji budynków.</p>	<p>Zapewnienie wsparcia dla mieszkańców realizujących inwestycje proekologiczne</p> <p>Ograniczenie i docelowe wykluczenie wykorzystania emisyjnych źródeł ciepła</p> <p>Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych</p> <p>Poprawa efektywności energetycznej budynków</p> <p>Ochrona i poprawa stanu środowiska, w szczególności powietrza</p> <p>Wzrost szeroko rozumianego komfortu życia mieszkańców</p>	<p>Liczba gospodarstw domowych, które dokonały termomodernizacji i/lub instalacji OZE i/lub wymiany źródła ciepła przy wsparciu publicznym</p> <p>Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji i/lub z instalowanymi OZE i/lub wymienionym źródłem ciepła</p> <p>↑</p> <p>Poziom zanieczyszczenia powietrza</p> <p>↓</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Związek Gmin Dorzecza Wiśłoki, • samorządy gmin ościennych, • mieszkańcy, • przedsiębiorcy, • organizacje proekologiczne
<p>2.2.3.</p>	<p>Promocja i rozwój zintegrowanego systemu gospodarki odpadami, wsparcie dla ograniczenia wytwarzania odpadów oraz ich prawidłowej segregacji, m.in. poprzez usprawnianie działalności Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych oraz likwidację dzikich wysypisk śmieci.</p>	<p>Wzrost poziomu selektywnej zbiórki odpadów</p> <p>Zwiększenie poziomu odpadów zdolnych do dalszego wykorzystania</p> <p>Wzrost poziomu czystości na terenie gminy</p> <p>Ochrona i poprawa stanu środowiska</p>	<p>Odsetek odpadów zebranych selektywnie w ogólnej liczbie odpadów</p> <p>↑</p> <p>Liczba dzikich wysypisk</p> <p>↓</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Związek Gmin Dorzecza Wiśłoki,

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

					<ul style="list-style-type: none"> • samorządy gmin ościennych, • mieszkańcy, • przedsiębiorcy, • organizacje proekologiczne
2.2.4.	<p>Ochrona i waloryzacja zasobów środowiska naturalnego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów najcenniejszych przyrodniczo i zagrożonych, w tym również nieobjętych formami ochrony (np. starodrzew parkowy, cmentarny). Współpraca w tym zakresie z instytucjami rządowymi i pozarządowymi.</p>	<p>Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego</p> <p>Poprawa atrakcyjności i estetyki przestrzeni publicznej</p>	<p>Liczba działań (podjętych i wspartych) z zakresu ochrony obszarów cennych przyrodniczo</p> <p>↗</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Magurski Park Narodowy, • Związek Gmin Dorzecza Wiśłoki, • samorządy gmin ościennych, • mieszkańcy, • przedsiębiorcy, • organizacje proekologiczne
2.2.5.	<p>Edukacja ekologiczna oraz wspieranie i promowanie działań i postaw proekologicznych wśród mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.</p>	<p>Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz wykształcenie postaw i zachowań prośrodowiskowych</p>	<p>Liczba i/lub odsetek dzieci, które w szkołach uczestniczyły w zajęciach z zakresu edukacji ekologicznej</p> <p>Liczba kampanii/akcji informacyjno-edukacyjnych oraz ich zasięg</p> <p>↗</p>	<p>Placówki oświatowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Związek Gmin Dorzecza Wiśłoki,

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

					<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • instytucje kultury, • mieszkańcy, • przedsiębiorcy, • organizacje proekologiczne, • media
Cel operacyjny 2.3: Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego, w tym w zakresie reagowania na zdarzenia wynikające ze zmian klimatycznych					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatu i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane i partnerzy
2.3.1.	Utrzymywanie wysokiej sprawności bojowej ochotniczych straży pożarnych m.in. poprzez inwestycje w infrastrukturę, sprzęt oraz udział w ćwiczeniach i szkoleniach.	<p>Zapewnienie wsparcia dla jednostek ochotniczych straży pożarnych, wzmacniającego ich zdolności operacyjne</p> <p>Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie</p>	<p>Średni wiek grup sprzętowych (np. pojazdy, motopompy) użytkowanych przez ochotnicze straże pożarne w gminie ↓</p> <p>Liczba członków ochotniczych straży pożarnych objętych szkoleniami lub innymi formami doskonalenia ↑</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP, • Komenda Powiatowa PSP w Jaśle, • ochotnicze straże pożarne w gminie
2.3.2.	Realizacja działań podnoszących świadomość społeczną w zakresie bezpieczeństwa oraz właściwego zachowania w sytuacjach kryzysowych (zwłaszcza wśród najmłodszych), m.in. akcje informacyjne i edukacyjne w zakresie udzielania pierwszej pomocy, bezpieczeństwa w ruchu drogowym, postępowania wobec	Wzrost świadomości mieszkańców oraz wykształcenie postaw i zachowań wzmacniających bezpieczeństwo oraz właściwe reakcje w sytuacjach kryzysowych	Liczba i/lub odsetek dzieci, które w szkołach uczestniczyły w zajęciach z zakresu bezpieczeństwa ↑	Placówki oświatowe, Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Komenda Powiatowa PSP w Jaśle,

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

	dzikich zwierząt, zapobiegania wypalaniu traw, a także budowa miasteczka ruchu drogowego.	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie			<ul style="list-style-type: none"> ochotnicze straże pożarne w gminie, Komenda Powiatowa Policji w Jaśle
2.3.3.	Zapobieganie epidemiom, katastrofom i klęskom żywiołowym (głównie osuwiskom, powodziom rzeczonym, powodziom błyskawicznym i skutkom huraganowych wiatrów) oraz minimalizowanie ich skutków.	<p>Zmniejszenie zagrożenia związanego z występowaniem katastrof, klęsk żywiołowych i epidemii oraz minimalizowanie ich skutków</p> <p>Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie</p>	<p>Liczba lokalnych i ponadlokalnych projektów dotyczących ograniczenia zagrożenia i skutków katastrof i klęsk żywiołowych oraz ich oddziaływanie</p> <p>↗</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> Administracja rządowa, Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie, PGW „Wody Polskie”, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Starostwo Powiatowe w Jaśle, Samorządy gmin ościennych, Komenda Powiatowa PSP w Jaśle, ochotnicze straże pożarne w gminie, Komenda Powiatowa Policji w Jaśle
2.3.4.	Współpraca z Lasami Państwowymi w zakresie utrzymywania sieci dróg gruntowych i leśnych, umożliwiających łatwy dojazd do miejsc zagrożenia na terenach zalesionych.	Obniżenie zagrożenia pożarowego i podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie	<p>Długość dróg z ulepszoną nawierzchnią</p> <p>↗</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> Lasy Państwowe
2.3.5.	Rozbudowa sieci monitoringu w miejscach publicznych.	<p>Prewencja i zwiększenia wykrywalności przestępstw</p> <p>Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie</p>	<p>Liczba kamer w przestrzeni publicznej</p> <p>Poziom wykrywalności przestępstw</p> <p>↗</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> Administracja rządowa, Starostwo Powiatowe w Jaśle, Komenda Powiatowa Policji w Jaśle

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

2.3.6.	Wprowadzenie nazewnictwa dróg i ulic w wybranych miejscowościach gminy oraz jednolite oznakowanie (drogowskazy) przysiółków i części mniejszych wsi dla podniesienia poziomu bezpieczeństwa (ułatwienie dojazdu służbom ratowniczym w wypadku wystąpienia zagrożenia, a jednocześnie wsparcie dla turystów i gości).	<p>Usystematyzowanie i ułatwienie lokalizacji miejsc, ulic i budynków na terenie gminy</p> <p>Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej</p> <p>Ułatwienia dla służb bezpieczeństwa, a także dla turystów i gości (łatwiejszy i szybszy dojazd)</p>	<p>Liczba i/lub odsetek ulic o nieuregulowanej nazwie i/lub numeracji budynków</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>Liczba ustawionych drogowskazów ułatwiających orientację</p> <p style="text-align: center;">↑</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> mieszkańcy
Cel operacyjny 2.4: Poprawa stanu infrastruktury drogowej i wzrost dostępności komunikacyjnej gminy					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatu i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane i partnerzy
2.4.1.	Realizacja inwestycji na drogach gminnych, służących rozwojowi i zwiększaniu integralności sieci, poprawie parametrów i podniesieniu poziomu bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu (m.in. infrastruktura drogowa i towarzysząca, chodniki, przejścia dla pieszych, oświetlenie, progi zwalniające).	<p>Poprawa stanu i jakości gminnej infrastruktury drogowej</p> <p>Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym</p>	<p>Długość [km] zbudowanych i/lub zmodernizowanych dróg oraz chodników gminnych</p> <p style="text-align: center;">↑</p> <p>Liczba kolizji, wypadków i ofiar na drogach gminnych</p> <p style="text-align: center;">↓</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Komenda Powiatowa Policji w Jaśle

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

<p>2.4.2.</p>	<p>Aktywne wspieranie inwestycji drogowych w ciągu dróg wojewódzkich i powiatowych, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa obejścia drogowego centrum Nowego Żmigrodu w ciągu DW992 i DW993; • budowa drogi Kąty – Myscowa omijającej bród na Wistoce; • budowa chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia miejsc szczególnie niebezpiecznych. 	<p>Poprawa stanu i jakości infrastruktury drogowej o znaczeniu wojewódzkim i powiatowym na terenie gminy</p> <p>Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym</p>	<p>Długość [km] zbudowanych i/lub zmodernizowanych dróg wojewódzkich i powiatowych na terenie gminy</p> <p>Długość chodników w ciągu dróg wojewódzkich i powiatowych na terenie gminy ↗</p> <p>Średnia dobowa liczba samochodów przejeżdżających przez centrum Nowego Żmigrodu, w tym towarowych</p> <p>Liczba kolizji, wypadków i ofiar na drogach na terenie gminy ↘</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Powiatowy Zarząd Dróg w Jaśle, • Komenda Powiatowa Policji w Jaśle
<p>2.4.3.</p>	<p>Tworzenie miejsc parkingowych i zatoczek, w szczególności przy budynkach i miejscach użyteczności publicznej (np. szkołach) oraz atrakcyjnych dla turystyki.</p>	<p>Podniesienie komfortu mieszkańców korzystających z usług publicznych oraz turystów i gości odwiedzających gminę</p>	<p>Liczba miejsc parkingowych na terenie gminy ↗</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Magurski Park Narodowy, • Lasy Państwowe, • jednostki gminne, • przedsiębiorcy

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

2.4.4.	Optymalizacja siatki połączeń zbiorowej komunikacji publicznej Nowego Żmigrodu i pozostałych miejscowości w gminie z Jasłem, Krosnem i Duklą, w tym stałe reagowanie na bieżące zapotrzebowanie zgłaszane przez mieszkańców, jak również turystów i gości.	Zapewnienie mieszkańcom oraz turystom i gościom dostępności wysokiej jakości usług transportowych Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy	Liczba połączeń poszczególnych miejscowości w gminie z Jasłem, Krosnem i Duklą Liczba wozokilometrów realizowanych na terenie gminy Liczba biletów sprzedanych na trasy w gminie ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • samorządy gmin ościennych, • Powiatowo-Gminny Związek Komunikacyjny w Powiecie Jasielskim, • przewoźnicy
2.4.5.	Realizacja inwestycji (budowa, przebudowa, rozbudowa, remont, modernizacja itp.) dotyczących dróg transportu rolnego oraz dróg publicznych z uwzględnieniem potrzeb transportu rolnego.	Poprawa stanu i jakości dróg dojazdowych do gruntów rolnych Zapewnienie odpowiednich warunków dla rozwoju rolnictwa i branż powiązanych	Długość nowych lub zmodernizowanych dróg dojazdowych do gruntów rolnych ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle
Cel operacyjny 2.5: Polityka przestrzenna o zrównoważonym i prorozwojowym charakterze					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatu i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane i partnerzy
2.5.1.	Aktywna polityka planistyczna, dostosowywanie zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do aktualnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych gminy – m.in. uwolnienie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, uwzględnienie zagospodarowania brzegów planowanego zbiornika Kąty – Myscowa.	Uporządkowanie polityki przestrzennej i krajobrazowej gminy, zapewnienie ładu przestrzennego Poprawa atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej gminy	Odsetek obszaru gminy pokryty planami zagospodarowania przestrzennego ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • przedsiębiorcy, • mieszkańcy

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

2.5.2.	<p>Prowadzenie działań rewitalizacyjnych i realizacja projektów odnowy miejscowości, m.in. rewitalizacja płyty rynku oraz placów w Nowym Żmigrodzie, wsparcie w zakresie remontów zabudowy kamienicznej i relikwów dawnych murów miejskich, z uwzględnieniem historycznego charakteru i posiadanych wartości architektonicznych tych obiektów.</p>	<p>Poprawa atrakcyjności, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych</p> <p>Ożywienie społeczno-gospodarcze gminy</p> <p>Niwelacja problemów rozwojowych</p> <p>Ochrona krajobrazu kulturowego gminy</p>	<p>Liczba zrealizowanych inwestycji rewitalizacyjnych oraz liczba mieszkańców, którzy skorzystali z programów aktywizacji</p> <p>↗</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • mieszkańcy
2.5.3.	<p>Modernizacja i udostępnienie parków podworskich w Nowym Żmigrodzie i Makowiskach, z nadaniem im nowej funkcji nawiązującej do historii i tradycji oraz odpowiednie wyposażenie (alejki, mała architektura, plac zabaw, tężnia, miejsce dla drobnej gastronomii itp.). Współpraca z powiatem w tym zakresie.</p>	<p>Utworzenie nowych miejsc integracji i aktywności mieszkańców, a także jako oferta dla turystów i gości</p> <p>Poprawa atrakcyjności, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych</p> <p>Ożywienie społeczno-gospodarcze gminy</p>	<p>Liczba i/lub powierzchnia obszarów zmodernizowanych</p> <p>Liczba wydarzeń organizowanych na terenach zmodernizowanych oraz liczba ich uczestników</p> <p>↗</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • mieszkańcy
2.5.4.	<p>Zagospodarowanie i estetyzacja „wizytówek” miejscowości gminy – przestrzeni publicznych pełniących funkcję lokalnych centrów i miejsc spotkań i aktywności mieszkańców (tereny zielone, parki, skwery, place, skrzyżowania głównych dróg, otoczenia obiektów użyteczności publicznej i sakralnych, przystanki autobusowe itp.), m.in. budowa małej architektury (altany, ławki, kosze, oświetlenie itp.), nasadzenia zieleni, stosowanie jednolitych form architektonicznych i kolorystycznych.</p>	<p>Utworzenie nowych miejsc integracji i aktywności mieszkańców, a także jako oferta dla turystów i gości</p> <p>Poprawa atrakcyjności, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych</p> <p>Podniesienie komfortu i poziomu życia mieszkańców</p>	<p>Liczba i/lub powierzchnia obszarów zagospodarowanych</p> <p>↗</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • mieszkańcy

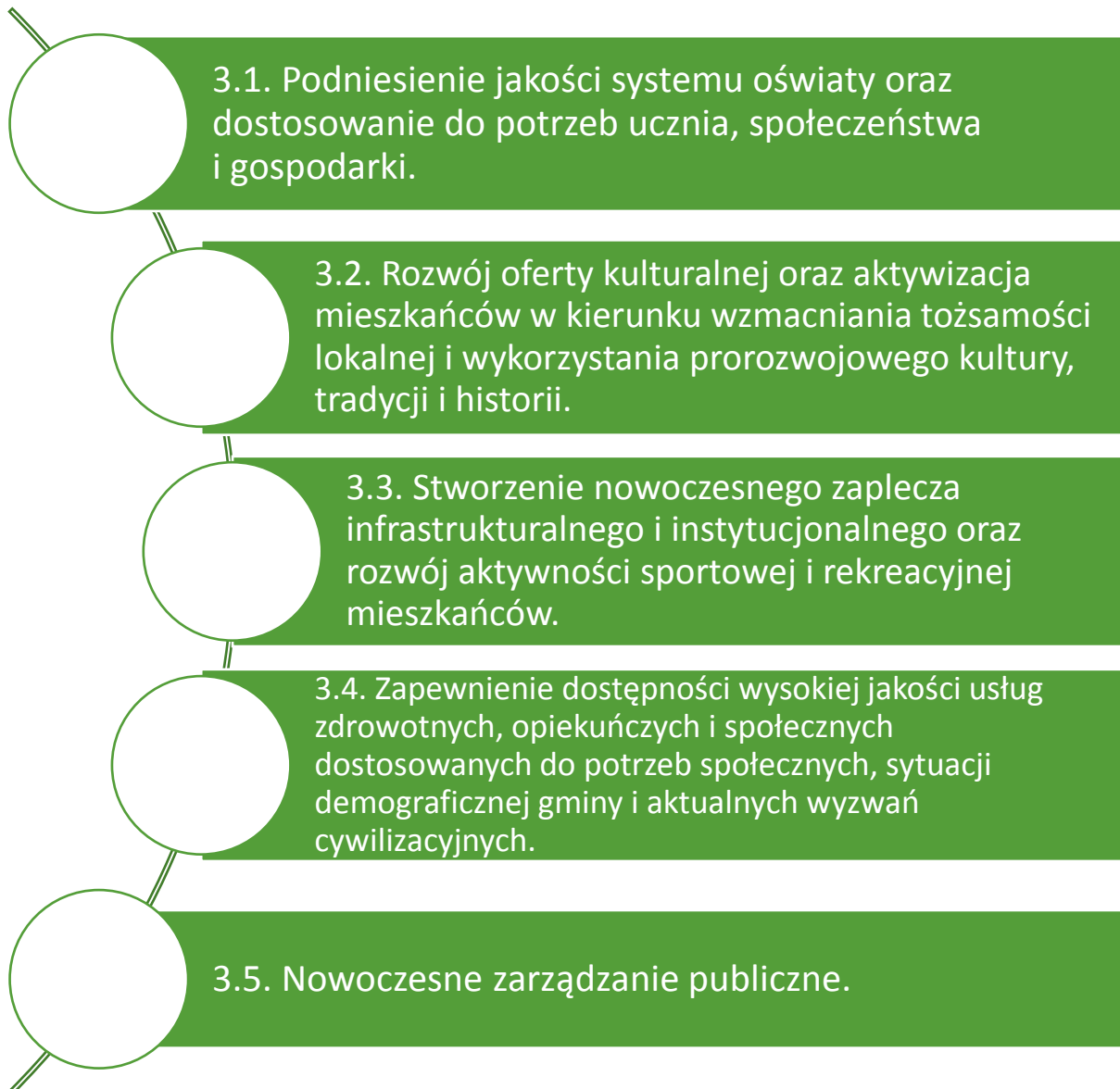
OBSZAR ROZWOJOWY 3.

GMINA DBAJĄCA O ROZWÓJ I POTRZEBY MIESZKAŃCÓW

Cel strategiczny 3.

Zapewnienie komfortu życia codziennego i możliwości rozwoju mieszkańców gminy, bazujących na nowoczesnym zarządzaniu oraz dostępności wysokiej jakości usług publicznych.

Cele operacyjne:

-
- 3.1. Podniesienie jakości systemu oświaty oraz dostosowanie do potrzeb ucznia, społeczeństwa i gospodarki.
 - 3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywizacja mieszkańców w kierunku wzmacniania tożsamości lokalnej i wykorzystania prorozwojowego kultury, tradycji i historii.
 - 3.3. Stworzenie nowoczesnego zaplecza infrastrukturalnego i instytucjonalnego oraz rozwój aktywności sportowej i rekreacyjnej mieszkańców.
 - 3.4. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług zdrowotnych, opiekuńczych i społecznych dostosowanych do potrzeb społecznych, sytuacji demograficznej gminy i aktualnych wyzwań cywilizacyjnych.
 - 3.5. Nowoczesne zarządzanie publiczne.

Uzasadnienie i strategia postępowania w ramach obszaru:

Wnioski płynące z raportu diagnostycznego, sporządzonego na pierwszym etapie prac nad strategią rozwoju gminy, wskazują na istnienie wielu obszarów w zakresie usług publicznych zapewnianych przez samorząd gminny, które wymagają, bądź w najbliższych latach wymagać będą pilnej interwencji lub chociażby reorientacji działań. Na pierwszy plan wysuwa się sytuacja demograficzna gminy Nowy Żmigród, z malejącą liczbą mieszkańców i rosnącym odsetkiem osób najstarszych. Zjawisko starzenia się społeczeństwa, coraz wyraźniej zarysowujące się także w skali powiatu, województwa i kraju, wymaga uruchomienia bądź intensyfikacji działań w większości obszarów świadczenia usług publicznych, na czele z ochroną zdrowia i opieką społeczną. To także znaczące wyzwanie w obszarze edukacji – tym bardziej, że analiza danych wskazuje na konieczność podniesienia jakości kształcenia i efektywności organizacyjno-finansowej systemu. Działania te, razem z szeroko rozumianym zagospodarowaniem czasu wolnego mieszkańców gminy poprzez aktywizację na polu kultury, tradycji i sportu, bezpośrednio przekładają się na podniesienie atrakcyjności osadniczej gminy. Stymulowanie napływu nowych mieszkańców w perspektywie najbliższej dekady jest natomiast istotne o tyle, że pozwoli na złagodzenie negatywnych skutków pogarszającej się sytuacji demograficznej. Na wizerunek gminy znacząco wpływać będzie także sprawna działalność samego urzędu oraz podległych mu jednostek.

Działania w ramach niniejszego obszaru tematycznego będą się sprowadzać przede wszystkim do podnoszenia jakości i skuteczności funkcjonowania istniejących placówek publicznych (edukacyjnych, ochrony zdrowia, opieki i wsparcia). Przewidywane jest także uruchamianie nowych, przeznaczonych przede wszystkim dla osób chorych, starszych i samotnych, co będzie stanowić odpowiedź na zdiagnozowane problemy demograficzne jednostki. Obszarami, które będą mieć kluczowe znaczenie dla rozwoju jednostki, przede wszystkim za sprawą posiadanego potencjału ludzkiego, jest kultura oraz sport – przewidywany jest szereg działań inwestycyjnych oraz „miękkich” (animacyjnych, aktywizacyjnych i innych poszerzających ofertę, a także promocyjnych itp.) w obydwu tych obszarach.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Cel operacyjny 3.1.: Podniesienie jakości systemu oświaty oraz dostosowanie do potrzeb ucznia, społeczeństwa i gospodarki					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatu i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane i partnerzy
3.1.1.	Rozwój oferty w zakresie opieki i wychowania dzieci w wieku 0-6 lat (żłobki, przedszkola itp.), w tym we współpracy z sektorem prywatnym i pozarządowym.	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej	Liczba dzieci korzystających z opieki żłobkowej Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród, Centrum Usług Wspólnych w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy
3.1.2.	Rozbudowa infrastruktury szkół i przedszkoli oraz estetyczne, funkcjonalne i bezpieczne zagospodarowanie ich otoczenia.	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości infrastruktury szkolnej i przedszkolnej Poprawa warunków pracy i nauki	Liczba zadań inwestycyjnych i/lub modernizacyjnych w placówkach oświatowych gminy Liczba dzieci i młodzieży korzystającej z nowej lub zmodernizowanej bazy ↗	Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Centrum Usług Wspólnych w Nowym Żmigrodzie, • organizacje pozarządowe

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

3.1.3.	Organizacja we wszystkich placówkach klaso-pracowni wyposażonych w nowoczesny sprzęt komputerowy i multimedialny oraz oprogramowanie, a także pomoce dydaktyczno-naukowe oraz inną potrzebną aparaturę i urządzenia, cykliczne przeglądy oraz uzupełnianie i wymiana wyposażenia.	Poprawa warunków pracy i nauki Zapewnienie bazy dla atrakcyjnego, angażującego i efektywnego kształcenia	Średni wiek komputera w szkole oraz liczba uczniów przypadających na jeden komputer z dostępem do Internetu ↘	Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Centrum Usług Wspólnych w Nowym Żmigrodzie, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy
3.1.4.	Podniesienie poziomu edukacji, rozwój oferty i lepsze dostosowanie procesu edukacyjnego do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia oraz wymagań rynku pracy i wyzwań cywilizacyjnych (kompetencje kluczowe, z uwzględnieniem umiejętności emocjonalnych oraz psychospołecznych itp.), m.in. poprzez wdrażanie nowych zajęć, realizację projektów, współpracę szkół z podmiotami zewnętrznymi (przedsiębiorstwami, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi, partnerami zagranicznymi itp.), pozyskiwanie i wspieranie doskonalenia zawodowego kadr oświatowych, rozwój doradztwa edukacyjnego i zawodowego.	Zwiększenie, podniesienie atrakcyjności oraz funkcjonalności oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej Poprawa jakości i efektów kształcenia, poprawa wyników w nauce	Średnia liczba punktów zdobytych przez uczniów z terenu gminy na egzaminach końcowych Liczba laureatów i finalistów olimpiad, konkursów przedmiotowych, artystycznych i zawodów sportowych ↗	Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Centrum Usług Wspólnych w Nowym Żmigrodzie, • instytucje kultury, • Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego, • organizacje pozarządowe, • LGD Nowa Galicja, • przedsiębiorcy, • partnerzy zagraniczni

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

3.1.5.	Programy wsparcia kadry, dzieci i rodziców w okresie po pandemii (promocja zdrowia i aktywizacja ruchowa dzieci i młodzieży, wsparcie psychologiczne i pedagogiczne itp.).	<p>Profilaktyka oraz leczenie uzależnień i problemów o podłożu psychologicznym</p> <p>Poprawa zdrowia i ogólnej kondycji fizycznej dzieci i młodzieży</p>	<p>Liczba i/lub odsetek dzieci, które w szkołach uczestniczyły w dodatkowych zajęciach ruchowych</p> <p style="text-align: center;">↗</p> <p>Liczba przypadków uzależnień wśród dzieci i młodzieży szkolnej</p> <p>Liczba dzieci przypadających na etat psychologa szkolnego w danej szkole</p> <p style="text-align: center;">↘</p>	Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Centrum Usług Wspólnych w Nowym Żmigrodzie, • poradnie psychologiczno-pedagogiczne, • placówki ochrony zdrowia, • organizacje pozarządowe, • kluby i organizacje sportowe
3.1.6.	Rozwój lokalnego systemu wsparcia i promocji uczniów wyróżniających się wynikami w nauce oraz dla ich wychowawców, nauczycieli i promotorów.	<p>Wzrost motywacji uczniów i nauczycieli</p> <p>Promocja talentów i zapewnienie wsparcia dla dalszego rozwoju</p>	Liczba uhonorowanych uczniów i nauczycieli	Władze samorządowe gminy, placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, • Centrum Usług Wspólnych w Nowym Żmigrodzie, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • organizacje pozarządowe
3.1.7.	Rozwój kadr oświatowych i jednostek koordynujących oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.	Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz zaangażowania kadry	Średnia liczba szkoleń i/lub innych form doskonalenia na 1 nauczyciela w ciągu roku	Placówki oświatowe, Centrum Usług Wspólnych w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego,

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

		<p>kierowniczej i dydaktycznej w oświacie</p> <p>Zapewnienie odpowiedniej liczby kadry pedagogicznej</p>	<p>↗</p> <p>Liczba nauczycieli w podziale na stopnie awansu zawodowego</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • ośrodki doskonalenia zawodowego nauczycieli
3.1.8.	<p>Monitorowanie sieci przedszkoli i szkół podstawowych w gminie, dostosowywanie do faktycznego zapotrzebowania oraz aktualnej i prognozowanej sytuacji demograficznej, wraz z organizacją sprawnego i bezpiecznego systemu dowozowego dla uczniów.</p>	<p>Optymalizacja kosztów utrzymania placówek oświatowych i wychowawczych</p> <p>Poprawa jakości i efektów kształcenia</p> <p>Zapewnienie komfortowego i bezpiecznego dowozu dzieci i młodzieży szkolnej na zajęcia</p>	<p>Koszt utrzymania przedszkoli i szkół w gminie w przeliczeniu na jednego ucznia</p> <p>↘</p> <p>Średnia liczba dzieci/uczniów w jednym oddziale</p> <p>↗</p>	<p>Władze samorządowe gminy,</p> <p>Centrum Usług Wspólnych w Nowym Żmigrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • placówki oświatowe, • kadry oświatowe • uczniowie i ich rodzice
3.1.9.	<p>Współpraca z samorządem powiatowym i podmiotami pozarządowymi w zakresie wspierania funkcjonowania Liceum Ogólnokształcącego w Nowym Żmigrodzie, m.in. w kierunku rozszerzania oferty edukacyjnej placówki i promocji jej działalności.</p>	<p>Poprawa oferty edukacyjnej ponadpodstawowej</p> <p>Utrzymanie i wzmocnienie funkcji Nowego Żmigrodu jako lokalnego ośrodka edukacji</p>	<p>Liczba uczniów Liceum Ogólnokształcącego w Nowym Żmigrodzie</p> <p>↗</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Stowarzyszenie Kopernik w Nowym Żmigrodzie, • placówki oświatowe

Cel operacyjny 3.2.: Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywizacja mieszkańców w kierunku wzmacniania tożsamości lokalnej i wykorzystania prorozwojowego kultury, tradycji i historii					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatu i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane i partnerzy
3.2.1.	Poprawa bazy lokalowej instytucji kultury oraz ich wyposażenie i cyfryzacja (zarówno w odniesieniu do całych instytucji, jak i świadczonych przez nie usług).	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości bazy instytucji kultury Poprawa warunków pracy oraz uczestnictwa w kulturze Unowocześnienie instytucji kultury i ich oferty	Liczba zadań inwestycyjnych i/lub modernizacyjnych w instytucjach kultury Liczba wydarzeń oraz osób korzystającej z nowej lub zmodernizowanej bazy ↗	Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie, Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Urząd Gminy Nowy Żmigród
3.2.2.	Wsparcie kadr kultury w zakresie podnoszenia kwalifikacji, zastosowania nowoczesnych metod i form pracy, w tym przy wykorzystaniu technik cyfrowych.	Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz zaangażowania kadr kultury	Średnia liczba szkoleń i/lub innych form doskonalenia na 1 pracownika kultury w ciągu roku ↗	Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie, Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Urząd Gminy Nowy Żmigród
3.2.3.	Prowadzenie badań w kulturze i ich wykorzystanie do kreowania lokalnej polityki kulturalnej (badanie potrzeb i oczekiwań społecznych w zakresie kultury, badanie lokalnego środowiska kulturalnego, w tym identyfikacja lokalnych inicjatyw, tradycji, zwyczajów, a także artystów, twórców,	Poznanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców względem oferty kulturalnej Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty kulturalnej, z uwzględnieniem potrzeb	Liczba zrealizowanych badań i ich zasięg/liczba respondentów Liczba wdrożonych nowych propozycji ofertowych na bazie wniosków z badań ↗	Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie, Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • twórcy, animatorzy, artyści i pasjonaci lokalni

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

	rzemieślników, powierników i pasjonatów historii itp.).	i oczekiwań różnych grup odbiorców Integracja i aktywizacja społeczno-kulturowa mieszkańców			
3.2.4.	Wzmacnianie atrakcyjności i różnorodności oferty kulturalnej i rozrywkowej m.in. poprzez kontynuowanie i wprowadzanie nowych zajęć, kursów, warsztatów, współpracę z lokalnym środowiskiem kulturalnym, prowadzenie zespołów, wdrażanie propozycji wykorzystujących nowoczesne rozwiązania ICT.	Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty kulturalnej i rozrywkowej Integracja i aktywizacja społeczno-kulturowa mieszkańców	Liczba zajęć stałych i czasowych w ofercie instytucji kultury w ciągu roku oraz liczba ich uczestników ↗	Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie, Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • organizacje pozarządowe, Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego, • LGD Nowa Galicja, • przedsiębiorcy, • twórcy, animatorzy, artyści i pasjonaci lokalni
3.2.5.	Włączanie organizacji pozarządowych, społecznych i nieformalnych w opracowywanie i realizację programu działań kulturalnych na terenie gminy oraz koordynacja inicjatyw kulturalnych i rozrywkowych w skali całej gminy (np. jeden, ogólnodostępny kalendarz wydarzeń).	Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty kulturalnej, z zaangażowaniem środowiska lokalnego Integracja i aktywizacja społeczno-kulturowa mieszkańców	Liczba wydarzeń w ramach programu działań kulturalnych na terenie gminy oraz liczba zaangażowanych organizacji pozarządowych i nieformalnych ↗	Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie, Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • lokalni twórcy, animatorzy i artyści

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

<p>3.2.6.</p>	<p>Aktywizacja społeczności poszczególnych wsi z wykorzystaniem ich historii, zasobów, infrastruktury, specyfiki, w tym m.in. „ożywienie” szkół podstawowych, domów ludowych, domów strażaka itp. w godzinach popołudniowych i wieczornych.</p>	<p>Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty kulturalnej, z zaangażowaniem środowiska lokalnego</p> <p>Integracja i aktywizacja społeczno-kulturowa mieszkańców</p> <p>Optymalizacja wykorzystania istniejącej infrastruktury społecznej</p>	<p>Liczba wydarzeń kulturalnych zorganizowanych poszczególnych sołectwach gminy i/lub liczba ich uczestników</p> <p style="text-align: center;">↗</p>	<p>Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie, Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego, • placówki oświatowe, • ochotnicze straże pożarne, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • lokalni twórcy, animatorzy i artyści
<p>3.2.7.</p>	<p>Organizacja wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych o zasięgu lokalnym (np. festyny, dni gminy, święta miejscowości, pikniki rodzinne), integrujących i aktywizujących mieszkańców oraz wzmacniających tożsamość i poczucie przynależności.</p>	<p>Zwiększenie oferty kulturalno-rozrywkowej dla mieszkańców, turystów i gości</p> <p>Integracja i aktywizacja społeczno-kulturowa mieszkańców</p> <p>Wzmocnienie tożsamości i poczucia przynależności mieszkańców do wspólnoty lokalnej</p>	<p>Liczba wydarzeń kulturalno-rozrywkowych organizowanych na terenie gminy w ciągu roku i/lub liczba ich uczestników</p> <p style="text-align: center;">↗</p>	<p>Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie, Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego, • placówki oświatowe, • ochotnicze straże pożarne, • organizacje pozarządowe, • LGD Nowa Galicja, • przedsiębiorcy, • twórcy, animatorzy, artyści i pasjonaci lokalni, • media

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

3.2.8.	<p>Prowadzenie aktywnej, atrakcyjnej w odbiorze dla różnych grup wiekowych polityki historycznej, obejmujące m.in. organizowanie widowiskowych wydarzeń rekonstrukcyjnych, wystaw plenerowych, obchodów rocznicowych, konkursów, spotkań z powiernikami i pasjonatami historii.</p>	<p>Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty kulturalnej i edukacji historycznej, w tym z zaangażowaniem środowiska lokalnego</p> <p>Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie historii i tradycji lokalnej</p> <p>Wzmocnienie tożsamości i poczucia przynależności mieszkańców do wspólnoty lokalnej</p>	<p>Liczba wydarzeń edukacyjnych i/lub promujących historię i tradycje lokalną na terenie gminy w ciągu roku oraz liczba ich uczestników</p> 	<p>Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie, Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego, • placówki oświatowe, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • twórcy, animatorzy, artyści i pasjonaci lokalni, • media
3.2.9.	<p>Utworzenie ogólnodostępnego „Cyfrowego Archiwum Żmigrodzkiego”, stanowiącego bazę fotografii, dokumentów i archiwaliów dotyczących historii ziemi żmigrodzkiej.</p>	<p>Udostępnienie wiedzy o przeszłości gminy osobom i podmiotom zainteresowanym</p> <p>Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie historii i tradycji lokalnej</p> <p>Wzmocnienie tożsamości i poczucia przynależności mieszkańców do wspólnoty lokalnej</p>	<p>Liczba archiwaliów udostępnionych w formie cyfrowej</p> <p>Liczba wirtualnych odwiedzin (wyświetleń) „Cyfrowego Archiwum Żmigrodzkiego”</p> 	<p>Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie, Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego, • placówki oświatowe, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • lokalni pasjonaci i powiernicy historii, • media
3.2.10	<p>Ekspozowanie dziedzictwa kulturowego oraz tragicznej historii grup etnicznych zamieszkujących dawniej teren gminy – Łemków i Żydów, m.in. poprzez organizację</p>	<p>Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie historii i tradycji lokalnej</p>	<p>Liczba wydarzeń edukacyjnych i/lub upowszechniających tragiczną historię grup</p>	<p>Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego,

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

	wydarzeń kulturalnych, organizację spotkań i prelekcji, wydawanie publikacji.	Udostępnienie wiedzy o przeszłości gminy osobom i podmiotom zainteresowanym	etnicznych zamieszkujących dawniej teren gminy oraz liczba ich uczestników ↗	Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Muzeum Regionalne w Jaśle, • Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego, • placówki oświatowe, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • lokalni pasjonaci i powiernicy historii, • media
3.2.11	Wsparcie materialne i niematerialne oraz promocja profesjonalnej i amatorskiej lokalnej twórczości i działalności kulturalnej, artystycznej i społecznej (w tym działalności kół gospodyń wiejskich, a także artystów, twórców, rzemieślników, grup, zespołów, organizacji itp.), m.in. poprzez wykorzystanie możliwości Internetu, dedykowane wydawnictwa, organizację wystaw i wernisaży, prowadzenie konkursów i warsztatów, udział w zajęciach w szkołach i instytucjach kultury oraz lokalnych imprezach, stworzenie bazarków Nowego Żmigrodu.	<p>Zachowanie i promocja niematerialnego dziedzictwa kulturowego gminy</p> <p>Integracja i aktywizacja społeczno-kulturowa mieszkańców</p> <p>Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie historii i tradycji lokalnej</p> <p>Wzmocnienie tożsamości i poczucia przynależności mieszkańców do wspólnoty lokalnej</p>	Liczba organizacji i zespołów oraz ich członków kultywujących dziedzictwo kulturowe gminy ↗	Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie, Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Muzeum Regionalne w Jaśle, • Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego, • placówki oświatowe, • organizacje pozarządowe, • LGD Nowa Galicja, • przedsiębiorcy, • twórcy, animatorzy, artyści i pasjonaci lokalni, • media

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

3.2.12	Rozwój edukacji kulturalnej i regionalnej dla uczniów szkół podstawowych, obejmującej zajęcia stacjonarne i wyjazdowe, w tym warsztaty, spotkania, zajęcia twórcze.	<p>Zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego gminy</p> <p>Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie historii i tradycji lokalnej i regionalnej</p> <p>Wzmocnienie tożsamości i poczucia przynależności najmłodszych mieszkańców do wspólnoty lokalnej</p>	Liczba i/lub odsetek dzieci, które w szkołach uczestniczyły w zajęciach z zakresu edukacji kulturalnej i regionalnej ↗	Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie, • Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Żmigrodzie, • Muzeum Regionalne w Jaśle, • Ośrodek Dokumentacji i Historii Ziemi Żmigrodzkiej – Muzeum im. L. Karcińskiego, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • twórcy, animatorzy, artyści i pasjonaci lokalni, • media
3.2.13	Ochrona i opieka nad zabytkami oraz dbałość o ich otoczenie, w tym podejmowanie prac konserwatorskich przy obiektach zabytkowych (np. cmentarze, kapliczki i krzyże przydrożne) oraz przywracanie ich do obiegu społecznego i gospodarczego.	<p>Zachowanie i promocja materialnego dziedzictwa kulturowego gminy</p> <p>Podniesienie poziomu estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej</p> <p>Zwiększenie dostępności zabytków dla mieszkańców, jak również turystów i gości</p>	Liczba obiektów zabytkowych poddanych pracom konserwatorskim, restauratorskim itp. ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Przemyślu, • właściciele i zarządcy obiektów zabytkowych, • parafie

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Cel operacyjny 3.3: Stworzenie nowoczesnego zaplecza infrastrukturalnego i instytucjonalnego oraz rozwój aktywności sportowej i rekreacyjnej mieszkańców					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatu i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane i partnerzy
3.3.1.	Modernizacja i rozbudowa bazy sportowej i rekreacyjnej, obejmującej m.in. infrastrukturę przyszkolną (sale gimnastyczne, boiska), infrastrukturę w miejscach publicznych (np. siłownie plenerowe, pumptracki, place zabaw, wielofunkcyjne strefy rekreacji i wypoczynku), specjalistyczną infrastrukturę do uprawiania sportów wyczynowych, w tym zimowych (trasy zjazdowe, trasy narciarskie itp.).	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości infrastruktury sportowej i rekreacyjnej Poprawa warunków dla amatorskiego i profesjonalnego uprawiania sportu Wzrost oferty i atrakcyjności turystycznej	Liczba zadań inwestycyjnych i/lub modernizacyjnych w odniesieniu do bazy sportowej i rekreacyjnej Liczba wydarzeń oraz osób korzystającej z nowej lub zmodernizowanej bazy ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • kluby i organizacje sportowe
3.3.2.	Działania własne oraz współpraca z podmiotami prywatnymi i pozarządowymi w kierunku zwiększenia atrakcyjności i różnicowania oferty aktywnego spędzania czasu wolnego oraz zaktywizowania mieszkańców (nowe dyscypliny i grupy docelowe itp.).	Zwiększenie, uatrakcyjnienie i różnicowanie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego, z uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań różnych grup odbiorców Aktywizacja ruchowa mieszkańców	Liczba sekcji prowadzonych przez lokalne kluby sportowe oraz liczba osób ćwiczących w ramach poszczególnych sekcji ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • organizacje pozarządowe, • kluby i organizacje sportowe, • przedsiębiorcy
3.3.3.	Wsparcie finansowe, rzeczowe i merytoryczne podmiotów prowadzących działalność w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i zdrowego stylu życia, w tym lokalnych klubów sportowych.	Rozwój i profesjonalizacja działalności klubów sportowych Zwiększenie oferty sportowej na terenie gminy	Liczba klubów sportowych na terenie gminy oraz liczba ich członków ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • organizacje pozarządowe, • kluby i organizacje sportowe, • przedsiębiorcy

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

3.3.4.	Lokalny system wsparcia i promocji młodych talentów sportowych (programy stypendialne, nagrody, wyróżnienia itp.).	Wzrost motywacji młodych sportowców Promocja talentów i zapewnienie wsparcia dla dalszego rozwoju	Liczba zawodników objętych systemem stypendialnym ↗ Kwota przeznaczona na wsparcie w ujęciu rocznym lub w przeliczeniu na jednego stypendystę ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • placówki oświatowe, • organizacje pozarządowe, • kluby i organizacje sportowe, • przedsiębiorcy, • media
Cel operacyjny 3.4: Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług zdrowotnych, opiekuńczych i społecznych dostosowanych do potrzeb społecznych, sytuacji demograficznej gminy i aktualnych wyzwań cywilizacyjnych					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatu i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane i partnerzy
3.4.1.	Podniesienie poziomu świadomości społecznej w zakresie ochrony zdrowia m.in. poprzez realizację programów profilaktycznych, edukacyjnych, prozdrowotnych i aktywizujących.	Poprawa profilaktyki i diagnostyki na terenie gminy Wzrost świadomości społecznej w zakresie zdrowia i jego ochrony	Liczba zrealizowanych akcji profilaktyczno-diagnostycznych oraz liczba ich uczestników ↗	Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Nowym Żmigrodzie, placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • placówki ochrony zdrowia, • organizacje pozarządowe, • kluby i organizacje sportowe, • firmy medyczne i farmaceutyczne, • placówki ochrony zdrowia

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

<p>3.4.2.</p>	<p>Zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług medycznych, zwłaszcza dla osób samotnych i w podeszłym wieku oraz dzieci i młodzieży szkolnej, m.in. poprzez inwestycje w infrastrukturę, zakup wyposażenia, wykorzystanie nowoczesnych technologii (e-medycyna itp.), pozyskiwanie i wspieranie doskonalenia zawodowego kadr medycznych, rozwój oferty świadczonych usług, w tym realizowanych w środowisku domowym i specjalistycznych.</p>	<p>Zapewnienie dostępności wysokiej jakości infrastruktury i usług ochrony zdrowia</p> <p>Poprawa warunków pracy oraz korzystania z usług</p> <p>Unowocześnienie i usprawnienie pracy</p> <p>Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz zaangażowania kadr medycznych</p> <p>Dostosowanie usług ochrony zdrowia do struktury i potrzeb społecznych</p>	<p>Poziom zadowolenia mieszkańców z działalności placówek ochrony zdrowia</p> 	<p>Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Nowym Żmigrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Narodowy Fundusz Zdrowia, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • placówki ochrony zdrowia
<p>3.4.3.</p>	<p>Promocja i ochrona zdrowia psychicznego oraz profilaktyka zaburzeń psychicznych, w tym walka z depresją, m.in. poprzez zapewnienie dostępu do usług psychoterapeutów, psychologów, psychiatrów, w tym w środowisku szkolnym i rodzinnym.</p>	<p>Profilaktyka zaburzeń psychicznych</p> <p>Zapewnienie fachowego wsparcia dla osób chorych</p> <p>Przeciwdziałanie problemom społecznym powiązanim z wystąpieniem zaburzeń i chorób psychicznych</p>	<p>Liczba zrealizowanych akcji profilaktycznych oraz liczba ich uczestników</p> <p>Liczba specjalistów dostępnych w placówkach ochrony zdrowia na terenie gminy</p> 	<p>Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Nowym Żmigrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie, • placówki oświatowe, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • placówki ochrony zdrowia

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

3.4.4.	<p>Promocja i wsparcie rodzin w codziennym funkcjonowaniu i we wszystkich fazach ich rozwoju, w szczególności efektywne przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym, wynikającym m.in. z uzależnień (w tym od Internetu i mediów społecznościowych), przemocy domowej, ubóstwa, ciężkiej lub długotrwałej choroby, niepełnosprawności, a także wsparcie i integracja osób dotkniętych lub zagrożonych marginalizacją bądź wykluczeniem.</p>	<p>Zapewnienie oferty wsparcia dla osób i rodzin w ich prawidłowym rozwoju społecznym i rodzinnym, w tym w ramach trudnych sytuacji życiowych</p> <p>Przeciwdziałanie i zwalczanie kryzysów w rodzinach oraz minimalizowanie ich negatywnych skutków</p> <p>Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu</p>	<p>Liczba osób i/lub rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym z tytułu ubóstwa, ciężkiej lub długotrwałej choroby, niepełnosprawności</p> <p>Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty</p> <p>Liczba przypadków uzależnień wśród dzieci i młodzieży</p> <p>Liczba osób objętych leczeniem odwykowym</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • placówki oświatowe, • placówki ochrony zdrowia, • poradnie psychologiczno-pedagogiczne, • organizacje pozarządowe, • parafie, • Komenda Powiatowa Policji w Jaśle, • sądy
3.4.5.	<p>Kompleksowe i wielowymiarowe wsparcie osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami oraz ich bliskich i opiekunów m.in. poprzez prowadzenie działań aktywizacyjnych i integracyjnych (aktywizacja społeczna, kulturowa, ruchowa i zawodowa, wolontariat senioralny, projekty międzypokoleniowe itp.), tworzenie i wspieranie dedykowanych placówek, organizacji i klubów seniora, wsparcie finansowe, materialne i sprzętowe, rozwój poradnictwa oraz usług asystenckich i specjalistycznych, pozyskiwanie i wspieranie doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej, a także pomoc wytchnieniową i odciążeniową.</p>	<p>Zapewnienie kompleksowej oferty wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnościami</p> <p>Wzrost wieloaspektowej aktywności osób starszych i z niepełnosprawnościami</p> <p>Integracja społeczna osób starszych i z niepełnosprawnościami</p>	<p>Liczba organizacji seniorskich w gminie oraz liczba ich członków</p> <p>Liczba projektów aktywizacyjnych dedykowanych seniorom i/lub osobom z niepełnosprawnościami oraz liczba ich uczestników</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle, • Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • placówki ochrony zdrowia, • instytucje kultury,

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

		Poprawa jakości życia osób starszych i z niepełnosprawnościami	Liczba osób i/lub rodzin korzystających z usług opiekuńczych Liczba osób i/lub rodzin korzystających z usług opieki wytchnieniowej		<ul style="list-style-type: none"> kluby i organizacje sportowe, organizacje pozarządowe, parafie, przedsiębiorcy
3.4.6.	Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym w zakresie opieki dziennej i całodobowej, np. utworzenie centrum opiekuńczo-mieszkalnego na terenie gminy.	<p>Zapewnienie dostępności wysokiej jakości infrastruktury pomocy społecznej</p> <p>Uzupełnienie systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami – stworzenie dodatkowej usługi w postaci zapewnienia możliwości zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego</p> <p>Zapewnienie różnorodnego wsparcia (usługi zdrowotne, pielęgnacyjne, aktywizacji ruchowej i społecznej itp.), a jednocześnie niezależnego/samodzielnego i godnego funkcjonowania na miarę swoich potrzeb</p>	<p>Liczba zadań inwestycyjnych i/lub modernizacyjnych w ramach pomocy społecznej</p> <p>Liczba podopiecznych objętych systemem opieki dziennej i/lub całodobowej w gminie</p> 	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Starostwo Powiatowe w Jaśle, Urząd Gminy Nowy Żmigród, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe
3.4.7.	Wsparcie dla projektów i inicjatyw (komercyjnych i niekomercyjnych) przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku (tzw. srebrna gospodarka).	Zapewnienie różnych form wsparcia dla najstarszych mieszkańców gminy	Liczba organizacji pozarządowych i/lub podmiotów komercyjnych świadczących usługi	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego,

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

		<p>Wzrost aktywności społecznej osób starszych i poprawa jakości ich życia</p> <p>Rozwój srebrnej gospodarki</p>	<p>dedykowane osobom starszym</p> <p>Liczba projektów aktywizacyjnych dedykowanych seniorom oraz liczba ich uczestników</p> <p>↗</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie, • placówki ochrony zdrowia, • organizacje pozarządowe, • parafie, • przedsiębiorcy
3.4.8.	<p>Rozwój gminnego zasobu mieszkaniowego, z naciskiem na mieszkania chronione.</p>	<p>Zwiększenie możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkaniowych różnych grup mieszkańców</p> <p>Poprawa sytuacji mieszkaniowej osób najbardziej potrzebujących</p>	<p>Liczba i/lub powierzchnia mieszkań komunalnych / socjalnych / chronionych</p> <p>↗</p> <p>Liczba osób i/lub rodzin oczekujących na przydział mieszkania</p> <p>↘</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie, • organizacje pozarządowe
3.4.9.	<p>Inicjowanie i wsparcie dla rozwoju podmiotów działających w obszarze reintegracji społeczno-zawodowej.</p>	<p>Zapewnienie warunków dla rozwoju podmiotów ekonomii społecznej</p> <p>Przeciwdziałanie zjawisku marginalizacji i wykluczenia społecznego i zawodowego</p>	<p>Liczba działających na terenie gminy podmiotów ekonomii społecznej</p> <p>Liczba osób zatrudnionych w lokalnych podmiotach ekonomii społecznej</p> <p>↗</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Urząd Gminy Nowy Żmigród organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy
3.4.10	<p>Wieloaspektowe działania ukierunkowane na przeciwdziałanie i minimalizowanie społecznych i zdrowotnych skutków pandemii COVID-19</p>	<p>Przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym i zdrowotnym pandemii koronawirusa</p>	<p>Liczba projektów antykrzysowych oraz liczba ich uczestników</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego,

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

					<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • placówki ochrony zdrowia, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy
3.4.11	Rozwój usług świadczonych zdalnie przy wykorzystaniu najnowszych technologii (teleopieka itp.), upowszechnianie korzystania przez beneficjentów.	<p>Zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług społecznych</p> <p>Zwiększenie bezpieczeństwa w wymiarze socjalnym</p> <p>Poprawa komfortu życia mieszkańców, szczególnie osób starszych, chorych i z niepełnosprawnościami</p>	Liczba usług społecznych, możliwych do załatwienia w sposób zdalny oraz liczba korzystających ↗	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Urząd Gminy Nowy Żmigród, • placówki ochrony zdrowia, • organizacje pozarządowe
3.4.12	Rozwój kadr pomocy społecznej i ochrony zdrowia oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.	Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz zaangażowania kadr ochrony zdrowia i pomocy społecznej	Średnia liczba szkoleń i/lub innych form doskonalenia na 1 pracownika pomocy społecznej i/lub ochrony zdrowia w ciągu roku ↗	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie, Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Nowym Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa; • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Urząd Gminy Nowy Żmigród

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Cel operacyjny 3.5: Nowoczesne zarządzanie publiczne					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatu i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane i partnerzy
3.5.1.	Doskonalenie organizacji pracy administracji lokalnej, wdrażanie nowych instrumentów zarządzania, ustandaryzowanie podobnych procesów realizowanych przez różne komórki i jednostki gminne oraz ich zintegrowanie, stałe podnoszenie kompetencji oraz budowanie doświadczenia kadr administracji lokalnej.	<p>Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz zaangażowania kadr samorządowych</p> <p>Unowocześnienie i usprawnienie pracy</p> <p>Podniesienie efektywności i jakości świadczenia usług publicznych</p>	Średnia liczba szkoleń i/lub innych form doskonalenia na 1 pracownika samorządowego w ciągu roku ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa; • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • organizacje samorządowe, szkoleniowe i doradcze, • pracownicy urzędu i jednostek gminnych
3.5.2.	Rozwój bazy lokalowej administracji lokalnej, w tym dostosowanie do wymogów środowiskowych (kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą źródeł ciepła i instalacją OZE oraz wdrażanie założeń zielonego biura) oraz społecznych (spełnienie wymogów ustawy o dostępności).	<p>Zapewnienie dostępności wysokiej jakości bazy administracyjnej</p> <p>Poprawa warunków pracy oraz korzystania z usług</p> <p>Poprawa efektywności energetycznej, dywersyfikacja źródeł ciepła</p> <p>Zapewnienie dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami</p>	Liczba zadań inwestycyjnych i/lub modernizacyjnych w budynkach użyteczności publicznej ↗	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa; • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; • Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; • organizacje pozarządowe

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

3.5.3.	Doposażenie i cyfryzacja urzędu i jednostek gminnych oraz rozwój i integracja e-usług publicznych, z zapewnieniem cyberbezpieczeństwa oraz działaniami upowszechniającymi korzystanie z usług zdalnych przez mieszkańców.	<p>Podniesienie efektywności świadczenia i jakości usług publicznych, w tym wzrost dostępności i liczby e-usług</p> <p>Zwiększenie liczby spraw załatwianych elektronicznie</p>	<p>Liczba i/lub odsetek dostępnych e-usług</p> <p>Odsetek spraw załatwianych przez urząd z użyciem cyfrowych form komunikacji</p> <p>↗</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • jednostki gminne, • placówki oświatowe, • organizacje pozarządowe
3.5.4.	Rozwój mechanizmów wsparcia i współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz nieformalnymi inicjatywami społecznymi m.in. poprzez organizację otwartych konkursów ofert, rozwój (unowocześnienie i większe uspołecznienie) funduszu sołectkiego, wsparcie lokalowe, szkoleniowe i doradcze dla organizacji, szczególnie w zakresie pozyskiwania i rozliczania dofinansowań na projekty lokalne, a także wsparcie i promocję wolontariatu.	<p>Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców</p> <p>Wzrost poziomu partycypacji społecznej</p> <p>Wzrost znaczenia i profesjonalizacja organizacji pozarządowych i innych form aktywności społecznej</p>	<p>Liczba organizacji pozarządowych w gminie i/lub liczba ich członków</p> <p>Liczba aktywnych wolontariuszy w szkołach w gminie</p> <p>Liczba osób zaangażowanych w tworzenie funduszu sołectkiego</p> <p>Liczba i wartość zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe</p> <p>↗</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • organizacje pozarządowe i inicjatywy społeczne, • placówki oświatowe, • mieszkańcy
3.5.5.	Usprawnienie i upowszechnienie procedur komunikacji i konsultacji z mieszkańcami m.in. poprzez doskonalenie tradycyjnych i nowoczesnych form dialogu, organizację spotkań, debat i warsztatów tematycznych, a także akcji i kampanii informacyjnych, z dostosowaniem środków przekazu do potrzeb i preferencji mieszkańców.	<p>Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców</p> <p>Poprawa systemu komunikacji z mieszkańcami oraz rozwój dialogu publicznego</p> <p>Wzrost poziomu partycypacji społecznej</p>	<p>Liczba zrealizowanych procesów konsultacyjnych i liczba ich uczestników</p> <p>Frekwencja w wyborach i referendach lokalnych</p> <p>↗</p>	Urząd Gminy Nowy Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • organizacje pozarządowe i inicjatywy społeczne, • mieszkańcy

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

3.5.6.	<p>Współpraca terytorialna w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, ze szczególnym uwzględnieniem samorządów powiatu jasielskiego, gmin partnerskich, a także miast i gmin z sąsiedniej Słowacji oraz Ukrainy i Węgier.</p>	<p>Rozwój procesów współpracy lokalnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej</p> <p>Rozwiązanie najważniejszych wspólnych problemów oraz wykorzystywania posiadanych zasobów i potencjałów</p> <p>Osiągnięcie efektu synergii (wzajemnego napędzania się efektów działań)</p>	<p>Liczba wspólnych projektów zrealizowanych na obszarze powiatu jasielskiego</p> <p>Liczba projektów we współpracy gminy i co najmniej jednego partnera</p>	<p>Władze samorządowe gminy, Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerzy zagraniczni, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • Starostwo Powiatowe w Jaśle, • samorzady ościennych gmin, • organizacje pozarządowe, • przedsiębiorcy, • Związek Gmin Dorzecza Wisłoki, • LGD Nowa Galicja
3.5.7.	<p>Rozpatrzenie możliwości oraz zbadanie odzewu społecznego na wypadek rozpoczęcia starań odzyskania przez Nowy Żmigród praw miejskich oraz ewentualne podjęcie dedykowanych działań.</p>	<p>Diagnoza potencjalnych korzyści i strat oraz poparcia społecznego</p> <p>Podniesienie rangi i rozpoznawalności Nowego Żmigrodu</p> <p>Uruchomienie nowych źródeł finansowania zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych</p>	<p>Liczba analiz, raportów i opracowań dotyczących przekształcenia charakteru Nowego Żmigrodu</p> <p>Poparcie społeczne dla idei zmiany statusu Nowego Żmigrodu</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Administracja rządowa, • Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie, • Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, • przedsiębiorcy, • mieszkańcy

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY NOWY ŻMIGRÓD WRAZ Z USTALENIAMI I REKOMENDACJAMI W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

KWESTIE WODNE A STRATEGIA ROZWOJU GMINY NOWY ŻMIGRÓD DO 2030 ROKU

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 624 ze zm.), Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku uwzględnia m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w ww. ustawie tj.:

- plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
- plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Zasoby wodne gminy i zarządzanie ryzykiem powodziowym

Gmina Nowy Żmigród położona jest w obrębie zlewni rzeki Wisłoki, prawobrzeżnego dopływu rzeki Wisły. Rzeka pokonuje od swoich karpackich źródeł do ujścia drogę 164 km, przez Jasło, Pilzno, Dębicę i Mielec. Stanowi zlewnie dla pozostałych cieków wodnych na terenie gminy, w tym Iwielki oraz potoków Niegłoszcz i Ryj. Potoki drenują obszar gminy w okresie roztopów wiosennych oraz opadów atmosferycznych, kiedy to skutek kumulacji wód w ciekach mogą skutkować wylewami oraz powodzią, będącymi poważnym zagrożeniem dla mieszkańców.

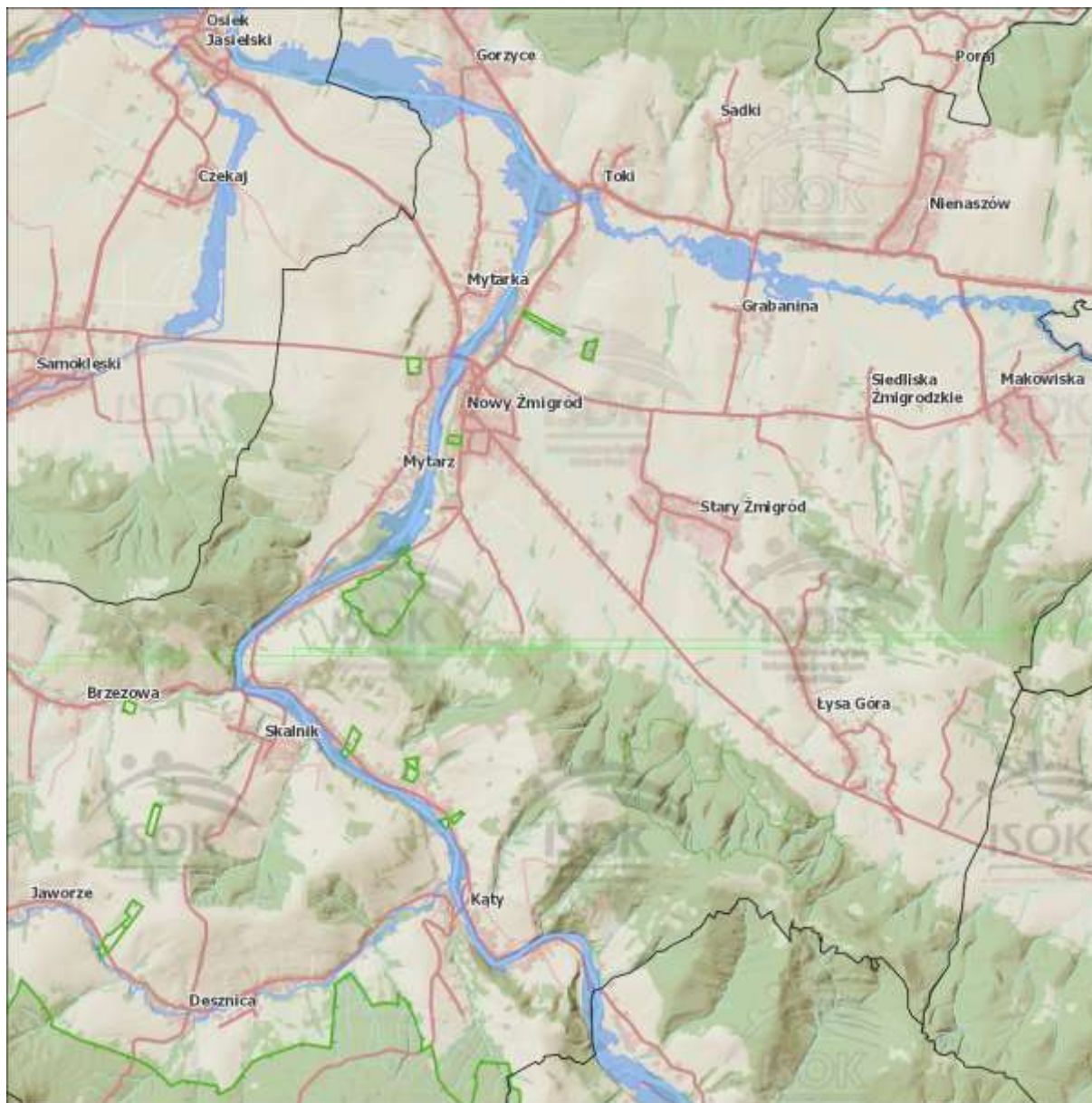
Niespełna jedna czwarta mieszkańców korzysta z gminnego wodociągu, zaś pozostałe gospodarstwa domowe z grupowych i przydomowych ujęć wód głębinowych. Zasoby wód podziemnych na terenie gminy są ograniczone i występują ich częste niedobory, zwłaszcza w okresach bezopadowych. W celu poprawy zaopatrzenia ludności regionu w wodę, dla powiększenia zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych oraz ze względu na zagrażające deficyty, od lat planowana jest budowa zbiornika wodnego Kąty-Myscowa na Wiśloce, w założeniu obejmującego obszary gminy Nowy Żmigród oraz Krempna.

W celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią uwzględnia się w strategii tzw. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, przez które rozumie się obszary na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie (wynosi 1%, tzw. powódź stuletnia) lub wysokie (10%), obszary między linią brzegu a naturalnym wysokim brzegiem czy pasy techniczne. Obszary te zostały oznaczone na mapie nr 1. Górzyście ukształtowanie terenu na południe od linii wyznaczonej równoleżnikowym przebiegiem DW993 stanowi naturalne bariery dla wylewów Wisłoki. Sprzyjają im z kolei relatywnie płaskie tereny na północy gminy, wchodzące w skład doliny Wisłoki – u ujścia z gór przed Mytarzem oraz miejscowo ze strony Iwielki na wysokości Grabaniny, po połączeniu z Wisłoką za Tokami oraz na granicy gminy, pomiędzy Gorzycami i Osiekiem Jasielskim.

Zgodnie z art. 77 ust.1 Prawa Wodnego z dnia 20 lipca 2017 (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 624 ze zm.), na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią występuje bezwzględny zakaz lokalizowania nowych cmentarzy, gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania. Ponadto, projekty zabudowy w całości lub w części położonej na tych obszarach wymagają uzgodnienia z Wodami Polskimi. Podlegają odmowie w przypadku: naruszenia ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza i planu zarządzania ryzykiem

powodziowym; stanowienia zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi, środowiska i dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków; naruszenia funkcjonowania infrastruktury krytycznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym; oraz utrudniania zarządzania ryzykiem powodziowym. Odstępstwa od odmowy mogą zostać wydane na podstawie pozwolenia wodnoprawnego ze strony odpowiedniej jednostki Wód Polskich. Pozwolenia tego nie wymaga m.in. lokalizowanie na okres do 180 dni tymczasowych obiektów budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Mapa 1. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią przy wysokim (Q10%) i średnim (Q1%) prawdopodobieństwie wystąpieniu powodzi na obszarze gminy Nowy Żmigród.

Źródło: Hydroportal ISOK

Zgodnie z aktualizacją Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (jej przyjęcie planuje się na koniec I kw. 2022 r.), na terenie gminy Nowy Żmigród nie planuje się nowych projektów strategicznych ze strony PGW Wody Polskie.

Plany gospodarowania wodami

W odniesieniu do Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, w poniższej tabeli Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku określa informacje na temat jednolitych części wód powierzchniowych (jcwp) oraz jednolitych części wód podziemnych (jcwpd) znajdujących się w granicach gminy (nazwa, status jcwp, informacja o stanie jcwp i jcwpd oraz przypisane im cele środowiskowe), a także działań przypisanych poszczególnym jcwp i jcwpd w aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju (aPWŚK) oraz o stanie realizacji tych działań.

Tabela 3. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych znajdujących się w granicach gminy Nowy Żmigród wraz z przypisanymi celami i działaniami środowiskowymi.

Kod JCWP (wody powierzchniowe)	Nazwa	Stan ogólny; stan/potencjał ekologiczny; stan chemiczny	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
RW2000122181549	Ryj	Dobry; Co najmniej dobry; Dobry	dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe). Działania uzupełniające: Weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni (IV kw. 2016).
RW2000122181589	Niegliszcz	Zły; Poniżej dobrego; Dobry	dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Nowy Żmigród (IV kw. 2018); Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe). Działania uzupełniające: Monitoring badawczy wód (IV kw. 2017); Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni (IV kw. 2021).
RW2000122185369	Iwielka	Zły; Poniżej dobrego; Dobry	dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (działanie ciągłe); Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących (działanie ciągłe); Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Nowy Żmigród (IV kw. 2018) i Sulistrowa (IV kw. 2015); Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe). Działania uzupełniające: Monitoring badawczy wód (IV kw. 2017); Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni (IV kw. 2021).

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

RW2000122181729	Szczawa	Zły; Poniżej dobrego; Dobry	dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); Opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (działanie ciągłe); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe). Działania uzupełniające: Monitoring badawczy wód (IV kw. 2017); Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni (IV kw. 2021).
RW2000122181929	Promnica	Zły; Poniżej dobrego; Dobry	dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe). Działania uzupełniające: Monitoring badawczy wód (IV kw. 2017); Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni (IV kw. 2021).
RW200012218469	Chlebianka	Zły; Poniżej dobrego; Dobry	dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Nowy Żmigród (IV kw. 2018); Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe). Działania uzupełniające: Monitoring badawczy wód (IV kw. 2017); Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni (IV kw. 2021).
RW200014218153	Wisłoka od Reszówki do Ryja	Dobry; Co najmniej dobry; Dobry	dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekłu istotnego - Wisłoka od Ryja do Krempnej;	Działania podstawowe: Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe). Działania uzupełniające: Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni (IV kw. 2021); Przywrócenie drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej (IV kw. 2021); Wykonanie przebudowy/modernizacji budowli poprzecznych na rzece Wiśle i jej dopływach – Ropie oraz

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

			dobry stan chemiczny	Jasiołce pod kątem zapewnienia warunków migracji ichtiofauny ze szczególnym uwzględnieniem ryb dwuśrodowiskowych (IV kw. 2020).
RW2000142181959	Wisłoka od Ryja do Dębownicy	Zły; Dobry; PSD_sr	dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekła istotnego - Wisłoka od Dębownicy do Ryja; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (działanie ciągłe); Rozbudowa oczyszczalni ścieków Nowy Żmigród (IV kw. 2020); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe). Działania uzupełniające: Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni (IV kw. 2021).
Kod JCWPd (wody podziemne)	Nazwa	Stan chemiczny; stan ilościowy; stan ogólny	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
PLGW2000151	151	Dobry; Dobry; Dobry (2012)	dobry stan chemiczny; dobry stan ilościowy	Działania podstawowe: coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (działanie ciągłe).

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGW KZGW

Dane z bazy Planów Gospodarowania Wodami Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej przedstawiają stan ogólny wód powierzchniowych na terenie gminy jako zły prawie wszystkich JCWP, poza odcinkiem Wisłoki do momentu ujścia Ryja oraz samego Ryja. Do głównych przyczyn takiego stanu należy najpewniej zaliczyć m.in. nierozbudowaną infrastrukturę kanalizacji sieciowej oraz zaniedbane przydomowe systemy kanalizacyjne gospodarstw domowych. Informacje z bazy PGW wskazują, iż do zanieczyszczenia wód dochodzi na terenie gminy Nowy Żmigród.

Przypisane wodom powierzchniowym działania na terenie gminy dotyczą przede wszystkim budowy i remontów zbiorników przydomowych, rozwoju systemu kanalizacji sieciowej oraz oczyszczalni, regularnego wywozu nieczystości oraz działań kontrolnych dotyczących gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorstwa. Ponadto, wśród działań uzupełniających wymienione zostały: opracowanie warunków korzystania z wód, monitoring jakości wód oraz użytkowania wód zlewni, w tym weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych. Wśród działań uzupełniających wymieniona została także poprawa stanu ekologicznego Wisłoki i jej dopływów. W granicach gminy znajdują się jednolite części wód podziemnych nr 151. Ich stan ogólny, chemiczny i ilościowy określony został jako dobry, zaś jako jedyne dedykowane im działanie określono coroczny monitoring eksploatacji.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku zakłada m.in. działania związane z rozwojem sieci wodno-kanalizacyjnej, a także przeciwdziałaniem skutkom katastrof i klęsk żywiołowych, w tym powodzi. W tym kierunkowym zakresie jest zbieżna z obowiązującymi i aktualizowanymi planami gospodarowania wodami i zarządzania ryzykiem powodziowym na wyższych szczeblach.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku zakłada i promuje działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez samorząd, mieszkańców, jak i organy administracji rządowej. Obejmują one racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, m.in. realizację i wsparcie inwestycji poprawiających retencję. W tym zakresie strategia jest spójna z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy, przyjętym na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. 2021r. poz. 1615).

Susza, obok powodzi jest jednym z najbardziej dotkliwych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę całego kraju. W najbliższych latach spodziewany jest wzrost intensywności i częstotliwości występowania susz. Głównym celem Planu jest przeciwdziałanie ich skutkom, co należy odnosić do procesu kształtowania zasobów wodnych oraz do racjonalnego korzystania z zasobów wodnych. Dokument zakłada przede wszystkim działania proaktywne, czyli zapobiegające oraz zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych skutków suszy, realizowane niezależnie od faktycznego wystąpienia zjawiska suszy.

Zgodnie z założeniami Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy, w odniesieniu do obszaru gminy Nowy Żmigród mowa m.in. o następujących działaniach:

- Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych (działanie 1),
- Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych (działanie 3),
- Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji (działanie 4),
- Analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji (działanie 6),
- Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej (działanie 8),
- Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa i przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych (działanie 10),
- Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych (działanie 24),
- Przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania (działanie 25).

Analizując zagrożenie suszą na terenie gminy Nowy Żmigród w zależności od jej typu tj. rolnicza, hydrologiczna i hydrogeologiczna, należy stwierdzić, że w przypadku tej pierwszej są to obszary słabo zagrożone, w drugim przypadku zagrożenie jest silne, a w trzecim umiarkowane. Stopień zagrożenia suszą według klas łącznego zagrożenia suszą dla obszaru gminy Nowy Żmigród określono jako umiarkowany.

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY NOWY ŻMIGRÓD

Wprowadzenie do modelu

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Nowy Żmigród stanowi jeden z elementów strategii rozwoju jednostki i prezentuje przewidywany wpływ, jaki realizacja jej zapisów wywrze na strukturę przestrzenną gminy. Podstawowe funkcje terenów określono m.in. w oparciu o czynniki geograficzno-przyrodnicze (np. ukształtowanie terenu, złoża surowców naturalnych, walory środowiska naturalnego), historyczne (np. wytworzony układ osadniczy i sieć komunikacyjna) oraz powiązania funkcjonalne. Uwzględniono także zdiagnozowane na wcześniejszych etapach tworzenia strategii problemy, potrzeby oraz potencjały rozwojowe gminy Nowy Żmigród, które będą najsilniej oddziaływać na strukturę przestrzenną jednostki w najbliższej dekadzie.

Ogólne uwarunkowania modelu

Gmina Nowy Żmigród leży w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie jasielskim, który tworzy 10 gmin: Jasło (miasto), Brzyska, Dębowiec, Jasło (gmina wiejska), Kołaczyce, Krempna, Osiek Jasielski, Nowy Żmigród, Skołyszyn oraz Tarnowiec. Jednostka wykazuje powiązania administracyjne, gospodarcze oraz usługowe z Jasłem i Krosnem, oddalonymi od granic gminy o kilkanaście kilometrów. W mniejszym stopniu występuje ciężenie w kierunku Dukli. W dużej mierze kluczowe znaczenie dla intensyfikacji tych powiązań ma odległość oraz dostępność komunikacyjna.

Główne uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne gminy Nowy Żmigród należy rozpatrywać w dwóch podstawowych kategoriach:

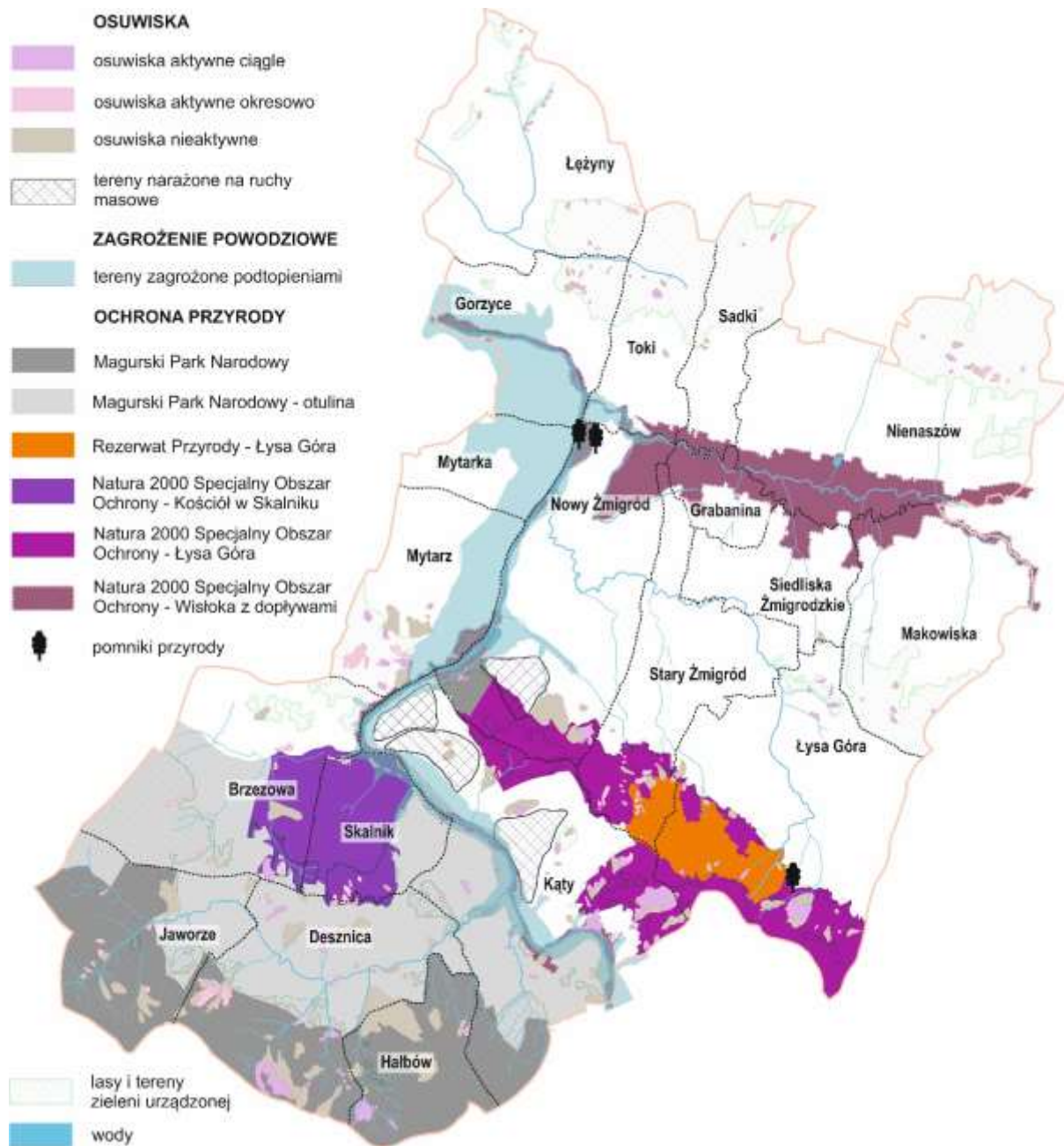
- położenie na skrzyżowaniu dwóch dróg znaczenia ponadlokalnego – miejscowość Nowy Żmigród jest węzłem dróg: DW 992 Jasło – Ożenna oraz DW 993 Gorlice – Dukla. Z punktu widzenia funkcjonowania gminy najistotniejsza jest pierwsza z nich, umożliwiając najszybszy dojazd do Jasła, ale i zapewniająca obsługę ruchu turystycznego w Beskid Niski oraz na Słowację, przez dawne przejście graniczne Ożenna – Niżná Polianka. Sieć dróg uzupełniają drogi powiatowe oraz gminne – wśród tych pierwszych do najważniejszych należą 1896R Toki – Kobyłany – Krosno, 1900R Nowy Żmigród – Makowiska – Sulistrowa oraz 1893R Osiek Jasielski – Mytarz.

Aktualnie ciąg komunikacyjny Tarnów – Jasło – Nowy Żmigród – Dukla jest często wykorzystywanym skrótem do dawnego przejścia granicznego ze Słowacją w Barwinku przez kierowców samochodów ciężarowych, co powoduje szereg uciążliwości dla mieszkańców Nowego Żmigrodu. Stąd też do rangi kluczowej inwestycji drogowej na terenie gminy jest budowa obejścia centrum Nowego Żmigrodu. Warunki terenowe do poprowadzenia drogi po nowym śladzie, o długości ok. 1,1 km, należy uznać za korzystne – brak znaczących przewyższeń, większych przeszkód terenowych oraz praktycznie niewystępujące kolizje z zabudową mieszkalną, gospodarczą i usługową.

- dostępność obszarów cennych przyrodniczo – według statystyk GUS blisko 50% obszaru gminy Nowy Żmigród objęte jest różnymi formami ochrony przyrody, na czele z Magurskim Parkiem Narodowym. Co znamienne, wszystkie obszary chronione znajdują się w „beskidzkiej” części jednostki, na południe od DW993, co stanowi potwierdzenie dualistycznego charakteru gminy, widocznego w wielu dziedzinach, począwszy od zróżnicowania krajobrazowego. Obecność obszarów chronionych z jednej strony przesądza o atrakcyjności turystycznej i wypoczynkowej południowej części gminy, z drugiej stanowi znaczącą barierę inwestycyjną, także w odniesieniu do budownictwa mieszkaniowego.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Rysunek 9. Podstawowe elementy środowiskowe struktury przestrzennej gminy Nowy Żmigród

Źródło: Opracowanie własne

Według stosowanej w większości opracowań regionalizacji fizycznogeograficznej Polski autorstwa J. Kondrackiego, gmina Nowy Żmigród leży na terenie dwóch mezoregionów – Pogórza Jasielskiego oraz Beskidu Niskiego. Granica między nimi, za którą zwykle się przyjmować przebieg DW993, jest łatwa do zauważenia w terenie – łagodne, rozległe i w dużej mierze bezleśne wzgórza poprzecinane dolinami rzek i potoków przechodzą w wyraźnie zarysowane pasmo górskie, silnie zalesione, z zabudową oraz szlakami komunikacyjnymi skoncentrowanymi w dolinach rzek i potoków. Na lesistość gminy Nowy Żmigród składają się przede wszystkim kompleksy leśne w jej południowej części, porastające łańcuch szczytów z Ostryszem (635 m.), Kolaninem (705 m.), Kamieniem (714 m.) i Przełęczą Hałbowską (540 m.). W krajobrazie „pogórzańskiej” części dominuje mozaika pól uprawnych, łąk i niewielkich lasów, niejednokrotnie uważana za wyjątkowo malowniczą. Główną rzeką przepływającą przez gminę jest Wisłoka w jej górnym biegu. Do ważniejszych dopływów należą rzeki Ryj i Iwielka oraz kilka mniejszych potoków i strumieni. Z obecnością Wisłoki wiążą się plany budowy zbiornika retencyjnego Kąty – Myscowa (w niewielkiej części na obszarze gminy Nowy Żmigród, z zaporą zlokalizowaną w obrębie wsi Kąty). Zbiornik miałby przyczynić do podniesienia atrakcyjności rekreacyjno-turystycznej tej części Beskidu Niskiego, ale przede wszystkim stanowić rezerwuuar wody dla gmin położonych w dorzeczu Wisłoki, jak też stanowić zabezpieczenie przeciwpowodziowe. Zagrożenie powodzią dotyczy także gminy Nowy Żmigród. Serwis Informatyczny System Osłony Kraju (ISOK) prowadzony przez PGW Wody Polskie jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o prawdopodobieństwie wystąpienia 1%, wskazuje głównie teren bezpośrednio przylegający do koryta Wisłoki oraz Iwielki, w rejonie Sadek i Grabaniny. W kontekście zagospodarowania przestrzennego jednostki istotne jest także zagrożenie osuwiskowe – według danych Systemu Ochrony Przeciwosuwiskowej (SOPO) Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie gminy Nowy Żmigród znajduje się 348 obszarów klasyfikowanych jako osuwiska oraz tereny zagrożone. Koncentrują się one głównie w południowej, „beskidzkiej” części jednostki i w większości położone są na obszarach pozbawionych infrastruktury mieszkalnej, usługowej, komunikacyjnej i sieciowej.

Funkcje terenów w gminie

Podstawowe funkcje terenów w gminie Nowy Żmigród obrazuje rysunek nr 10. Wyodrębniono na nim strefy z dominującą funkcją:

- a) osadnictwa – zabudowy budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego i zagrodowego, z dopuszczeniem zabudowy wielorodzinnej i działalności usługowej,
- b) rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- c) pozarolniczej działalności gospodarczej, w tym przemysłowej, usługowej, oraz – co wynika z potencjałów jednostki – usług związanych z obsługą ruchu turystycznego i rekreacyjnego;
- d) ochrony i eksploatacji zasobów środowiskowych (głównie leśnych).

Uwzględniono także sieć komunikacyjną gminy obejmującą drogi kategorii wojewódzkiej, powiatowej i gminnej oraz podstawowe elementy sieci rzecznej, tworzone przez rzeki Wisłokę, Iwielkę, potoki Niegłoszcz i Ryj, a także ich dopływy.

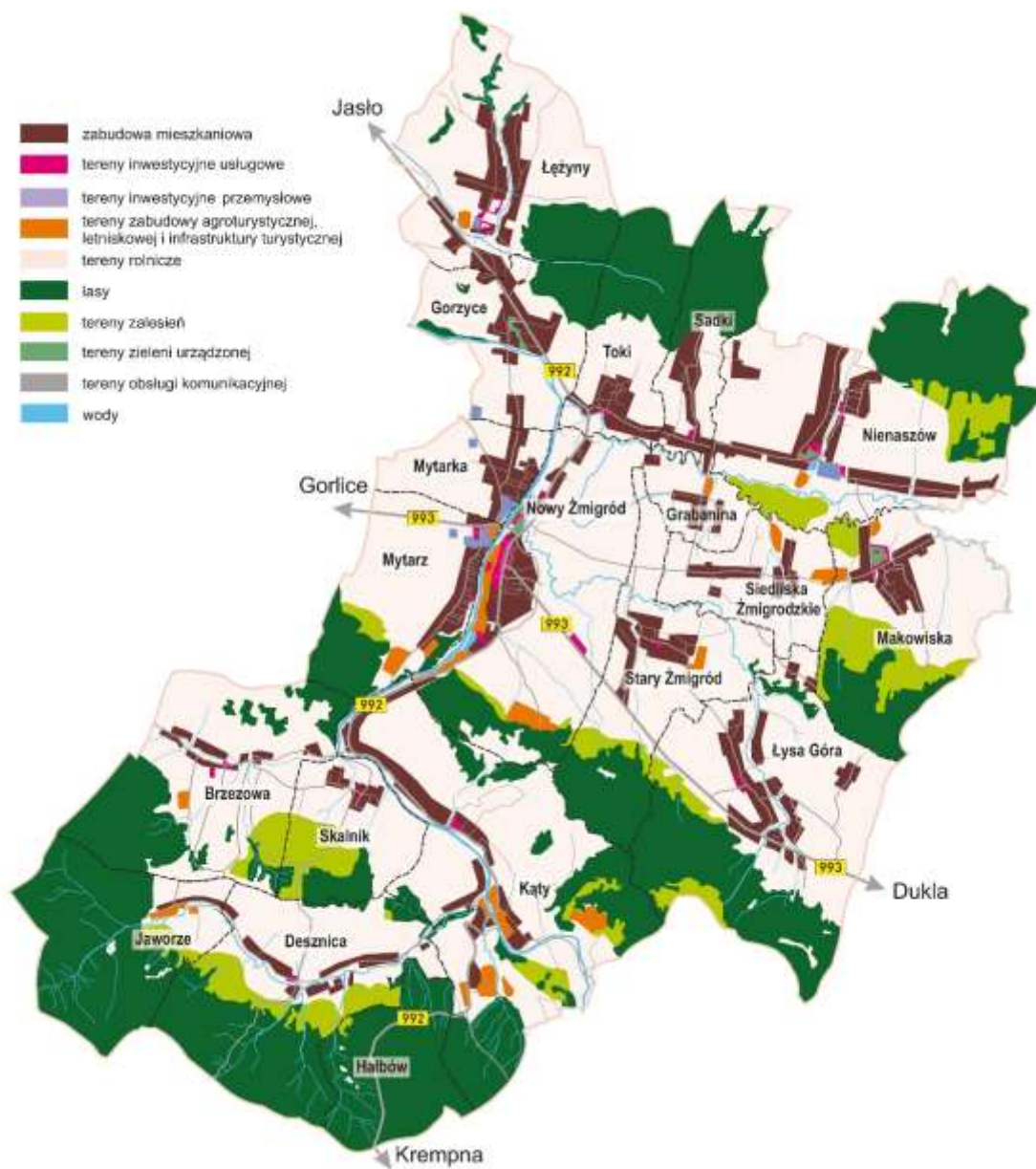
W strukturze gminy przeważają tereny o potencjalnym wykorzystaniu rolniczym, na które składają się przede wszystkim grunty orne, łąki i pastwiska (zarówno uprawiane, jak i odłogowane), z których dla obszarów występowania najlepszych gleb zakłada się zachowanie i intensyfikację produkcji. Znaczący odsetek powierzchni gminy zajmują także lasy i grunty zalesione, które nadal mają stanowić wyróżnić gminy, z dopuszczeniem możliwości wykorzystania gospodarczego oraz rekreacyjnego.

Układy przestrzenne miejscowości w gminie Nowy Żmigród są dość zróżnicowane, głównie w zależności od położenia i ukształtowania terenu. W północnej, „pogórzańskiej” części jednostki dominują wsie o zwartej, choć nieregularnie rozmieszczonej zabudowie, skupione wokół kilku ciągów komunikacyjnych znaczenia lokalnego bądź miejscowego, którym można przypisać charakter wielodrożnic. W kilku przypadkach zabudowa mieszkalna rozciągnięta jest wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, do formy przypominającej ulicówkę – przykład stanowią wsie w „beskidzkiej” części gminy, położone w dolinach rzek i potoków – Kąty, Desznica, Brzezowa czy Jaworze. Dostrzegalne jest także zjawisko „rozciągnięcia się” zabudowy niektórych miejscowości wzdłuż głównych dróg, jak w przypadku Nowego Żmigrodu po obu stronach „drogi dukielskiej” lub części Nienaszowa – Sośnin, ciągnących się wzdłuż drogi w kierunku Sulistrowej. Ponadto, do niektórych miejscowości przynależą przysiółki, oddalone nawet o kilka kilometrów od ich centrów, z kilkoma bądź kilkunastoma domami o znacznie mniej zwartym układzie (np. Podgóry należące do Nowego Żmigrodu, Kaczmarskie stanowiące część Nienaszowa czy Góry III zaliczane do Łysej Góry). Taka struktura zabudowy, w połączeniu z ukształtowaniem terenu, chociaż charakteryzuje się dużą malowniczością, w znaczący sposób rzutuje na budżet samorządu (m.in. koszty budowy i eksploatacji dróg czy infrastruktury sieciowej, w niektórych przypadkach podważając nawet opłacalność takich inwestycji), stąd pożądanym kierunkiem jest większa koncentracja zabudowy.

Z uwagi na znaczenie dla struktury przestrzennej jednostki zobrazowany został również przebieg ważniejszych sieci energetycznych oraz gazowych. Obszar gminy Nowy Żmigród zasilany jest z dwóch stacji elektroenergetycznych – „Niegłowice” (Jasła) oraz „Równe” (gmina Dukła) poprzez system napowietrznych linii przesyłowych średniego napięcia. Dodatkowo, na obszarze gminy (teren wsi Gorzyce) zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna 110/30/15 kV „Nowy Żmigród”. Jej modernizacja, zakończona wiosną 2021 r., stanowi trzeci etap projektu „Budowa linii 110kV Nowy Żmigród – Iwonicz w celu umożliwienia rozwoju energetyki odnawialnej w południowej części województwa podkarpackiego”, realizowanego przez rzeszowski oddział PGE Dystrybucja S.A. Obecnie (początek 2022 r.) trwa budowa napowietrznej linii 110 kV, biegnącej przez gminy Nowy Żmigród, Chorkówka, Dukła, Miejsce Piastowe i Iwonicz. Podstawowym zadaniem dla nowego odcinka sieci jest zwiększenie możliwości przyłączania nowych mocy wytwórczych z odnawialnych źródeł energii do sieci elektroenergetycznej – głównie elektrowni wiatrowych w rejonie Pielgrzymki i Samokłęsk (gmina Osiek Jasielski).

Przez teren gminy Nowy Żmigród nie przebiegają gazociągi podwyższonego średniego bądź wysokiego ciśnienia, o znaczeniu ponadlokalnym. Jednostka zasilana jest w paliwo gazowe z gazociągów wysokiego ciśnienia DN300/250 Warzyce – Gorlice oraz DN250 Warzyce – Niegłowice, przebiegających w rejonie Jasła. Na jej obszar gaz dostarczany jest siecią rozdzielczą średniego ciśnienia, zasilaną ze stacji gazowych zlokalizowanych na terenie miasta Jasła bądź w jego najbliższej okolicy.

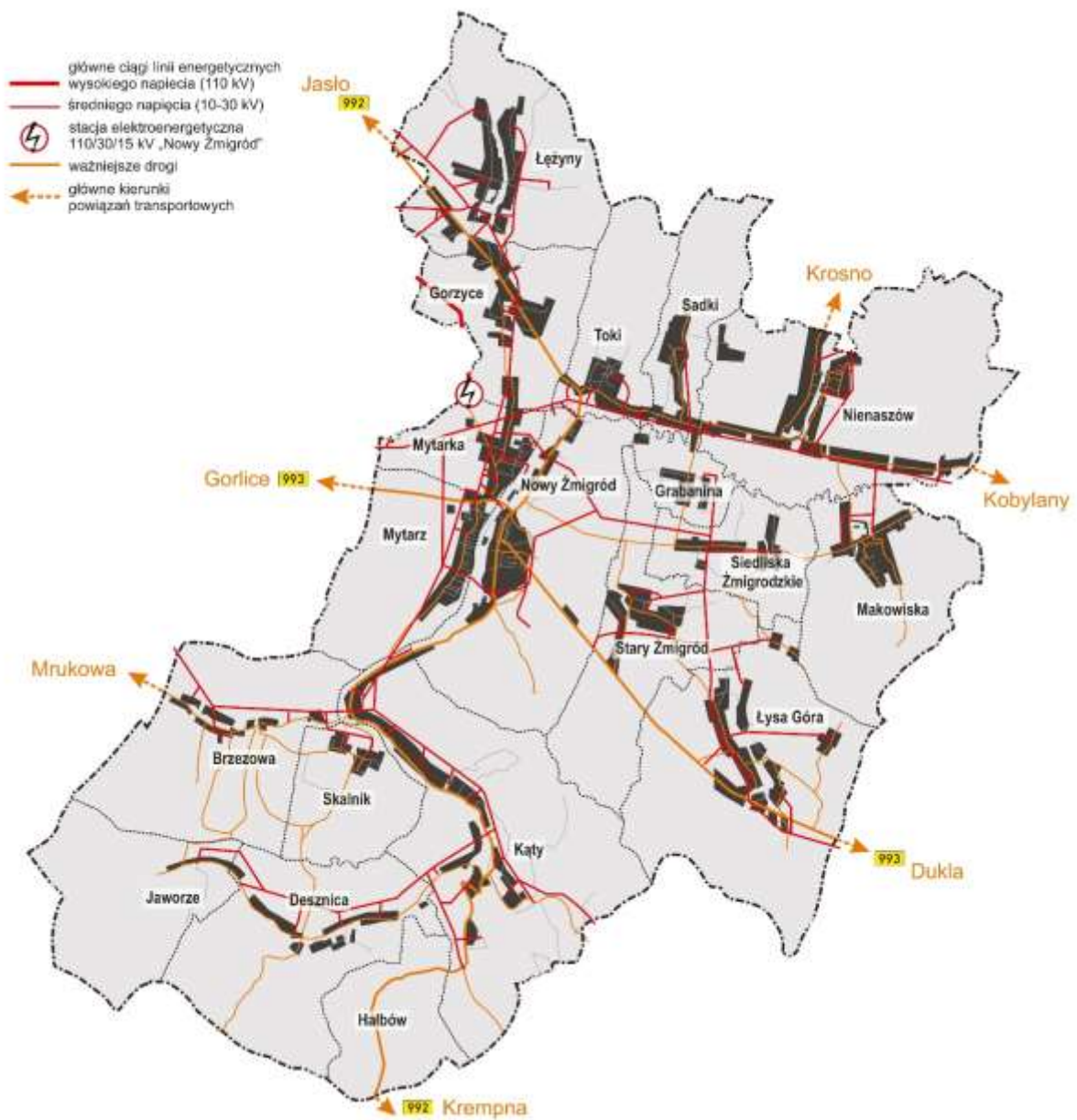
Rysunek 10. Podstawowe funkcje terenów w gminie Nowy Żmigród

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Rysunek 11. Powiązania transportowe i energetyczne w gminie Nowy Żmigród

Źródło: Opracowanie własne

Rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy

Przewidywane w horyzoncie czasowym strategii zamierzenia inwestycyjne można pogrupować w następujący sposób, na działania:

- podnoszące dostępność komunikacyjną gminy i bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego, obejmujące m.in. modernizacje ciągów jezdnych i pieszych wraz z rozwojem oświetlenia, a także budową mostu, w tym we współpracy z innymi właścicielami i zarządcami dróg (powiat, województwo itd.);
- poprawiające atrakcyjność osadniczą gminy przy jednoczesnym ograniczaniu negatywnego wpływu na środowisko naturalne m.in. poprzez rozbudowę systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków oraz zaopatrzenia w wodę, a także wdrożenie rozwiązań alternatywnych na obszarach, gdzie infrastruktura sieciowa nie posiada uzasadnienia;
- zmniejszające poziom zanieczyszczenia powietrza tzw. „niską emisją” m.in. w zakresie poprawy efektywności energetycznej (w tym termomodernizacji) i szerszego wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii na budynkach użyteczności publicznej;
- podnoszące jakość i dostępność bazy oraz podstawowych usług publicznych m.in. w zakresie ochrony zdrowia (przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku „A” Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia w Nowym Żmigrodzie), opieki społecznej (budowa centrum opiekuńczo-mieszkalnego w Nowym Żmigrodzie), administracji publicznej (przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku Urzędu Gminy w Nowym Żmigrodzie wraz z wyposażeniem), opieki, wychowania i edukacji (budowa i modernizacja infrastruktury obiektów oświatowych i dostosowanie jej do wymogów w zakresie dostępności);
- zwiększające poziom bezpieczeństwa publicznego za sprawą m.in. przebudowy, rozbudowy i modernizacji budynku Remizy OSP w miejscowości Nowy Żmigród, a także wymiany taboru samochodowego dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie gminy;
- zapewniające dostęp do atrakcyjnej i rozwijającej oferty spędzania czasu wolnego m.in. poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, budowę hali sportowej w miejscowości Kąty, przebudowę, rozbudowę i modernizację istniejącej bazy sportowej na terenie miejscowości Nowy Żmigród, Makowiska, Łężyny, Nienaszów, budowę, rozbudowę, przebudowę i modernizację placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych na terenie gminy, a jednocześnie przebudowę, rozbudowę i modernizację budynków Domów Ludowych w miejscowościach Stary Żmigród, Nienaszów-Sośniny, Brzezowa, przebudowę, rozbudowę i modernizację budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej w Nowym Żmigrodzie;
- poprawiające estetykę i funkcjonalność przestrzeni publicznych oraz wzmacniające atrakcyjność turystyczną gminy m.in. poprzez przebudowę, rozbudowę i modernizację budynku Magurskiego Parku Narodowego oraz rewitalizację parku podworskiego w Nowym Żmigrodzie, a także budowę infrastruktury turystycznej, szlaków turystycznych pieszych i rowerowych na terenie gminy; podejmowane będą też prace w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami na terenie gminy, w tym przywracające je w obieg społeczny i gospodarczy.

Dodatkowo, gmina w najbliższej dekadzie planuje realizację szeregu przedsięwzięć pozainwestycyjnych, z których na pierwszy plan wysuwa się uporządkowanie stanu planistycznego, architektonicznego i własnościowego gminy oraz podniesienie jakości i poprawa dostępności do usług publicznych, w szczególności obejmujących tzw. bieżące funkcjonowanie każdego gospodarstwa domowego (np. oświata i wychowanie, polityka społeczna i ochrona zdrowia, gospodarka komunalna, administracja publiczna), z rozwojem usług elektronicznych włącznie.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Rysunek 12. Schematyczne rozmieszczenie zamierzeń inwestycyjnych dla gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

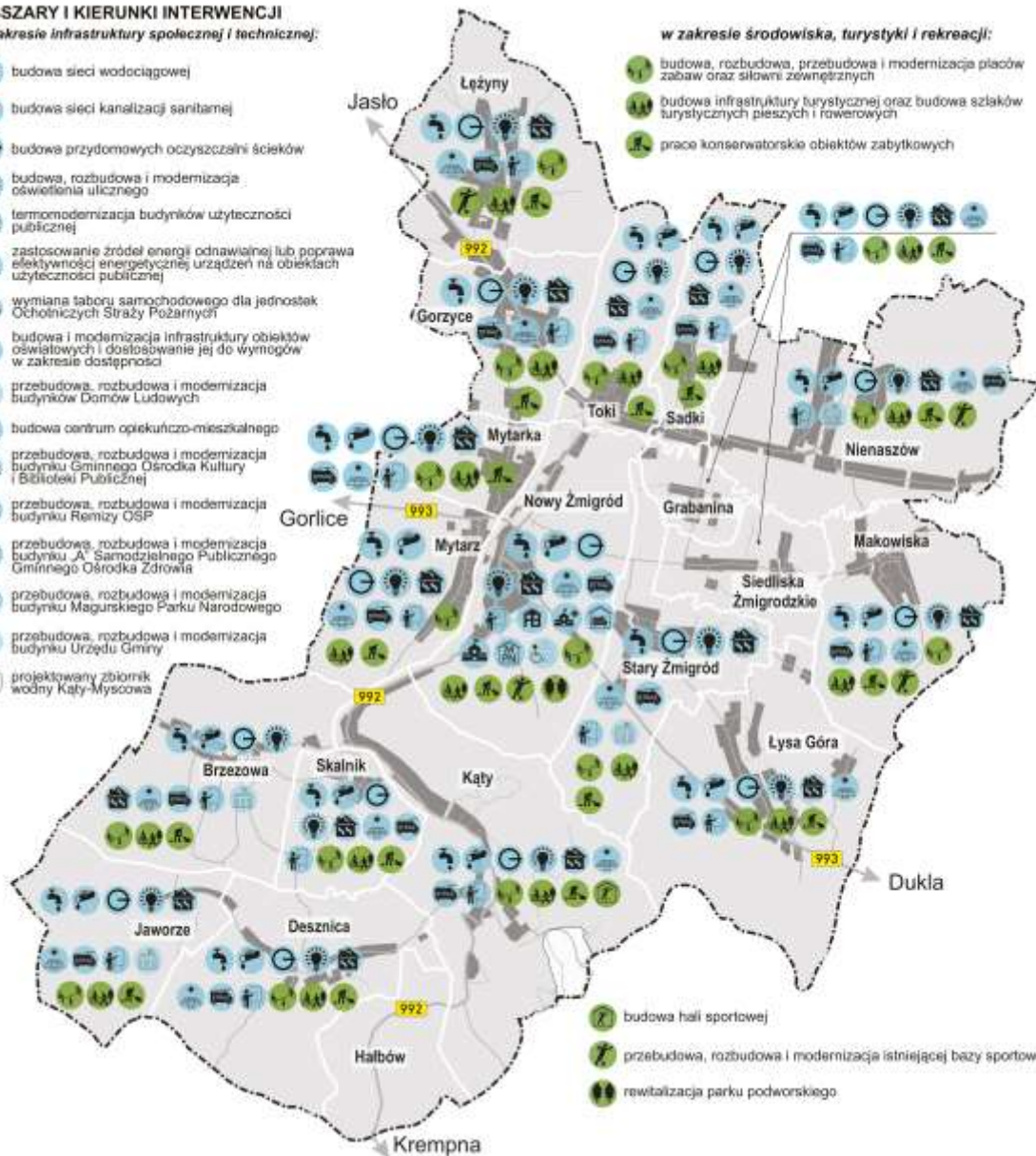
OBSZARY I KIERUNKI INTERWENCJI

w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej:

- budowa sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
- budowa, rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
- zastosowanie źródeł energii odnawialnej lub poprawa efektywności energetycznej urządzeń na obiektach użyteczności publicznej
- wymiana taboru samochodowego dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych
- budowa i modernizacja infrastruktury obiektów oświatowych i dostosowanie jej do wymogów w zakresie dostępności
- przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynków Domów Ludowych
- budowa centrum opiekuńczo-mieszkalnego
- przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej
- przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku Remizy OSP
- przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku „A” Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia
- przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku Magurskiego Parku Narodowego
- przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku Urzędu Gminy
- projektowany zbiornik wodny Kąty-Mysocowa

w zakresie środowiska, turystyki i rekreacji:

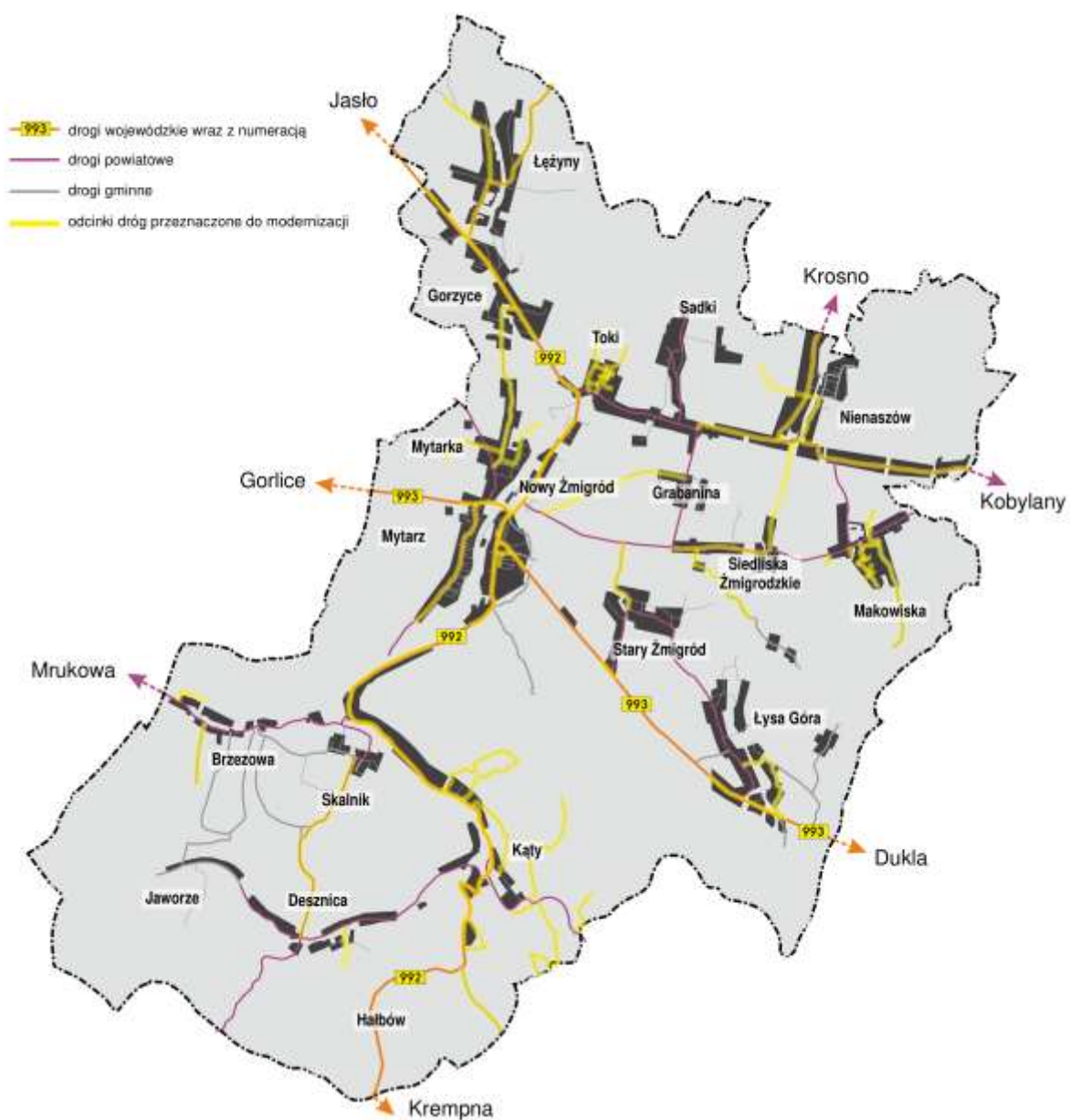
- budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych
- budowa infrastruktury turystycznej oraz budowa szlaków turystycznych pieszych i rowerowych
- prace konserwatorskie obiektów zabytkowych
- budowa hali sportowej
- przebudowa, rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy sportowej
- rewitalizacja parku podworskiego

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Rysunek 13. Uwarunkowania komunikacyjne oraz planowane inwestycje drogowe na terenie gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Źródło: Opracowanie własne

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Nowy Żmigród wynikają z przyjętego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz są zgodne z założeniami dokumentów planistycznych gminy. Zostały one wyróżnione w poniższej tabeli. Prezentowana lista ustaleń i rekomendacji nie jest skończonym katalogiem uwarunkowań polityki przestrzennej jednostki, należy traktować ją jako ich syntezę, wskazującą na ogólne kierunki kształtowania struktury przestrzennej gminy Nowy Żmigród w horyzoncie czasowym tożsamym z okresem obowiązywania strategii.

Tabela 4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej w gminie Nowy Żmigród

Przeznaczenie terenów	Osadnictwo – dominująca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa	Rolnicza przestrzeń produkcyjna	Pozarolnicza działalność gospodarcza, w tym przemysłowa, usługowa i przeznaczona do obsługi ruchu turystycznego i rekreacyjnego	Ochrona i eksploatacja zasobów środowiskowych
Charakterystyka terenów	Obszary z zabudową mieszkaniową jednorodziną i zagrodową, skoncentrowane w centrach miejscowości, wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych gminy oraz w przysiółkach i osadach, stanowiących integralne części wsi	Grunty orne, łąki, pastwiska, sady itd., także obszary nieużytkowane rolniczo (odłogi). Wprowadzony podział dla części „pogórzańskiej” oraz „beskidzkiej”, zgodnie z sygnalizowanym w innych częściach strategii	Głównie tereny zlokalizowane w sąsiedztwie bądź pobliżu DW992 i DW993, w tym poprzemysłowe (hale produkcyjne, bazy, magazyny, były zakłady przemysłowe), skupiska największego ruchu ludności – sąsiedztwo sklepów i punktów usługowych, centra miejscowości, rejon skrzyżowań głównych dróg. W zakresie działalności turystyczno-rekreacyjnej dodatkowo miejsca atrakcyjnie turystycznie i wypoczynkowo, sąsiedztwo rzek, obiektów zabytkowych i atrakcji skupiających ruch turystyczny.	Kompleksy leśne, tereny zadrzewione, zakrzewione i zarastające, w tym obszary w sąsiedztwie cieków wodnych (rzek, strumieni, stawów), obszary przeznaczone do zalesienia, zieleni łąkowa oraz enklawy zieleni w zabudowie mieszkalnej i usługowej (np. zieleni przykościelna, cmentarna, parkowa).
Podstawowe ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> Podstawowe przeznaczenie pod budownictwo jednorodzinne, z dopuszczeniem innych typów (np. wielorodzinne) w razie uzasadnionych potrzeb; Możliwość lokalizacji obiektów usług podstawowych i małych zakładów produkcyjnych, nieuciążliwych dla otoczenia; 	<p><u>Dla części „pogórzańskiej”:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Preferowany rozwój wielkopowierzchniowych, konwencjonalnych gospodarstw rolnych i rolnictwa konwencjonalnego; Zachowanie i intensyfikacja wielokierunkowej produkcji rolniczej i hodowlanej, przy 	<ul style="list-style-type: none"> Przeznaczenie pod lokalizację obiektów przemysłowych (małych i średnich zakładów produkcyjnych nie powodujących znacznej uciążliwości dla środowiska), zaplecza magazynowo-składowego dla handlu detalicznego i produkcji rolnej; 	<ul style="list-style-type: none"> Utrzymanie składów gatunkowych lasów zbliżonych do naturalnych dla terenu Pogórza i Beskidu Niskiego; Tworzenie skupisk zieleni w ciągach rzek i potoków (zacienienie, korytarze ekologiczne);

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie spójności kompozycyjnej zabudowy wsi, szczególnie układów urbanistycznych Nowego Żmigrodu (układ małomiasteczkowy), oraz Desznicy i Jaworza (wsie łemkowskie); • Ograniczenie zabudowy mieszkalnej wzdłuż głównych dróg (wojewódzkich) na rzecz przeznaczenia gospodarczego i usługowego; • Ograniczenie zabudowy mieszkalnej na terenach zabudowy rozproszonej i rozluźnianie istniejącej zabudowy nadmiernie zatłoczonej, na wąskich działkach; • Wyposażanie zespołów zabudowy mieszkaniowej w infrastrukturę rekreacyjną i wypoczynkową – np. parki, place zabaw, a także zapewnianie odpowiedniej ilości miejsc parkingowych; • Dbłość o poszanowanie środowiska naturalnego i krajobrazu, m.in. poprzez stosowanie odpowiednich materiałów wykończeniowych, wzbogacanie walorów widokowych, zachowanie wymogów prawnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, składowania odpadów oraz zmniejszanie emisji zanieczyszczeń. 	<p>uwzględnieniu uwarunkowań ekonomicznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podwyższanie standardu produkcji rolniczej, m.in. poprzez zwiększanie powierzchni gospodarstw; • Wyłączenie terenów rolnych z zabudowy nierolniczej, za wyjątkiem infrastruktury sieciowej. <p><u>Dla części „beskidzkiej”:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój zintegrowanej i ekologicznej produkcji rolnej w gospodarstwach wielkopowierzchniowych i rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej w oparciu o zabudowę rolniczą; • Wyłączenie z zabudowy terenów rolnych, z jednoczesnym zakwalifikowaniem do zalesienia słabych gleb rolniczych i obszarów zagrożonych wystąpieniem ruchów masowych ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnienie przy lokalizowaniu obiektów przemysłowych i usługowych preferencji gospodarczo-ekonomicznych gminy, uwarunkowań przestrzennych i ochrony środowiska; • Rozwój przemysłu wydobywczego w obrębie udokumentowanych złóż kruszyw naturalnych w dolinie Wisłoki; • Tworzenie szlaków turystyki pieszej i rowerowej łączących miejsca atrakcyjne turystycznie i krajoznawczo oraz ścieżek przyrodniczych; • Urządzanie letnich kąpielisk w dolinach rzek, miejsc do biwakowania, boisk sportowych, placów zabaw, małej gastronomii itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie miejsc o wybitnych walorach widokowych oraz zasobów leśnych do działalności rekreacyjnej i wypoczynkowej; • Rozwój gospodarki leśnej, m.in. poprzez zalesianie terenów osuwiskowych; • Zachowanie zieleni jako elementu krajobrazowego w otoczeniu obiektów zabytkowych; • Podporządkowanie działalności gospodarczej i przestrzennej na terenie Magurskiego Parku Narodowego i Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskid Niski przepisom zewnętrznym.
--	--	---	--	---

Źródło: Opracowanie własne

SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGII ROZWOJU GMINY NOWY ŻMIGRÓD DO 2030 ROKU Z CELAMI I KIERUNKAMI ROZWOJU ZAWARTYMI W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ORAZ W INNYCH DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla unijnego, krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, m.in.:

- Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowym Planem Odbudowy,
- Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030,
- Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
- Polityką ekologiczną państwa 2030 – strategią rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Strategią rozwoju województwa – Podkarpackie 2030.

Rozporządzenie ogólne wskazuje pięć podstawowych celów polityki europejskiej. Zestawione z celami Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku ujawniają, że zaplanowana polityka rozwoju gminy wpisuje się w te założenia. Dotyczy to przede wszystkim wspólnych priorytetów w zakresie doskonalenia dostępności i jakości usług publicznych oraz aktywizacji i włączenia społecznego, ale również wszelkich inicjatyw wynikających z założeń zrównoważonego rozwoju. Ich zgodność z celami strategicznymi Unii Europejskiej wpłynie na możliwości pozyskiwania źródeł finansowania dla przewidzianych w strategii kierunków i pakietów działań.

Podobna spójność występuje w kontekście dokumentów programowych na poziomie krajowym i regionalnym. Założenia rozwojowe opisane w Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku pozostają w zbieżności z tymi przyjętymi dla całego kraju w ramach dokumentów programowych ogólnych czy sektorowych, a także określonymi regionalnie w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030. To o tyle istotne, że szereg aspektów rozwojowych pozostaje poza możliwościami oddziaływania z poziomu samorządu lokalnego lub też efekty działań samorządu są uzależnione od aspektów pozostających w kompetencji innych podmiotów, np. władz centralnych czy regionalnym. Gwarantuje to zatem wsparcie, w tym również finansowe, i uprawdopodobnia wystąpienie efektu synergii.

Gmina Nowy Żmigród położona jest w obrębie wydzielonych obszarów specjalnych, które zostały wyznaczone w strategicznych i planistycznych dokumentach krajowych i wojewódzkich, wśród których wymienić należy w szczególności:

- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030),
- Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - Perspektywa 2030.

Przez obszary specjalne rozumie się:

- obszary funkcjonalne – obszary, na których występuje względnie wyodrębniający się, intensywny i otwarty system powiązań społecznych, gospodarczych lub przyrodniczych, uwarunkowanych cechami środowiska geograficznego (przyrodniczego i antropogenicznego); szczególnym typem obszaru funkcjonalnego jest miejski obszar funkcjonalny;
- obszary strategicznej interwencji (OSI) – określone w strategii rozwoju obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł lub rozwiązania regulacyjne.

1. OSI krajowe - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030:

Tabela 5. Umiejscowienie gminy Nowy Żmigród w OSI uwzględnionych w KSRR 2030

Lp.	Nazwa OSI	Charakterystyka OSI	Odwzorowanie graficzne
1.	Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	<p>Obszarami największej koncentracji problemów rozwojowych i w największym stopniu zagrożonymi trwałą marginalizacją są skupiska gmin wiejskich i powiązanych z nimi funkcjonalnie małych miast, które cechują się peryferyjnym położeniem i słabą dostępnością transportową. Wyróżniają je m.in. problemy demograficzne, niski poziom przedsiębiorczości i atrakcyjności inwestycyjnej, relatywnie niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców, słaby rozwój infrastruktury, niezadowalająca dostępność do usług publicznych, trudności w zakresie kreowania rozwoju. Kluczowym zagrożeniem jest dalsze pogarszanie się i tak słabej pozycji konkurencyjnej tych obszarów oraz zmniejszanie się ich udziału w procesach rozwojowych, co może prowadzić do ich trwałej społecznej i ekonomicznej marginalizacji. W zasięgu OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją znajduje się gmina Nowy Żmigród.</p>	 <p>Obszary zagrożone trwałą marginalizacją</p> <p>Źródło: Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030, s. 118</p>
2.	Polska Wschodnia	<p>Wschodnia część kraju w największym stopniu skupia obszary zagrożone marginalizacją, a jej województwa - lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie – znajdują się w grupie regionów o zdecydowanie niższym poziomie konkurencyjności w porównaniu do średniej w Unii Europejskiej. W zasięgu OSI Wschodnia Polska znajduje się gmina Nowy Żmigród.</p>	 <p>Obszar Polski Wschodniej</p> <p>Źródło: Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030, s. 118</p>

2. OSI regionalne - Strategia rozwoju województwa - Podkarpackie 2030:

Tabela 6. Umiejscowienie gminy Nowy Żmigród w priorytetach strategii regionalnej

Lp.	Priorytet strategii regionalnej	Opis priorytetu	Zakładane działania
1.	<p>7.3. Obszary wymagające szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> 7.3.1. Wzmocnienie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją w województwie. 	<p>Jak wskazano wcześniej, wschodnia część Polski, w tym województwo podkarpackie, skupia obszary zagrożone marginalizacją. W odpowiedzi na to wyzwanie, polityka regionalna zakłada wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju. Jej ideą jest zapewnienie wszystkim mieszkańcom niezależnie od miejsca zamieszkania pełnego pakietu możliwości rozwojowych. Podejmowane działania mają identyfikować i eliminować bariery oraz wzmacniać czynniki rozwojowe obszarów o słabszych perspektywach rozwojowych. Mogą one wynikać ze struktury społeczno-gospodarczej, peryferyjnego położenia bądź utraty dotychczasowych funkcji. W efekcie oczekuje się, że nastąpi m.in. zwiększenie zasobów infrastrukturalnych w strategicznych sektorach, zdynamizowanie rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności, poprawa dostępu do podstawowych usług publicznych, zniwelowanie wykluczenia transportowego. Obszary te zostały wyznaczone na poziomie powiatów, w oparciu o syntetyczny wskaźnik uwzględniający ich poziom rozwoju społeczno-gospodarczego. Wśród nich jest powiat jasielski i gmina Nowy Żmigród.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój sektora inwestycji prywatnych w oparciu o lokalne zasoby; aktywizacja lokalnych inicjatyw gospodarczych i społecznych, poprzez wykorzystanie potencjału podmiotów publicznych, prywatnych, organizacji pozarządowych i mieszkańców; poprawa atrakcyjności inwestycyjnej poprzez zapewnienie przygotowanych terenów inwestycyjnych; pobudzanie procesów rozwojowych poprzez zapewnienie lepszej dostępności komunikacyjnej na zewnątrz, w tym rozwój infrastruktury drogowej łączącej się z węzłami sieci dróg szybkiego ruchu oraz infrastruktury kolejowej; włączenie komunikacyjne obszarów o utrudnionej dostępności; dostosowanie infrastruktury technicznej (energetycznej, telekomunikacyjnej, wodnokanalizacyjnej) i społecznej warunkującej rozwój gospodarczy i wyższą jakość życia mieszkańców; wzmocnienie roli instytucji publicznych jako inicjatora nawiązywania partnerstw, współpracy z innymi instytucjami publicznymi, społeczeństwem i innymi interesariuszami na rzecz rozwoju regionu; ograniczenie skutków peryferyjnego położenia obszarów przygranicznych poprzez wielopłaszczyznowe wykorzystanie potencjału współpracy transgranicznej; intensyfikacja działań w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska przyrodniczego.
2.	7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy	<p>Obszary wiejskie (w tym gmina Nowy Żmigród) w województwie podkarpackim zajmują ok. 93% ogólnej powierzchni regionu. W wielu przypadkach dotyka je zjawisko postępującej marginalizacji i niskiego poziomu jakości życia, co zostało wskazane już wyżej. Kluczową</p>	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym, w tym w relacji do najbliższego regionalnego bieguna wzrostu; zwiększenie dostępności cyfrowej poprzez rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej;

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

	<p>i wypoczynku, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7.4.1. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej. 	<p>kwestią przeciwdziałającą tym trendom jest likwidacja braków infrastrukturalnych, w szczególności w odniesieniu do sieci: wodno-kanalizacyjnej, energetycznej, teleinformatycznej oraz transportowej. Strategia regionalna zakłada działania, które mają umożliwić rozwój gospodarki i przedsiębiorczości, w tym powstawanie miejsc pracy w sektorach pozarolniczych, dostępność do usług publicznych, przekwalifikowanie zawodowe oraz mobilność przestrzenną, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego. Realizacja wyzwań regionalnych pozwoli na wielokierunkowy i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja i rozbudowa energetycznych linii przesyłowych jako podniesienie komfortu życia i bezpieczeństwa mieszkańców; • rozwój i poprawa dostępności do infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i ściekowej; • poprawa zarządzania sektorem gospodarki odpadami; • tworzenie korzystnych warunków w tym kompleksowej infrastruktury technicznej dla rozwoju przedsiębiorczości.
<p>3.</p>	<p>7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7.4.2. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich 	<p>Strategia regionalna zakłada, że rozwój obszarów wiejskich należy oprzeć na wykorzystaniu zróżnicowanych potencjałów rozwojowych, wzmocnieniu sektora rolnictwa, jak również pozarolniczych specjalizacji gospodarczych. Nie mniej istotne będzie aktywizowanie społeczności do podejmowania działalności gospodarczej wykorzystującej lokalne zasoby jako elementy konkurencyjności i zwiększenia dochodów ludności. Takim przykładem może być rozwój funkcji turystycznych, bazujących na walorach kulturowych i środowiskowych. Dotyczy to gminy Nowy Żmigród.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie lokalnych zasobów (produktów tradycyjnych, regionalnych, ekologicznych) w celu powstawania alternatywnych źródeł dochodów; • aktywizacja lokalnych społeczności ukierunkowana na rozwój przedsiębiorczości jako element wzrostu dochodów ludności wiejskiej; • kreowanie postaw przedsiębiorczych i lokalnych inicjatorów działalności gospodarczej; • wspieranie i profilowanie specjalizacji regionalno-lokalnej oraz centrów produkcyjno-usługowych; • ukierunkowanie na dywersyfikację specjalizacji w celu podniesienia towarowości gospodarstw rolniczych; • rozwój funkcji turystycznych, kompleksowo wykorzystujących lokalne zasoby i specjalizacje.
<p>4.</p>	<p>7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7.4.3. Integracja i aktywizacja 	<p>Żadna zmiana rozwojowa nie może się dokonać bez udziału mieszkańców, stąd strategia regionalna zakłada wielokierunkową aktywizację społeczności lokalnej. Grupy społeczne mają uczestniczyć w diagnozie potrzeb i możliwości danego obszaru oraz wyznaczaniu kierunków rozwoju i zarządzaniu lokalnymi zasobami. Zakłada się również oddolne angażowanie się społeczności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie mieszkańców w realizacji działań wynikających z lokalnych dokumentów strategicznych mających na celu wzmocnienie tożsamości regionalnej; • podejmowanie współpracy na rzecz integracji społeczności lokalnej w planowaniu wspólnych działań i podejmowaniu wyzwań rozwojowych; • poszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej i usług czasu wolnego opartych na lokalnych zasobach przyczyniające się do zwiększenia poczucia tożsamości mieszkańców obszarów wiejskich, integracji

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

	<p>społeczności wiejskiej w aspekcie społecznym i kulturowym</p>	<p>w partnerstwa regionalne i ponadregionalne, a nawet międzynarodowe.</p>	<p>społecznej i aktywizacji, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;</p> <ul style="list-style-type: none"> • promocja lokalnej twórczości kulturalnej, rzemieślniczej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa, przyczyniającej się do wykreowania produktów charakterystycznych dla poszczególnych miejscowości w oparciu o istniejące zasoby; • promocja regionalnych specjalizacji w rolnictwie, jego otoczeniu i rybactwie (winiarstwo, pszczelarstwo itp. oraz usługi socjalne i rzemiosło, handel, przetwórstwo produktów rolnych, rękodzieło itp.); • upowszechnianie dobrych praktyk przez społeczność lokalną na płaszczyźnie międzyregionalnej i międzynarodowej; • wzmocnienie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z lokalnymi ośrodkami osadniczymi.
<p>5.</p>	<p>7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7.4.4. Racjonalizacja przestrzeni wiejskiej 	<p>Jakość przestrzeni obszarów wiejskich warunkuje możliwość i efektywność działań prorozwojowych. Stąd racjonalne wykorzystanie tej przestrzeni i zasobów endogenicznych, przy zachowaniu walorów krajobrazowych i przyrodniczych, stanowi jeden z priorytetów strategii regionalnej. Określać to mają dedykowane opracowania urbanistyczne. Wyzwaniem jest także zachowanie zgodności z dokumentami planistycznymi sporządzanymi dla obszarów sąsiednich.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie przestrzeni wiejskiej do potrzeb gospodarczych i społecznych mieszkańców; • efektywne wykorzystanie przestrzeni poprzez rozwój funkcji rekreacyjnej, sportowej i społeczno-kulturalnej obejmującej budowę i adekwatne wyposażenie obiektów; • wykorzystanie potencjału uzdrowiskowego w projektowaniu przestrzeni wiejskiej; • poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni wiejskiej uzyskana poprzez wspieranie projektów mających na celu urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku; • budowa oraz modernizacja infrastruktury wspierającej rozwój funkcji kulturowo-społecznych na terenach wiejskich; • racjonalne wykorzystanie przestrzeni produkcyjnej i osadniczej dzięki wspieraniu działań scalenieowych i zagospodarowania poscaleniowego.

Odwzorowanie graficzne

Obszary zagrożone trwałą marginalizacją – poziom regionalny

Źródło: Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030, s. 129

Obszary wiejskie województwa podkarpackiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030, s. 132

Źródło: opracowanie na podstawie Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030, s. 127-134

3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - Perspektywa 2030:

Tabela 7. Umiejscowienie gminy Nowy Żmigród w obszarach funkcjonalnych województwa podkarpackiego

L.p.	Znaczenie obszaru funkcjonalnego	Nazwa obszaru funkcjonalnego	Opis	Wiodące kierunki zagospodarowania	Zasady i warunki zagospodarowania
1.	Ponadregionalne	Wiejski Obszar Funkcjonalny wymagający wsparcia procesów rozwojowych	Ze względu na dużą powierzchnię Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego, został on podzielony na 2 części: WOF uczestniczący w procesach rozwojowych oraz WOF wymagający wsparcia. Druga część stanowi 49,5% całego obszaru i charakteryzują ją gorsze wskaźniki w zakresie potencjału demograficznego, infrastruktury społecznej, warunków mieszkaniowych i infrastruktury technicznej, działalności gospodarczej, potencjału przyrodniczego i zasobów kulturowych, gdzie priorytetem polityki regionalnej pozostaje stwarzanie warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców. Dotyczy to gminy Nowy Żmigród.	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój rolnictwa ekologicznego opartego na gospodarstwach rodzinnych; • rozwój działalności gospodarczej związanej z gospodarką rolną i turystyką; • rozwój kapitału ludzkiego oraz wzrost poziomu życia mieszkańców; • wzmocnienie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z lokalnymi ośrodkami osadniczymi; • poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym; • ochrona terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych; • racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego; • rozwój turystyki, w tym agroturystyki, funkcji sportowo-rekreacyjnych i uzdrowiskowych, • rozwój infrastruktury technicznej i transportowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój bazy usług publicznych; • zapobieganie procesom rozpraszania zabudowy powodującym degradację terenów otwartych i przydatnych dla rolnictwa; • ochrona zasobów leśnych oraz rozwój zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej; • poprawa wyposażenia obszaru w infrastrukturę techniczną i transportową; • rozwój funkcji sportowo-rekreacyjnej i turystycznej, w tym agroturystyki oraz lecznictwa uzdrowiskowego z zastosowaniem zasad zrównoważonego rozwoju

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

2.	Ponadregionalne	Górski Obszar Funkcjonalny	<p>Za Górski Obszar Funkcjonalny w województwie podkarpackim uznano pasmo Karpat, gdzie priorytetem polityki regionalnej pozostaje aktywizacja społeczno-gospodarcza w oparciu o potencjał przyrodniczo-kulturowy. Dotyczy to gminy Nowy Żmigród.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój różnych form usług turystycznych i uzdrowiskowych; • ochrona terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych; • rozwój gospodarki rolnej i przemysłu; • rozwój infrastruktury technicznej i transportowej; • poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój społeczno-gospodarczy z zastosowaniem zasad zrównoważonego rozwoju; • poprawa wyposażenia obszaru w infrastrukturę techniczną i transportową; • tworzenie warunków rozwoju powiązań komunikacyjnych, społecznych i gospodarczych pomiędzy ośrodkami miejskimi a obszarami wiejskimi; • rozwój rolnictwa ekologicznego, w tym: form specjalistycznej produkcji rolniczej (winiarstwo, pszczelarstwo) z zachowaniem wysokiej jakości środowiska przyrodniczego; • ochrona zasobów leśnych oraz rozwój zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej; • rozwój infrastruktury turystycznej w dostosowaniu do zasad ochrony obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo; • ochrona walorów przyrodniczych i klimatycznych miejscowości uzdrowiskowych; • przeciwdziałanie suburbanizacji i rozpraszaniu zabudowy na terenach otwartych oraz dostosowanie zabudowy do otaczającego krajobrazu; • wzmocnienie roli ośrodków miejskich – rozwój innowacyjnego przemysłu i bazy usług publicznych; • uwzględnienie przy zagospodarowaniu terenów ograniczeń związanych z położeniem na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i zagrożonych osuwiskami; • budowa małych zbiorników wodnych celem zwiększenia zdolności retencyjnej terenów górskich.
----	-----------------	-----------------------------------	---	---	--

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

3.	Ponadregionalne	Przygraniczny Obszar Funkcjonalny	Polsko-ukraińska oraz polsko-słowacka strefa przygraniczna w województwie podkarpackim (w tym powiat jasielski i gmina Nowy Żmigród) , gdzie priorytetem polityki regionalnej pozostaje rozwój usług, w tym o charakterze dystrybucyjnym i logistycznym, z uwzględnieniem potrzeb związanych z obronnością i bezpieczeństwem państwa.	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności komunikacyjnej w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym; • wzmocnienie funkcjonalne ośrodków miejskich; • rozwój gospodarki rolnej i leśnej; • rozwój funkcji turystycznej w dostosowaniu do zasad ochrony obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo, • rozwój w infrastruktury technicznej i transportowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie przestrzenne obszaru z uwzględnieniem potrzeb związanych z obronnością i bezpieczeństwem publicznym; • rozwój i modernizacja infrastruktury granicznej, transportowej i logistycznej; • integrowanie systemów komunikacyjnych i usprawnienie powiązań transportowych; • wspieranie rozwoju nowych funkcji, zwiększających zakres świadczonych usług o charakterze ponadlokalnym, w tym logistycznych; • poprawa dostępu do usług publicznych zlokalizowanych w miastach i na obszarach wiejskich; • współpraca transgraniczna w zakresie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego, realizacja i koordynacja wspólnych działań i projektów, zapewniających integrację planowania w zakresie ochrony środowiska, gospodarki wodnej oraz infrastruktury transgranicznej, • poprawa wyposażenia obszaru w infrastrukturę techniczną i transportową.
4.	Regionalne	Bieszczadzko-Beskidzki Obszar Funkcjonalny	Obszar obejmuje gminy położone w całości lub części, w obrębie Beskidu Niskiego (gmina Nowy Żmigród) , Bieszczadów Zachodnich lub Gór Sanocko-Turczańskich, gdzie priorytetem polityki regionalnej pozostaje rozwój gospodarczo-społeczny w oparciu o potencjał przyrodniczy i kulturowy, w tym walory turystyczne i uzdrowiskowe.	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego; • poprawa dostępności komunikacyjnej w układzie regionalnym, krajowym, i transgranicznym; • rozwój różnych form usług turystycznych oraz funkcji uzdrowiskowej; • kompleksowy rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej dostosowanej do skali ruchu turystycznego oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa i rozwijanie powiązań funkcjonalnych ze Słowacją oraz Ukrainą m.in. przez rozbudowę infrastruktury granicznej; • przebudowa i rozbudowa istniejącej sieci drogowej i kolejowej, w celu właściwego rozprowadzenia ruchu turystycznego; • rozwój infrastruktury turystycznej, sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej w ośrodkach uzdrowiskowych, wypoczynkowych oraz w miastach i gminach o potencjale turystycznym; • ograniczanie zjawiska rozpraszania zabudowy w celu zachowania ładu przestrzennego, walorów przyrodniczo-krajobrazowych, drożności korytarzy ekologicznych;

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Tabela 8. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku z wytycznymi i założeniami zawartymi w wybranych dokumentach wyższego rzędu

	Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku	1. Stymulowanie rozwoju gospodarczego i turystycznego gminy w oparciu o lokalne walory, zasoby, tradycje i przedsiębiorczość mieszkańców		2. Szczególna dbałość o przestrzeń i środowisko stanowiące dobro wspólne wszystkich mieszkańców gminy					3. Zapewnienie komfortu życia codziennego i możliwości rozwoju mieszkańców gminy, bazujących na nowoczesnym zarządzaniu oraz dostępności wysokiej jakości usług publicznych				
	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku	1.1. Budowa i promocja oferty turystycznej w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, bogactwo przyrodnicze Beskidu Niskiego i Magurskiego Parku Narodowego oraz potencjał lokalnej	1.2. Wzmocnienie i promocja przedsiębiorczości lokalnej oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców	2.1. Rozwój infrastruktury sieciowej z wykorzystaniem technologii dostosowanych do specyfiki lokalnej	2.2. Wdrożenie mechanizmów służących poprawie stanu środowiska naturalnego	2.3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego, w tym w zakresie reagowania na zdarzenia wynikające ze zmian klimatycznych	2.4. Poprawa stanu infrastruktury drogowej i wzrost dostępności komunikacyjnej gminy	2.5. Polityka przestrzenna o zrównoważonym i prorozwojowym charakterze	3.1. Podniesienie jakości systemu oświaty oraz dostosowanie do potrzeb ucznia, społeczeństwa i gospodarki	3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywizacja mieszkańców w kierunku wzmocnienia tożsamości lokalnej i wykorzystania prorozwojowego kultury, tradycji i historii	3.3. Stworzenie nowoczesnego zaplecza infrastrukturalnego i instytucjonalnego oraz rozwój aktywności sportowej i rekreacyjnej mieszkańców	3.4. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług zdrowotnych, opiekuńczych i społecznych dostosowanych do potrzeb społecznych, sytuacji demograficznej gminy i aktualnych wyzwań cywilizacyjnych	3.5. Nowoczesne zarządzanie publiczne
	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych												
Rozporządzenie ogólne – cele polityki europejskiej	Bardziej inteligentna Europa – innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza.												
	Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa.												
	Lepiej połączona Europa – mobilność i regionalne połączenia teleinformatyczne.												
	Europa o silniejszym wymiarze społecznym – wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.												
	Europa bliżej obywateli – zrównoważony i zintegrowany rozwój obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych.												
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silnie o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.												
	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.												
	III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu.												

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym												
	1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.												
	1.2 Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.	Nie dotyczy											
	1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.	Nie dotyczy											
	1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.												
	1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.												
	Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych												
	2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.												
	2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.												
	2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.												
	Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie												
	3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.												
	3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.												
	3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.												
	3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.	Nie dotyczy											
Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030	1. GOSPODARKA I NAUKA												
	1.1. Nauka, badania i szkolnictwo wyższe wspierające gospodarkę Rozwój szkolnictwa wyższego i sfery badawczo-rozwojowej jako kluczowych czynników stymulujących rozwój gospodarczy regionu.												

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY NOWY ŻMIGRÓD DO 2030 ROKU

SYSTEM WDRAŻANIA

Organizacja i podmioty zaangażowane w realizację strategii

Odpowiedzialność za realizację założeń Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku ponoszą przede wszystkim lokalne władze samorządowe. Wójt Gminy Nowy Żmigród, jako organ wykonawczy samorządu gminnego, pełni kluczową rolę w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów i kierunków działań określonych w strategii. Z kolei Rada Gminy Nowy Żmigród, jako organ uchwałodawczy, odpowiada za uchwalenie strategii oraz jej ewentualną aktualizację, zgodnie z nowymi uwarunkowaniami oraz potrzebami rozwojowymi gminy i jej mieszkańców.

Na poziomie organizacyjno-promocyjno-informacyjnym kluczową rolę odgrywać będzie sekretarz gminy jako koordynator wdrażania strategii, do którego zadań należy będzie w szczególności:

- koordynacja współpracy w zakresie realizacji zapisów strategii,
- monitoring i ewaluacja oraz wsparcie procesu aktualizacji strategii,
- poszukiwanie pozabudżetowych źródeł finansowania realizacji zadań i projektów,
- zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji strategii.

Sekretarz wykonuje swoje działania poprzez podległe referaty Urzędu Gminy Nowy Żmigród. Dla skutecznego wdrożenia założeń określonych w strategii niezbędna będzie współpraca wszystkich referatów i gminnych jednostek organizacyjnych, które odpowiadają za realizację przypisanych im zadań oraz biorą udział w procedurze monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii.

Strategia uwzględnia ponadto częściowo zadania wykraczające poza bezpośrednie kompetencje gminy, zakładając działania wspierane lub realizowane w różnych partnerstwach lokalnych i ponadlokalnych, stąd potrzeba uwzględniania procesów współpracy m.in. z administracją rządową, innymi jednostkami samorządu terytorialnego i ich związkami, przedstawicielami biznesu, organizacjami pozarządowymi, mieszkańcami czy partnerami zagranicznymi.

Mechanizmy i instrumenty realizacji strategii

W ramach realizacji Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku wykorzystane zostaną różne mechanizmy i instrumenty realizacyjne, wśród których można wymienić:

- uchwały budżetowe Rady Gminy Nowy Żmigród i wieloletnią prognozę finansową gminy, określające krótko i długookresowe priorytety finansowe jednostki,
- inne merytoryczne uchwały Rady Gminy Nowy Żmigród i zarządzenia Wójta Gminy Nowy Żmigród w obszarach oddziaływania strategii,
- gminne plany i programy branżowe (określone w podrozdziale dotyczącym wytycznych do sporządzania dokumentów wykonawczych),
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uszczegóławiające założenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,

- projekty inwestycyjne i nieinwestycyjne, mieszczące się w katalogu działań przewidzianych strategią, realizowane przy wykorzystaniu funduszy zewnętrznych, głównie europejskich,
- różne umowy, kontrakty i porozumienia pomiędzy gminą a innymi samorządami, administracją rządową, partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- zespoły zadaniowe i projektowe, ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym, powoływane w celu usprawnienia procesu wdrażania strategii,
- działania edukacyjne, informacyjne, promocyjne i konsultacyjne, stanowiące o poparciu społecznym i jakości podejmowanych interwencji (wykorzystanie strony internetowej gminy, aktywność w mediach społecznościowych, współpraca z mediami, aktywizacja i partycypacja społeczna, w tym poprzez otwarte konkursy ofert, konsultacje społeczne itp.).

Poziom społeczny

Poziom społeczny dotyczy upowszechniania zapisów Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku wśród społeczności lokalnej oraz pozyskiwania partnerów (lokalnych i zewnętrznych, jak np. sąsiednie gminy, powiat jasielski, województwo podkarpackie, organizacje pozarządowe, przedstawiciele biznesu, instytucje rynku pracy, czy zagraniczni partnerzy gminy) dla realizacji zapisanych w niej zadań. W tym celu proponuje się realizację m.in. następujących działań:

- opracowanie krótkiego materiału przybliżającego treść strategii, umieszczenie go do pobrania w wersji elektronicznej na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej,
- przekazanie pełnej i/lub skróconej wersji strategii interesariuszom lokalnym i ponadlokalnym,
- udzielanie przez lokalne władze samorządowe wypowiedzi dla mediów, np. wywiadów dla prasy, na temat zakończenia prac nad strategią oraz rozpoczęcia procesu jej wdrażania.

WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Dokumenty wykonawcze względem strategii należy rozumieć jako obowiązkowe oraz pożądane plany i programy gminne, które pozwolą skutecznie wdrożyć jej założenia w życie. Opisują one w większym przybliżeniu niż strategia lub w sposób bardziej specjalistyczny podejście do danego zagadnienia, obszaru czy grupy społecznej, uszczegóławiające priorytety oraz strategię postępowania w ramach konkretnych obszarów. Zgodnie z tym, w ramach prac nad Strategią Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku dokonano przeglądu dokumentów w kluczowych obszarach działania urzędu i jednostek gminnych, w kontekście ich aktualności, przydatności i spójności ze strategią. Poniższa tabela stanowi podsumowanie tych analiz, formułując jednocześnie kierunkowe rekomendacje w zakresie sporządzenia lub zmiany tychże dokumentów.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Tabela 9. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Obszar tematyczny	Rodzaj dokumentu	Dokument i/lub dedykowana uchwała	Wytyczne dla aktualizacji lub sporządzania dokumentów
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	Uchwała Nr XXXI/264/01 Rady Gminy w Nowym Żmigrodzie z dnia 30 października 2001 r. w sprawie uchwalenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowy Żmigród.	Aktualizacja i dostosowywanie zgodnie z nowymi i perspektywicznymi potrzebami oraz uwarunkowaniami i zmianami społecznymi, gospodarczymi, środowiskowymi, przestrzennymi itp. Aktualizacja powinna być kierunkowo zgodna z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, określonym w strategii.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Plany miejscowe reguluje 41 uchwał Rady Gminy Nowy Żmigród. Obejmują one niemal cały obszar gminy.	Aktualizacja i ewentualne opracowanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z potrzebami. Wskazuje na to strategia, w szczególności cel operacyjny 2.5. Polityka przestrzenna o zrównoważonym i prorozwojowym charakterze.
Energetyka	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Uchwała Nr XVIII/143/2016 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie przyjęcia Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Nowy Żmigród na lata 2015-2029.	Dokument aktualny, obowiązujący do 2029 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja co najmniej raz na 3 lata, przy zachowaniu spójności ze strategią.
Gospodarka komunalna	Wieloletnie plany gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	Uchwała Nr XXXVII/244/2021 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 29 listopada 2021 w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Nowy Żmigród na lata 2021-2026.	Dokument aktualny, obowiązujący do 2026 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych	Uchwała Nr XXII/143/2020 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 24 czerwca 2020 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Gminnego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Nowym Żmigrodzie na lata 2020-2022.	Dokument aktualny, obowiązujący do 2022 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Konieczna aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminny program opieki nad zabytkami	Brak.	Zgodnie z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wójt jest odpowiedzialny za opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami. Program sporządza się na okres 4 lat. Program przyjmuje rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków. Opracowanie programu z zachowaniem spójności z założeniami strategii, w szczególności celem operacyjnym 3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywizacja mieszkańców w kierunku wzmacniania tożsamości lokalnej i wykorzystania prorozwojowego kultury, tradycji i historii.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Gminny program ochrony środowiska	Brak.	Zgodnie z Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, wójt, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza gminny program ochrony środowiska, uwzględniając m.in. cele zawarte w strategii. Projekt programu podlega zaopiniowaniu przez zarząd powiatu. Konieczne jest zapewnienie możliwości udziału mieszkańców w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie dokumentu. Program uchwała rada gminy. Wójt sporządza co 2 lata raport z jego wykonania, który przedstawia radzie. Opracowanie programu z zachowaniem spójności z założeniami strategii, w szczególności celami operacyjnymi 2.1. Rozwój infrastruktury sieciowej z wykorzystaniem technologii dostosowanych do specyfiki lokalnej, 2.2. Wdrożenie mechanizmów służących poprawie stanu środowiska naturalnego.
	Plan gospodarki niskoemisyjnej	Brak.	Rekomendowane opracowanie planu. Dokument powinien być spójny ze strategią, głównie w odniesieniu do celu operacyjnego 2.2. Wdrożenie mechanizmów służących poprawie stanu środowiska naturalnego. Plan stanowi instrument pozyskiwania środków zewnętrznych m.in. na działania skutkujące zwiększeniem efektywności energetycznej, wykorzystania energii odnawialnej i zmniejszeniem emisji CO ₂ .
	Program usuwania azbestu	Gminny Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z terenu gminy Nowy Żmigród na lata 2012-2032, Uchwała Nr XXIV/160/2012 Rady Gminy w Nowym Żmigrodzie z dnia 30 października 2012 r.	Dokument aktualny, obowiązujący do 2032 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii.
	Program małej retencji	Brak.	Dokument opcjonalny, ważny z uwagi na konsekwencje zmian klimatu, a jednocześnie dostępność środków zewnętrznych na inwestycje retencyjne.
Transport	Strategia rozwoju elektromobilności	Brak.	Dokument opcjonalny, ważny w kontekście dążenia do realizacji zasad zrównoważonego rozwoju w zakresie mobilności, w której szczególne miejsce zajmuje elektromobilność, a także ze względu na dostępność środków zewnętrznych na przedmiotowe działania. Ewentualne opracowanie w szerszym partnerstwie, np. powiatowym.
	Plany rozwoju sieci drogowej wraz planami finansowania w zakresie dróg gminnych	Brak.	Zgodnie z Ustawą z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, do zarządcy drogi należy w szczególności opracowywanie planów rozwoju sieci drogowej. Opracowanie planu z zachowaniem spójności z założeniami strategii, w szczególności z celem operacyjnym 2.4. Poprawa stanu infrastruktury drogowej i wzrost dostępności komunikacyjnej gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Polityka społeczna	Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Uchwała nr XXXVIII/251/2021 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Żmigród na lata 2021 – 2027.	Dokument aktualny, obowiązujący do 2027 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
	Gminny program rewitalizacji	Uchwała Nr XXXII/241/2017 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 10 maja 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Żmigród na lata 2017-2023.	Dokument aktualny, obowiązujący do 2023 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Rekomendowana aktualizacja lub opracowanie nowego programu po zakończeniu okresu obowiązywania obecnego. Strategia zakłada działania rewitalizacyjne oraz z zakresu odnowy centrów miejscowości, ustanowione w ramach celu operacyjnego 2.5. Polityka przestrzenna o zrównoważonym i prorozwojowym charakterze. Gminny program rewitalizacji stanowi właściwy instrument pozyskiwania środków zewnętrznych na przedsięwzięcia rewitalizacyjne.
	Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Brak	Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym, który powołuje wójt. Opracowanie programu z zachowaniem spójności z założeniami strategii, w szczególności celem operacyjnym 3.4. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług zdrowotnych, opiekuńczych i społecznych dostosowanych do potrzeb społecznych, sytuacji demograficznej gminy i aktualnych wyzwań cywilizacyjnych.
	Gminny program wspierania rodziny	Uchwała Nr XX/126/2020 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 8 kwietnia 2020 r. w sprawie przyjęcia 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Nowy Żmigród na lata 2020-2022.	Dokument aktualny, obowiązujący do 2022 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Konieczna aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii	Uchwała Nr XXXVIII/252/2021 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nowy Żmigród na 2022 rok	Program przyjmowany corocznie. Aktualizacja lub opracowanie nowego programu, przy zachowaniu spójności ze strategią. Zgodnie z Ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, w terminie do 31 marca 2022 r. konieczne przyjęcie programu w oparciu o nowe przepisy. Elementem gminnego programu mogą być zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.
Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami	Uchwała Nr XXXVII/242/2021 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 29 listopada 2021 r. w sprawie	Program przyjmowany corocznie. Obszary współpracy finansowej i niefinansowej powinny uwzględniać szczególnie te pola, które

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

	pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	uchwalenia Roczno programu współpracy Gminy Nowy Żmigród z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2022 r.	strategia uznaje za kluczowe i w których organizacje pozarządowe zostały wskazane jako partnerzy realizacyjni. Możliwość opracowania i przyjęcia programu wieloletniego.
	Programy odnowy miejscowości i podobne	Brak.	Opcjonalne opracowanie dokumentów dla wszystkich miejscowości. Programy mogą uszczegółowić zapisy strategii, tworząc przestrzeń do realizacji wielu działań lokalnych, w tym przy zaangażowaniu mieszkańców, a jednocześnie stać się instrumentami pozyskiwania środków na dedykowane przedsięwzięcia.
Oświata	Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę	Uchwała Nr XXI/128/2020 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 27 maja 2020 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Nowy Żmigród oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, od dnia 1 września 2020 roku.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Strategia zakłada jednak „monitorowanie sieci przedszkoli i szkół podstawowych w gminie, dostosowywanie do faktycznego zapotrzebowania oraz aktualnej i prognozowanej sytuacji demograficznej, wraz z organizacją sprawnego i bezpiecznego systemu dowozowego dla uczniów” (kierunek działania 3.1.8).
Zarządzanie kryzysowe	Gminny plan zarządzania kryzysowego	Zarządzenie Wójta.	Bieżąca aktualizacja, w tym z wykorzystaniem doświadczenia kadr zarządzających gminą w czasie pandemii COVID-19.
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa	Uchwała Nr XXXVIII/261/2021 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Nowy Żmigród na lata 2022-2032 (z późniejszymi zmianami).	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami.

Źródło: Opracowanie we współpracy z gminą

MONITORING, EWALUACJA I AKTUALIZACJA DOKUMENTU

Podstawą skutecznego wdrażania strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów w zakresie realizacji wskazanych w niej działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami. Zgodnie z tym założeniem, sprawozdawczość z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku będzie prowadzona systematycznie w układzie rocznym. Będzie zintegrowana z obowiązkiem przygotowywania i publikacji corocznego raportu o stanie gminy, który obejmuje podsumowanie działalności w roku poprzednim. Ramowa procedura sprawozdawcza przedstawia się następująco:

1. Sekretarz gminy lub inna oddelegowana osoba rokrocznie rozsyła do wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za realizację lub nadzór nad realizacją działań określonych w strategii informację o konieczności przygotowania przez nich stosownych sprawozdań na wystandaryzowanym wzorze formularza.
2. Poszczególne referaty Urzędu Gminy Nowy Żmigród oraz jednostki gminne przedstawiają w określonym terminie sprawozdania częściowe, opisujące przebieg realizacji zaplanowanych działań w zakończonym roku kalendarzowym oraz osiągnięte efekty, w tym w wymiarze wskaźnikowym.
3. Sekretarz gminy lub inna oddelegowana osoba na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniach częściowych przygotowuje zbiorcze podsumowanie, które staje się następnie jednym z rozdziałów w ramach raportu o stanie gminy.
4. Wójt Gminy Nowy Żmigród zatwierdza raport i przekazuje go Radzie Gminy Nowy Żmigród w określonym terminie. Raport będzie stanowił podstawę oceny i sformułowania zaleceń na kolejne lata wdrażania strategii (proponowania priorytetów realizacyjnych podpartych budżetowo, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne).

Sprawozdawczość powinna uwzględniać działania określone w planie operacyjnym strategii a także przypisane im wskaźniki, z których kluczowe znaczenie mają wskaźniki zgromadzone w poniższej tabeli, którym przypisano wartości bazowe i docelowe. Zostały one określone w oparciu o dostępne dane historyczne oraz na podstawie założonych efektów działań. Należy pamiętać, że wpływ na ich osiągnięcie będzie miał szereg czynników wewnętrznych i zewnętrznych, niemożliwych do określenia w momencie tworzenia strategii. Mogą one być poszerzane, zamieniane lub aktualizowane, zgodnie z potrzebami.

Ponadto, rekomenduje się, aby w połowie okresu obowiązywania i wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku oraz po jej zakończeniu przeprowadzić badanie ewaluacyjne, w celu uzyskania praktycznych wniosków, które posłużą udoskonaleniu bieżącej lub przyszłej interwencji strategicznej. Ewaluacja może zostać zrealizowana w formie spotkania z udziałem władz samorządowych oraz najważniejszych interesariuszy lokalnych i partnerów realizacyjnych. Pożądanym jest, aby badania ewaluacyjne były wspierane przez niezależnych ekspertów zewnętrznych, co pozwoli na uwzględnienie wiedzy eksperckiej, doświadczenia i potencjału instytucji wyspecjalizowanych w tego typu badaniach, a także na zapewnienie bezstronności i obiektywizmu w procesie oceny.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Tabela 10. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

OBSZAR STRATEGICZNY 1. GMINA WSPIERAJĄCA LOKALNĄ GOSPODARKĘ I ROZWÓJ TURYSTYKI					
Cel strategiczny 1. Stymulowanie rozwoju gospodarczego i turystycznego gminy w oparciu o lokalne walory, zasoby, tradycje i przedsiębiorczość mieszkańców.					
Cele operacyjne:	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika
1.1. Budowa i promocja oferty turystycznej w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, bogactwo przyrodnicze Beskidu Niskiego i Magurskiego Parku Narodowego oraz potencjał lokalnej inicjatywy.	Zwiększenie, uatrakcyjnienie i zróżnicowanie oferty turystycznej	Długość szlaków turystycznych [km] oraz ilość obiektów infrastruktury turystycznej [szt.]	Dokumenty OT-PT	Wzrost o 30%	
	Promocja i upowszechnienie zasobów środowiskowych i kulturowych oraz atrakcji turystycznych gminy	Liczba zrealizowanych działań marketingowych służących wykreowaniu lokalnej marki turystycznej	Sprawozdania GOK i GBP	3	7
1.2. Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości lokalnej oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców.	Poprawa konkurencyjności biznesu, wzrost lokalnej przedsiębiorczości i dochodów budżetu lokalnego	Dochody gminy z tytułu PIT i/lub CIT	Sprawozdania z wykonania budżetu	Wzrost o 20 %	
	Dostosowanie oferty edukacyjnej do wyzwań gospodarki i rynku pracy	Liczba i/lub odsetek dzieci i/lub osób dorosłych które uczestniczyły w zajęciach z zakresu przedsiębiorczości	Plany zajęć, listy obecności	0	200 os.
OBSZAR STRATEGICZNY 2. GMINA ODPOWIEDZIALNA ZA PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO					
Cel strategiczny 2. Szczególna dbałość o przestrzeń i środowisko stanowiące dobro wspólne wszystkich mieszkańców gminy.					
Cele operacyjne:	Rezultaty	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika
2.1. Rozwój infrastruktury sieciowej z wykorzystaniem technologii dostosowanych do specyfiki lokalnej.	Poprawa dostępności sieci kanalizacyjnej i wzrost jakości usług kanalizacyjnych	Odsetek mieszkańców gminy korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej	GPGK w Nowym Żmigrodzie, Referat IOŚ Urzędu Gminy Nowy Żmigród	Docelowo 80%	
	Poprawa dostępności sieci wodociągowej i wzrost jakości usług zaopatrzenia w wodę	Odsetek mieszkańców gminy korzystających z sieci wodociągowej	GPGK w Nowym Żmigrodzie, Referat IOŚ Urzędu Gminy Nowy Żmigród	8%	15%

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

2.2. Wdrożenie mechanizmów służących poprawie stanu środowiska naturalnego.	Wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy, zarówno w sektorze publicznym, jak również na nieruchomościach prywatnych	Odsetek nieruchomości publicznych i prywatnych wyposażonych w instalacje OZE	Urząd Gminy Nowy Żmigród	Docelowo 70%	
	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych na terenie gminy	Odsetek budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych poddanych termomodernizacji	Urząd Gminy Nowy Żmigród	Docelowo 60%	
2.3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego, w tym w zakresie reagowania na zdarzenia wynikające ze zmian klimatycznych.	Podniesienie świadomości społecznej oraz upowszechnienie postaw i zachowań proekologicznych	Liczba godzin zajęć z zakresu edukacji ekologicznej	CUW, placówki oświatowe, GOK	Wzrost o 50%	
	Utrzymanie wysokiej sprawności bojowej OSP	Średni wiek grup sprzętowych użytkowanych przez OSP	Urząd Gminy Nowy Żmigród	Spadek o 15%	
2.4. Poprawa stanu infrastruktury drogowej i wzrost dostępności komunikacyjnej gminy.	Poprawa stanu i jakości gminnej infrastruktury drogowej	Długość wykonanych lub zmodernizowanych dróg gminnych	Referat IOŚ Urzędu Gminy Nowy Żmigród	0	50 km
	Objęcie całej gminy systemem nowoczesnego i ekologicznego oświetlenia ulicznego	Liczba utworzonych i/lub zmodernizowanych punktów oświetlenia ulicznego na terenie gminy	Referat IOŚ Urzędu Gminy Nowy Żmigród	Liczba punktów oświetlenia ulicznego ogółem: 1103 Liczba energooszczędnych punktów oświetlenia ulicznego 93	Liczba punktów oświetlenia ulicznego ogółem: 1300 Liczba energooszczędnych punktów oświetlenia ulicznego 1300
2.5. Polityka przestrzenna o zrównoważonym i prorozwojowym charakterze.	Dostosowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do aktualnych uwarunkowań i potrzeb społeczno-gospodarczych gminy oraz nadanie kierunków polityki przestrzennej dla Gminy Nowy Żmigród	Odsetek obszaru gminy dostosowany do potrzeb i uwarunkowań społeczno-gospodarczych (na podstawie analiz wniosków składanych przez mieszkańców)	Referat IOŚ Urzędu Gminy Nowy Żmigród	75%	85%

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

	Poprawa atrakcyjności, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz ożywienie społeczno-gospodarcze	Liczba zrealizowanych inwestycji rewitalizacyjnych	Dokumenty PT-OT	0	3
OBSZAR STRATEGICZNY 3. GMINA DBAJĄCA O ROZWÓJ I POTRZEBY MIESZKAŃCÓW					
Cel strategiczny 3. Zapewnienie komfortu życia codziennego i możliwości rozwoju mieszkańców gminy, bazujących na nowoczesnym zarządzaniu oraz dostępności wysokiej jakości usług publicznych.					
Cele operacyjne:	Rezultaty	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika
3.1. Podniesienie jakości systemu oświaty oraz dostosowanie do potrzeb ucznia, społeczeństwa i gospodarki.	Zapewnienie bazy dla atrakcyjnego, angażującego i efektywnego kształcenia	Liczba tablic multimedialnych służących efektywnej prezentacji treści dydaktycznych	CUW, placówki oświatowe	Wzrost o 5%	
	Podniesienie poziomu edukacji, rozwój oferty i lepsze dostosowanie procesu edukacyjnego do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia	Średnia liczba punktów zdobytych przez uczniów z terenu gminy na egzaminach końcowych	CUW, placówki oświatowe	Osiągnięcie średniej wyników z przedmiotów testu ósmoklasisty wyższej o 10% od średniej wojewódzkiej	
3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywizacja mieszkańców w kierunku wzmocnienia tożsamości lokalnej i wykorzystania prorozwojowego kultury, tradycji i historii.	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości infrastruktury kultury	Liczba zadań inwestycyjnych i/lub modernizacyjnych w instytucjach kultury	GOK, GBP, Dokumenty PT-OT	0	5
	Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz zaangażowania kadr kultury	Średnia liczba szkoleń i/lub innych form doskonalenia na 1 pracownika kultury w ciągu roku	GOK, GBP	0	3
3.3. Stworzenie nowoczesnego zaplecza infrastrukturalnego i instytucjonalnego oraz rozwój aktywności sportowej i rekreacyjnej mieszkańców.	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	Liczba zadań inwestycyjnych i/lub modernizacyjnych w odniesieniu do bazy sportowej i rekreacyjnej	Urząd Gminy Nowy Żmigród, Dokumenty PT-OT	0	10
	Promocja i wsparcie młodych talentów sportowych	Liczba zawodników objętych systemem stypendialnym	Urząd Gminy Nowy Żmigród	0	5
3.4. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług zdrowotnych, opiekuńczych	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości infrastruktury pomocy społecznej	Liczba zadań inwestycyjnych i/lub modernizacyjnych w ramach pomocy społecznej	GOPS	0	1

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

<p>i społecznych dostosowanych do potrzeb społecznych, sytuacji demograficznej gminy i aktualnych wyzwań cywilizacyjnych.</p>	<p>Zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług społecznych, rozwój usług świadczonych przy wykorzystaniu najnowszych technologii</p>	<p>Liczba usług społecznych, możliwych do załatwienia w sposób zdalny oraz liczba korzystających</p>	<p>GOPS</p>	<p>0</p>	<p>5</p>
<p>3.5. Nowoczesne zarządzanie publiczne.</p>	<p>Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz zaangażowania pracowników samorządowych</p>	<p>Liczba szkoleń i/lub innych form doskonalenia zawodowego przypadających na 1 pracownika urzędu w ciągu roku</p>	<p>Urząd Gminy Nowy Żmigród</p>	<p>Wzrost o 50%</p>	
	<p>Wzrost cyfryzacji administracji samorządowej</p>	<p>Liczba dostępnych e-usług</p>	<p>Informatyk UG Nowy Żmigród</p>	<p>Wzrost o 200%</p>	

Źródło: opracowanie przez UG Nowy Żmigród

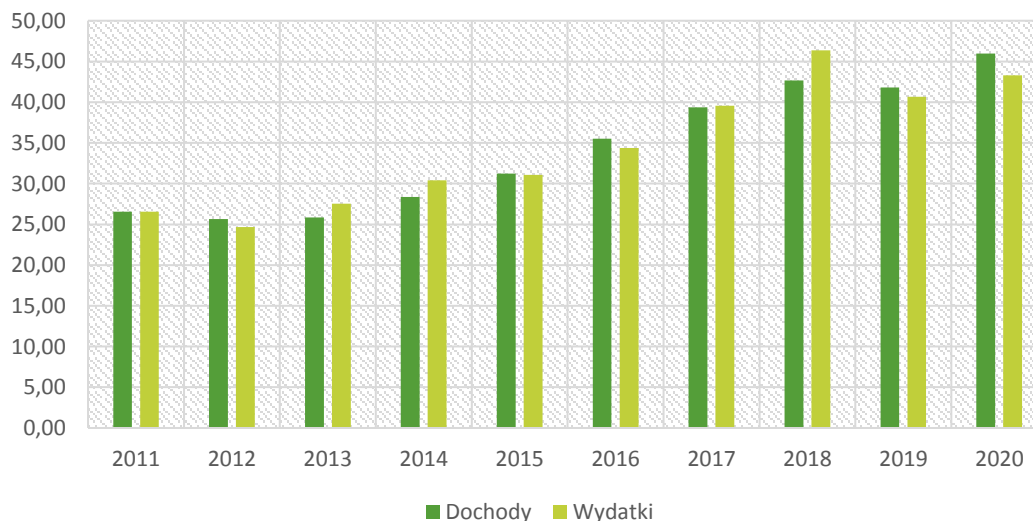
RAMY FINANSOWE I POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY NOWY ŻMIGRÓD DO 2030 ROKU

RAMY FINANSOWE

Ramy finansowe wskazują wielkości środków finansowych szacowanych na realizację strategii, a jednocześnie weryfikują możliwość realizacji przez gminę zaplanowanych działań. Uzależnione są one od zakresu przedmiotowego i horyzontu czasowego podejmowanych działań, kondycji finansowej gminy oraz jej możliwości inwestycyjnych, w tym założeń długofalowej polityki finansowej i inwestycyjnej. Przy jej konstruowaniu wykorzystano doświadczenia zebrane w wyniku działań podejmowanych w ostatnich latach, w tym przede wszystkim związane z wdrażaniem poprzedniej strategii, a także dostępności potencjalnych zewnętrznych źródeł finansowania. Finansowanie działań rozwojowych, określonych w Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku, będzie się odbywać przy wykorzystaniu środków, które pozostają w dyspozycji samorządu lub o które gmina może skutecznie zabiegać. Wśród nich najistotniejsze są środki publiczne, wspomagane funduszami prywatnymi w ramach zawiązywanych partnerstw. Środki pochodzące z budżetu gminy będą zapewniały niezbędne współfinansowanie projektów w ramach programów operacyjnych i innych finansowanych ze źródeł krajowych i międzynarodowych.

Analizując zdolność gminy Nowy Żmigród do realizacji zadań wynikających z zapisów strategii, należy odnieść się do danych historycznych przedstawiających stan finansów gminnych, a także dokonać próby określenia potencjału inwestycyjnego gminy w perspektywie objętej strategią, opierając się przy tym na danych prognostycznych.

Wykres 4. Dochody i wydatki budżetu gminy Nowy Żmigród w mln zł w okresie 2011-2020

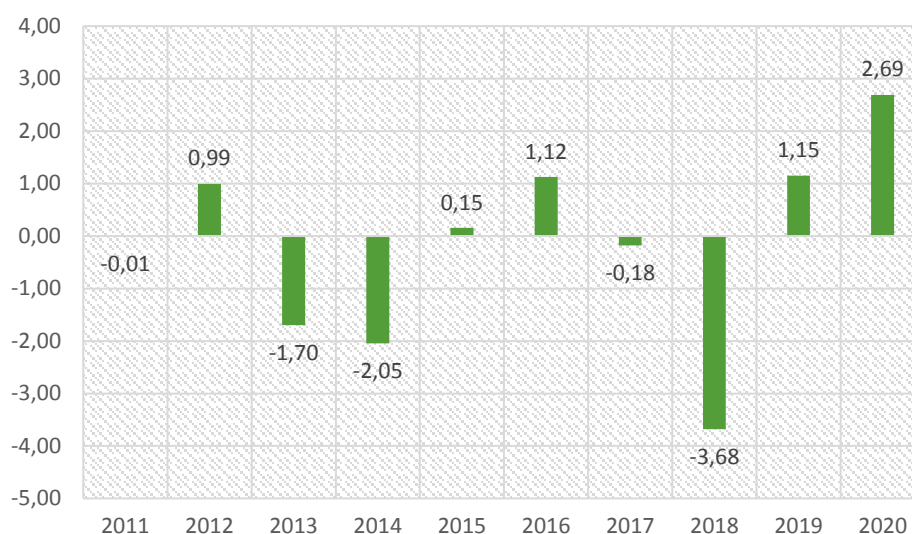

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W analizowanym okresie 2011-2020 dochody budżetu gminy rosły. U jego końca osiągnęły rekordowy poziom prawie 46 mln zł, co stanowiło blisko 73-procentowy wzrost względem roku 2011 (wówczas: 26,5 mln zł). W przeliczeniu dochodów na 1 mieszkańca, gmina odnotowała w 2020 r. wynik 5 110 zł, co w relacji do jednostek w powiecie jest wynikiem przeciętnym. Z punktu widzenia struktury budżetu, najważniejszymi źródłami dochodów gminy Nowy Żmigród były transfery zewnętrzne: dotacje i subwencje. Oba osiągnęły w 2020 r. udział w budżecie gminy równy 39,2%. Z perspektywy dekady zauważa się rosnącą rolę dotacji kosztem subwencji i dochodów własnych. Nominalnie, ich poziom

wzrósł na przestrzeni lat aż o +12 mln zł, do poziomu 18 mln zł w 2020 r. Taką samą kwotę stanowiły również subwencje, których poziom podniósł się od 2011 r., ale ponad trzykrotnie mniej (+3,8 mln zł). Należy zwrócić uwagę, że za tak wyraźny wzrost dotacji w znaczącym stopniu odpowiadają rządowe transfery pieniężne przekazywane w ramach programu „Rodzina 500+”. Kwoty te gmina w całości dystrybuuje wśród mieszkańców i nie mają one żadnego przełożenia na jej realne zdolności finansowe. Odpowiedzialność za ich obsługę przechodzi w 2022 r. na Zakład Ubezpieczeń Społecznych i należy się spodziewać, że znacząco odbije się to na statystykach finansowych gmin z całej Polski. Za najmniejszą część dochodów gminy – niespełna 22% – odpowiadały w 2020 r. dochody własne. To klasa dochodów w największym stopniu determinująca zdolność gminy do realizacji planów inwestycyjnych. W ostatniej dekadzie ich poziom się wahał, by po 2017 r. stabilnie rosnąć, do poziomu niespełna 10 mln zł w 2020 r. Wzmocnienie podstaw do ich wzrostu stanowi jedno z najważniejszych wyzwań gminy w perspektywie dostępności funduszy unijnych w przyszłości.

Wykres 5. Różnica pomiędzy dochodami a wydatkami budżetu gminy Nowy Żmigród w mln zł w okresie 2011-2020

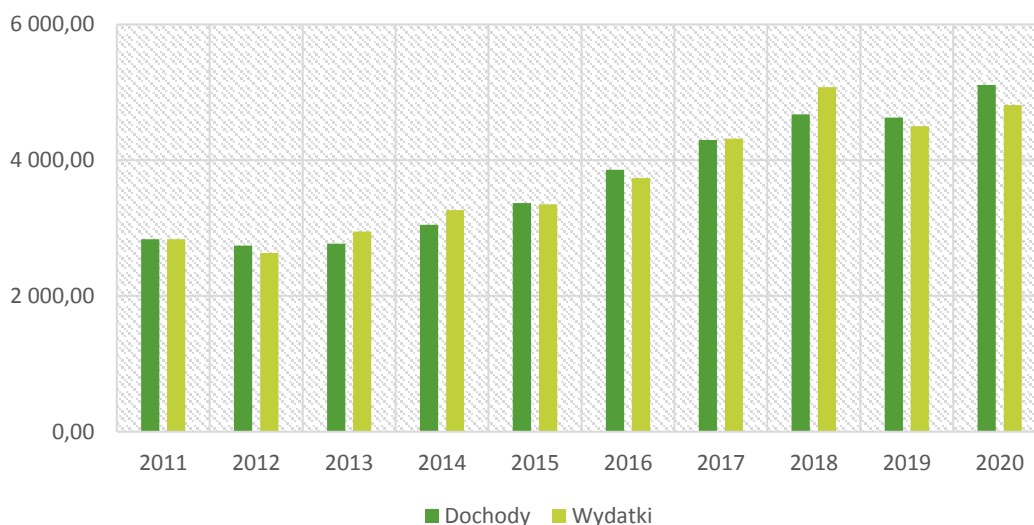

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wymiarem aktywności samorządu terytorialnego w kreowaniu podstaw rozwoju lokalnego są przede wszystkim wydatki budżetowe. Rosły one równoległe do uzyskiwanych przez gminę dochodów. W analizowanym okresie 2011-2020 wzrosły one o +63% z ok. 26,5 mln zł do ok. 43,3 mln zł. Odpowiednio wzrastały wydatki gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W roku 2011 było to 2 835 zł, zaś w 2020 r. 4 811 zł, co stanowiło jeden z niższych wyników spośród porównywanych gmin powiatu jasielskiego. Podobnie jak w większości obserwowanych gmin, wydatki gminy Nowy Żmigród odnotowały najwyższy wzrost w latach 2015-2017, czyli wraz z zainicjowaniem przywołanego programu „Rodzina 500+”. Szczególnym rodzajem wydatków są wydatki inwestycyjne, służące kreowaniu nowej jakości życia mieszkańców gminy, tworząc podstawy trwałego rozwoju społecznego, gospodarczego, środowiskowego i przestrzennego. W okresie ostatnich 10 lat inwestycje pochłaniały średniorocznie 4 mln złotych. Gmina przekroczyła ten próg 5 razy, w tym 2 razy w ciągu ostatnich 5 lat. Jednocześnie poziom inwestycji w latach 2019-2020 należał do jednych z najniższych na przestrzeni dekady (1,5-1,7 mln zł).

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Wykres 6. Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca budżetu gminy Nowy Żmigród w latach 2011-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Z biegiem lat i zwiększającymi się wydatkami ogółem, gmina utrzymywała wahający się poziom obsługi zadłużenia. Na przestrzeni dekady koszt ten był utrzymywany w granicach 217-331 tys. zł, nie odnotowując jednostajnego trendu.

Wykres 7. Udział wydatków inwestycyjnych w ogólnej kwocie wydatków budżetu gminy Nowy Żmigród w latach 2011-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Przytoczone informacje pozwalają stwierdzić, że okresie 2011-2020 gmina Nowy Żmigród prowadziła sprawną gospodarkę finansową. Wydatki rosły wraz dochodami, zaś średnioroczny udział inwestycji w wydatkach osiągnął poziom 12%. Jednocześnie, dostrzega się obszary możliwej poprawy w kolejnych latach. Dotyczy to ustabilizowania rocznej skali wydatków inwestycyjnych oraz bazy dochodów własnych, jak również większej konsekwencji w ograniczaniu poziomu zadłużenia i kosztów jego obsługi. Tym samym ocenia się, iż stan finansów publicznych gminy Nowy Żmigród wymaga powzięcia interwencji w celu zadbania o zagwarantowanie możliwości wnoszenia wkładu własnego do inwestycji współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. Uwaga ta odnosi się szczególnie do środków unijnych w ramach perspektywy na lata 2021-2027, których pula dla Polski – wedle wszelkich zapowiedzi – została zakrojona tak szeroko po raz ostatni.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Strategia określa kierunki interwencji w perspektywie roku 2030, w tym kluczowe inwestycje gminne, określone w poniższych tabelach. Ich szacowany koszt to 120 mln zł. Wycena dokonana przez Urząd Gminy Nowy Żmigród wykorzystuje m.in. bazę wiedzy i doświadczeń powstałą w wyniku prac nad ramami finansowymi dla innych dokumentów funkcjonujących na poziomie gminy, realizacji różnego typu inwestycji w ostatnich latach w gminie, informacje finansowe zapisane w opracowanych już projektach, studiach wykonalności itp., a także informacje o możliwym dofinansowaniu.

Tabela 11. Planowane inwestycje drogowe w podziale na miejscowości gminy Nowy Żmigród (perspektywa do 2030 r.)

Lp.	Określenie inwestycji
Nowy Żmigród	
1.	Przebudowa drogi gminnej nr 113518R ul. Rynek, wraz z płytą Rynku
2.	Budowa chodników przy drogach wojewódzkich nr 992 i 993
3.	Modernizacja dróg gminnych
4.	Rozbudowa dróg gminnych ul. Węgierska Mała oraz ul. Wenecja wraz z niezbędną infrastrukturą i przebudową sieci uzbrojenia terenu w miejscowości Nowy Żmigród
Stary Żmigród	
5.	Budowa chodników przy drodze wojewódzkiej nr 993
6.	Przebudowa drogi gminnej nr 113525R Stary Żmigród – Siedliska Żmigrodzkie z przebudową mostu
Mytarz	
7.	Przebudowa drogi powiatowej przez Mytarz
8.	Budowa chodników przy drodze powiatowej przez Mytarz
Mytarka	
9.	Przebudowa drogi gminnej nr 113507R Mytarka – Gorzyce
10.	Przebudowa drogi gminnej nr 113508R Mytarka – Niwa Domowa
Łysa Góra	
11.	Przebudowa drogi gminnej nr 113535R „Galanty”
12.	Budowa chodników przy drodze wojewódzkiej nr 993
Kąty	
13.	Budowa chodników przy drodze wojewódzkiej nr 992
14.	Modernizacja dróg gminnych
Skalnik	
15.	Modernizacja drogi gminnej nr 1903R Skalnik – Desznica
Brzezowa	
16.	Modernizacja drogi gminnej nr 113537R „Do Łąki”
17.	Modernizacja drogi gminnej nr 633/1 „Władkówka”
Desznica	
18.	Budowa oświetlenia drogowego
19.	Przebudowa mostu w ciągu drogi gminnej nr 113543R Desznica – Hałbów
Łężyny	
20.	Utwardzenie terenu działek przy cmentarzu parafialnym
21.	Budowa chodników przy drogach wojewódzkich i powiatowych
22.	Przebudowa drogi gminnej nr 113501R „Okrajki”
Gorzyce	
23.	Budowa chodników przy drodze wojewódzkiej nr 992
24.	Przebudowa drogi gminnej nr 113505R Mytarka-Gorzyce z budową mostu na rzece Wiśłoce
Toki	
25.	Budowa chodników przy drodze wojewódzkiej nr 992
26.	Modernizacja dróg gminnych

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Nienaszów	
27.	Modernizacja drogi gminnej nr 1755/2, 1735 „Kaczmarskie”
28.	Budowa chodników przy drogach powiatowych
29.	Modernizacja i przebudowa drogi gminnej wraz z budową chodnika - numer drogi: 113511R "Nienaszów przez wieś", droga na działce nr ewid. 1764.
Makowiska	
30.	Modernizacja dróg gminnych
Siedliska Żmigrodzkie	
31.	Przebudowa drogi gminnej Siedliska Żmigrodzkie – Nienaszów z budową mostu na potoku Iwielka.
32.	Przebudowa drogi gminnej nr 113528R Siedliska Żmigrodzkie – „Kasztel”
Grabanina	
33.	Przebudowa drogi gminnej nr 113512R Grabanina – Grochówki

Źródło: opracowanie przez UG Nowy Żmigród

Tabela 12. Planowane inwestycje na terenie gminy Nowy Żmigród (perspektywa do 2030 r.)

Lp.	Określenie inwestycji
1.	Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich na terenie Gminy Nowy Żmigród
2.	Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja chodników w ciągach dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich na terenie Gminy Nowy Żmigród
3.	Budowa, rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Nowy Żmigród
4.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Nowy Żmigród w miejscowościach: Siedliska Żmigrodzkie, Makowiska, Łysa Góra, Kąty, Skalnik, Brzezowa, Desznica, Jaworze
5.	Przebudowa i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji oraz poza aglomeracją
6.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Nowy Żmigród
7.	Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy Nowy Żmigród
8.	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku Remizy OSP w miejscowości Nowy Żmigród
9.	Budowa centrum opiekuńczo-mieszkalnego w Nowym Żmigrodzie
10.	Dostosowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do aktualnych uwarunkowań i potrzeb społeczno-gospodarczych gminy oraz nadanie kierunków polityki przestrzennej dla Gminy Nowy Żmigród
11.	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej w Nowym Żmigrodzie
12.	Budowa hali sportowej w miejscowości Kąty
13.	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku „A” Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia w Nowym Żmigrodzie
14.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Nowy Żmigród
15.	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku Magurskiego Parku Narodowego w Nowym Żmigrodzie
16.	Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy sportowej, na terenie miejscowości Nowy Żmigród, Makowiska, Łężyny, Nienaszów
17.	Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych na terenie Gminy Nowy Żmigród
18.	Zastosowanie źródeł energii odnawialnej lub poprawa efektywności energetycznej urządzeń na obiektach użyteczności publicznej
19.	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynków Domów Ludowych w miejscowościach: Stary Żmigród, Nienaszów-Sośniny, Brzezowa
20.	Rewitalizacja parku podworskiego w miejscowości Nowy Żmigród
21.	Wymiana taboru samochodowego dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie Gminy Nowy Żmigród

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

22.	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku Urzędu Gminy w Nowym Żmigrodzie (wraz z wyposażeniem)
23.	Budowa infrastruktury turystycznej na terenie Gminy Nowy Żmigród oraz budowa szlaków turystycznych pieszych i rowerowych
24.	Budowa i modernizacja infrastruktury obiektów oświatowych i dostosowanie jej do wymogów w zakresie dostępności
25.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym przyszkolnej
26.	Poprawa stanu bazy oświatowej przyczyniająca się do wyrównania szans edukacyjnych
27.	Prace konserwatorskie obiektów zabytkowych na terenie Gminy Nowy Żmigród

Źródło: opracowanie przez UG Nowy Żmigród

Zasada dodatkowości środków finansowych w realizacji projektów zapisanych w strategii oznacza, że to od potencjału inwestycyjnego jednostki samorządu terytorialnego zależy, w jakim czasie i ile środków finansowych będzie mogła przeznaczyć na działania związane z rozwojem, czyli przede wszystkim na realizację strategii rozwoju gminy. Dlatego tak istotne jest oszacowanie potencjału inwestycyjnego gminy.

Wskaźniki do szacowania potencjału inwestycyjnego gminy zaczerpnięto z prognoz finansowych zawartych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Nowy Żmigród na lata 2021-2030, zgodnie z Uchwałą nr XXXVI/239/21 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 25 października 2021 r. Przyjęto w niej prognozowaną, średnioroczną wysokość wydatków gminy ogółem na poziomie ok. 42,1 mln zł.

Określając potencjał inwestycyjny gminy Nowy Żmigród, posłużono się metodologią opartą na równaniu obejmującym założenie, że:

$$PI = W_{og.} \times W_i$$

gdzie:

PI= potencjał inwestycyjny jednostki samorządu terytorialnego

$W_{og.}$ =Wydatki budżetowe ogółem

W_i = średni procentowy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostki samorządu terytorialnego.

Potencjał inwestycyjny gminy stanowi iloczyn jego prognozowanych wydatków w okresie objętym prognozą i średniego procentowego udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach w okresie poprzednim do prognozowanego. Tak wyliczony potencjał inwestycyjny gminy można uznać za podstawę przyszłej aktywności inwestycyjnej gminy.

Analizując dane historyczne, ustalono że średnia wartość procentowego udziału wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez gminę w okresie 2011-2020 wynosiła 12%. Dzięki temu możliwe było oszacowanie potencjału inwestycyjnego gminy Nowy Żmigród w okresie realizacji strategii. Wykorzystując wskazane wyżej równanie oszacowano, iż przy utrzymaniu obecnych zdolności inwestycyjnych, w latach 2021-2030 gmina mogłaby przeznaczać średniorocznie na inwestycje ok. 5 mln zł. W tym kontekście szacowana kwota rocznie na inwestycje w latach realizacji strategii jest ambitna i możliwa do realizacji przy założeniu współpracy finansowej z innymi partnerami oraz wysokiego wsparcia kluczowych inwestycji ze środków zewnętrznych. Mając na względzie bazę dochodów własnych gminy, rekomenduje się realizację przez władze samorządowe w pierwszej kolejności tych projektów inwestycyjnych, które będą zmierzały do jej wzmocnienia. Równocześnie przewiduje się, iż rozpisane plany inwestycyjne mogą wymagać aktualizacji ze względu na zachodzące zmiany w gminie oraz jej otoczeniu, w szczególności finansowo-podatkowym i prawnym.

POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie działań opisanych w Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku będzie się odbywać za pomocą środków pochodzących z różnych źródeł, aby zwiększyć możliwości realizacyjne oraz efektywność podejmowanych interwencji. W tym kontekście trzeba wskazać na trzy podstawowe źródła:

- publiczne środki zagraniczne, w tym przede wszystkim pochodzące z funduszy unijnych oraz innych instrumentów i mechanizmów europejskich (m.in. EFRR, EFS, FS, fundusze norweskie i EOG),
- publiczne środki krajowe, w tym uwzględniające budżet gminy i innych jednostek samorządu terytorialnego (m.in. fundusze regionalne), fundusze z budżetu państwa, celowe i dotacje państwowe (m.in. środki i programy rządowe, poszczególnych ministerstw, NFOŚiGW, WFOŚiGW),
- inne prywatne.

Z punktu widzenia dostępnych środków zewnętrznych, najistotniejszym źródłem finansowania, zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie. Mając na względzie okres obowiązywania Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku, należy przyjąć, iż finansowanie działań w niej określonych obejmie przede wszystkim okres **Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027** oraz wsparcie w ramach nowego **Europejskiego Funduszu Odbudowy (Next Generation EU)**.

Nowy siedmioletni budżet Unii Europejskiej (wieloletnie ramy finansowe) zaplanowano na 1 074,3 mld euro, a dodatkowy antykryzysowy pakiet odbudowy skumulowany w pierwszych latach ma wynieść 750 mld euro, w tym 390 mld euro w formie dotacji. Łącznie oznacza to kwotę 1 824,3 mld euro. Środki te mają wspierać odbudowę państw po pandemii Covid-19 oraz inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową. Tematyczne kierunki wydatkowania środków przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Kierunki wydatkowania środków w ramach budżetu UE 2021-2027

Lp.	Kierunek wydatkowania	Planowane środki	Podstawowe instrumenty finansowe w ramach kierunku
1.	Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	143,4 mld € (z tego 10,6 mld € w ramach Next Generation EU)	Horyzont Europa i Fundusz InvestEU
2.	Spójność, odporność i wartości	1 099,7 mld € (721,9 mld € - fundusz odbudowy)	Fundusze polityki spójności, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności – RescEU, program działań w dziedzinie zdrowia
3.	Zasoby naturalne i środowisko	373,9 mld € (17,5 mld € - fundusz odbudowy)	Wspólna polityka rolna, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (pomoc w transformacji dla regionów górniczych, do których nie należy województwo podkarpackie)
4.	Migracja i zarządzanie granicami	22,7 mld €	Fundusz Azylu i Migracji oraz Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami
5.	Bezpieczeństwo i obrona	13,2 mld €	Europejski Fundusz Obronny i Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego
6.	Sąsiedztwo i świat	98,4 mld €	Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej oraz Instrument Pomocy Humanitarnej
7.	Europejska administracja publiczna	73,1 mld €	

Źródło: opracowanie na podstawie <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/recovery-plan-mff-2021-2027/>

Filarem unijnego planu odbudowy ma być z kolei **Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności**, zapewniający krajom europejskim wsparcie finansowe, by złagodzić społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19. Jego budżet ogółem to 672,5 mld euro (z 750 mld euro w ramach Europejskiego Funduszu Odbudowy), z czego 312,5 mld euro przewidziano w formie dotacji. Zaplanowana alokacja dla Polski wynosi 23,9 mld EUR, dodatkowo ponad 34 mld EUR z części pożyczkowej funduszu. Podstawą wydatkowania środków ma być Krajowy Plan Odbudowy, finansowany ze środków wspomnianego Europejskiego Instrumentu na Rzecz Odbudowy. Jego celem jest odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii oraz wsparcie budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowym, co będzie odbywać się m.in. poprzez przyspieszenie rozwoju niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, która w sposób odpowiedzialny wykorzystuje zasoby środowiska, a także rozwój oparty na wykorzystaniu rozwiązań cyfrowych. Oczekiwanym rezultatem realizacji celu strategicznego KPO jest zwiększenie produktywności gospodarki, która będzie zdolna do tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy, dostępnych dla większej liczby osób. W ramach dokumentu założono realizację pięciu komponentów oraz działań (tj. reform i inwestycji):

- Komponent A. Odporność i konkurencyjność gospodarki – 4,133 mld euro, 17,3%;
- Komponent B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności – 6,347 mld euro, 26,6%;
- Komponent C. Transformacja cyfrowa – 3,034 mld, 12,7%;
- Komponent D. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia – 4,262 mld, 17,9%;
- Komponent E. Zielona, inteligentna mobilność – 6,074 mld, 25,5%¹.

Okolo $\frac{1}{3}$ środków z funduszu ma trafić do samorządów².

Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej dla Polski to ok. 170 mld euro (w cenach bieżących), w tym:

- 72,2 mld euro na politykę spójności,
- 3,8 mld euro z funduszu sprawiedliwej transformacji (pomoc w transformacji dla regionów górniczych, do których nie należy województwo podkarpackie),
- 24,9 mld euro dotacji z Funduszu Odbudowy,
- 34,2 mld euro pożyczek z Funduszu Odbudowy,
- 21,6 mld euro na płatności bezpośrednie dla rolników,
- 10,6 mld euro na rozwój obszarów wiejskich,
- ok. 2 mld euro w ramach instrumentu React EU (instrument na rzecz walki z negatywnymi skutkami COVID-19³).

Okolo 60% funduszy z polityki spójności trafi do **programów realizowanych na poziomie krajowym**, a pozostałe 40% otrzymają **programy regionalne**, zarządzane przez marszałków województw. Programy będą funkcjonowały w podobnym układzie, jak w ramach perspektywy na lata 2014-2020. Podział środków na poszczególne programy krajowe przedstawia poniższa tabela.

¹ <https://crido.pl/blog-business/krajowy-plan-odbudowy-komponent-a-odpornosc-i-konkurencyjnosc-gospodarki/>

² <https://www.money.pl/gospodarka/kpo-sejm-zdecydowal-ws-funduszu-odbudowy-oto-najwazniejsze-informacje-663599914160000a.html>

³ <https://samorząd.pap.pl/kategoria/aktualnosci/jak-beda-inwestowane-fundusze-ue-z-nowej-perspektywy-jest-plan-podzialu>

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

Tabela 14. Podział środków w ramach nowej perspektywy budżetowej UE dla Polski

Lp.	Program	Kwota	Podstawowe kategorie projektów
1.	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)	Ponad 25 mld €	M.in. rozwój gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu, inwestycje transportowe, ochrona zdrowia, dziedzictwo kulturowe
2.	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)	Ok. 7,9 mld €	M.in. innowacje, współpraca nauki i biznesu
3.	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)	Ponad 4 mld €	M.in. praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność
4.	Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)	Ok. 2 mld €	M.in. cyfryzacja, sieci szerokopasmowe, rozwój e-usług, cyberbezpieczeństwo
5.	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)	Ok. 2,5 mld €	Specjalna pula wsparcia dla województw Polski Wschodniej
6.	Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE)	Ok. 0,5 mld €	Wsparcie dla instytucji wdrażających fundusze UE, szkolenia dla beneficjentów, działania informacyjne
7.	Fundusze Europejskie na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FEST)	4,4 mld €	Pomoc w transformacji dla regionów górniczych, do których nie należy województwo podkarpackie
8.	Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ)	0,475 mld €	Wsparcia osób doświadczających najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej
9.	Fundusze Europejskie dla Rybactwa	0,5 mld €	Wsparcie sektora rybactwa
10.	Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej	0,56 mld €	Wykorzystywanie zasobów i rozwiązywanie problemów, które wykraczają poza granice państw i które wymagają podjęcia wspólnych działań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-na-lata-2021-2027/dowiedz-sie-wiecej-o-funduszach-europejskich-na-lata-2021-2027/>

Po uzgodnieniach między ministerstwem i marszałkiem, na program regionalny do województwa podkarpackiego trafi 2,18 mld euro (łącznie kwota dla województwa na program regionalny + FST + Program dla Polski Wschodniej to 2,6 mld euro)⁴. Trwają finalne prace i konsultacje dotyczące **programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027**, którego priorytety określa poniższa tabela.

Tabela 15. Opis priorytetów programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027

Priorytet	Nazwa	Zakres tematyczny
1.	Konkurencyjna i cyfrowa gospodarka	M.in. badania, innowacje i wykorzystanie zaawansowanych technologii, cyfryzacja, wsparcie MŚP, tworzenie nowych miejsc pracy, rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości
2.	Energia i środowisko	M.in. wspieranie efektywności energetycznej, redukcji emisji gazów cieplarnianych i wykorzystania energii odnawialnej, a także ograniczenia i przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, rozwój gospodarki wodnej, wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej, ochrona przyrody i bioróżnorodności
3.	Mobilność miejska	Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
4.	Mobilność i łączność	Rozwój zrównoważonej, inteligentnej i intermodalnej mobilności
5.	Infrastruktura bliżej ludzi	M.in. poprawa dostępności i jakości usług oraz infrastruktury i wyposażenia w zakresie: edukacji na wszystkich szczeblach, pomocy społecznej – z naciskiem na deinstytucjonalizację usług, opieki zdrowotnej, kultury, obsługi ruchu turystycznego, wzmocnienie roli kultury, dziedzictwa i zrównoważonej turystyki w rozwoju

⁴ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/fundusze-unijne-dla-regionow---rezerwa-podzielona-po-rozmowach-z-marszalkami-województw>

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku

6.	Rozwój zrównoważony terytorialnie	M.in. ochrona walorów oraz dziedzictwa kulturowego i naturalnego, rozwój powiązanych usług turystycznych, odnowa i zapewnienie bezpieczeństwa przestrzeni publicznych
7.	Kapitał ludzki gotowy do zmian	M.in. wsparcie i promocja zatrudniania, aktywizacja zawodowa i przedsiębiorcza, walka z bezrobociem, promowanie ekonomii społecznej, modernizacja instytucji i służb rynków pracy w kontekście wsparcia kształcenia i kompetencji pracowników dostosowanych do potrzeb społecznych i gospodarczych oraz dynamicznych zmian, aktywizacja zdrowotna pracowników, kreowanie zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych pracowników oraz przedsiębiorców, poprawa jakości, dostępności i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy, rozwój kompetencji kluczowych, wspieranie uczenia się przez całe życie, programy aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości usług zdrowotnych i społecznych, integracja, aktywizacja i wsparcie osób najbardziej potrzebujących
8.	Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	M.in. wsparcie działań lokalnych grupy działania, wsparcie i promocja aktywizacji i partycypacji społecznej, integracja i aktywizacja społeczna, szczególnie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, wspieranie równego dla wszystkich dostępu do dobrej jakości edukacji, rozwój zdolności uczniów poza edukacją formalną, wsparcie osób dorosłych w zdobywaniu podstawowych kompetencji, poprawa dostępności i jakości usług opieki zdrowotnej i ochrony socjalnej
9.	Pomoc techniczna	Zapewnienie skutecznej i efektywnej realizacji programu regionalnego, EFRR
10.	Pomoc techniczna	Zapewnienie skutecznej i efektywnej realizacji programu regionalnego, EFS+

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 wersja 1.0

Oczekuje się, że negocjacje regionalnego programu na lata 2021-2027 oraz jego ostateczne przyjęcie przez Komisję Europejską nastąpi w połowie 2022 r.

Oprócz wskazanych powyżej programów, istnieją także inne możliwości pozyskania finansowania, w szczególności obejmujące **fundusze krajowe**. Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym i kierowane są m.in. do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, podmiotów prywatnych i jednostek samorządu terytorialnego (np. Edukacja kulturalna, Infrastruktura domów kultury, Kultura cyfrowa, Kultura Dostępna, Promocja czytelnictwa, Wydarzenia artystyczne dla dzieci i młodzieży, Ochrona zabytków). Programy Ministerstwa Sportu zakładają rozwój bazy sportowej oraz aktywizację ruchową społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Obszary priorytetowe stanowią: sport powszechny, sport wyczynowy, infrastruktura sportowa, sport młodzieżowy, sport osób z niepełnosprawnościami (np. programy: „Umiem pływać”, „Klub”, „Sport Wszystkich Dzieci”, „Szkolny Klub Sportowy”, „Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej”, czy Program budowy zadaszeń boisk piłkarskich)⁵. Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej koncentrują się na wsparciu rodziny na wszystkich etapach jej rozwoju, w tym zapewniając współfinansowanie dla tworzenia nowych placówek, a także na rozwoju usług opiekuńczych oraz aktywności seniorów (np. Program „Maluch+”, Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, Program wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025, Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025)⁶. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej⁷ oraz

⁵ <https://www.gov.pl/web/kultura/programy-mkidn-2021>

⁶ <https://www.gov.pl/web/rodzina/programy-i-projekty>

⁷ <http://nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/>

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej⁸ wspierają przedsięwzięcia (zazwyczaj w formie instrumentów zwrotnych) z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg umożliwia współfinansowanie przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych⁹. Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany przez Polski Fundusz Rozwoju oferuje jednostkom samorządu terytorialnego wsparcie finansowe na zadania użyteczności publicznej i zadania własne, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno-kanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia¹⁰. Poza tym działają programy rządowe wspierające odbudowę gospodarki po pandemii COVID-19. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz Program Inwestycji Strategicznych, zbudowany wokół głównych założeń Polskiego Ładu, zapewniają bezzwrotne dofinansowanie inwestycji publicznych realizowanych przez gminy, powiaty i województwa w całej Polsce (m.in. inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, modernizację źródeł ciepła na zeroemisyjne, czy w gospodarowanie odpadami, a także inwestycji społecznych tj. żłobki, przedszkola czy ścieżki rowerowe)¹¹.

⁸ <https://www.wfos.krakow.pl/oferta/wedlug-rodzaju-wnioskodawcy/jednostki-samorządu-terytorialnego/>

⁹ <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/rzadowy-fundusz-rozwoju-drog---dawniej-fundusz-drog-samorządowych>

¹⁰ <https://pfr.pl/oferta/fundusz-inwestycji-samorządowych.html>

¹¹ <https://www.gov.pl/web/premier/program-inwestycji-strategicznych>

SPISY

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura demograficzna jednostek porównywanych w 2020 r.	7
Wykres 2. Liczba osób i rodzin korzystających z wsparcia społecznego w gminie Nowy Żmigród w latach 2016-2020.....	16
Wykres 3. Struktura dochodów gminy Nowy Żmigród w latach 2017-2020	20
Wykres 4. Dochody i wydatki budżetu gminy Nowy Żmigród w mln zł w okresie 2011-2020.....	120
Wykres 5. Różnica pomiędzy dochodami a wydatkami budżetu gminy Nowy Żmigród w mln zł w okresie 2011-2020	121
Wykres 6. Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca budżetu gminy Nowy Żmigród w latach 2011-2020	122
Wykres 7. Udział wydatków inwestycyjnych w ogólnej kwocie wydatków budżetu gminy Nowy Żmigród w latach 2011-2020	122

Spis rysunków

Rysunek 1. Liczba mieszkańców na koniec 2020 r. oraz zmiana liczby mieszkańców w latach 2016-2020 w poszczególnych miejscowościach gminy Nowy Żmigród i w wybranych jednostkach	7
Rysunek 2. Prognozowana zmiana liczby ludności w roku 2030 w stosunku do roku 2020	8
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2020 r. i procentowa zmiana tej wartości w roku 2020 w stosunku do 2016 r. (lewa strona) oraz udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2020 r. i zmiana tej wartości (w punktach procentowych) w roku 2020 w stosunku do 2016 r. (prawa strona).....	9
Rysunek 4. Odsetek mieszkańców wybranych jednostek posiadających dostęp do wodociągu oraz kanalizacji na koniec 2019 r.	11
Rysunek 5. Rozmieszczenie placówek kultury prowadzonych przez samorząd gminny oraz ważniejszych zabytków (w tym ujętych w Rejestrze Zabytków Nieruchomych) w gminie Nowy Żmigród	12
Rysunek 6. Osuwiska i tereny zagrożone powodzią w gminie Nowy Żmigród	15
Rysunek 7. Rozmieszczenie szkół podstawowych i obwody szkolne w gminie Nowy Żmigród w 2020 r.	17
Rysunek 8. Dochody i wydatki budżetów gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca i procentowa zmiana tej wartości w roku 2020 w stosunku do 2017 r.	20
Rysunek 9. Podstawowe elementy środowiskowe struktury przestrzennej gminy Nowy Żmigród	84
Rysunek 10. Podstawowe funkcje terenów w gminie Nowy Żmigród.....	87
Rysunek 11. Powiązania transportowe i energetyczne w gminie Nowy Żmigród	88
Rysunek 12. Schematyczne rozmieszczenie zamierzeń inwestycyjnych dla gminy Nowy Żmigród do 2030 roku.....	90
Rysunek 13. Uwarunkowania komunikacyjne oraz planowane inwestycje drogowe na terenie gminy Nowy Żmigród do 2030 roku	91

Spis tabel

Tabela 1. Średnie procentowe wyniki uczniów wybranych jednostek z egzaminu ósmoklasisty (j. polski, matematyka, j. angielski) w latach 2019-2021	18
Tabela 2. Wyniki analizy SWOT dla gminy Nowy Żmigród.....	22
Tabela 3. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych znajdujących się w granicach gminy Nowy Żmigród wraz z przypisanymi celami i działaniami środowiskowymi.....	79
Tabela 4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej w gminie Nowy Żmigród.....	92
Tabela 5. Umiejscowienie gminy Nowy Żmigród w OSI uwzględnionych w KSRR 2030	96
Tabela 6. Umiejscowienie gminy Nowy Żmigród w priorytetach strategii regionalnej	97
Tabela 7. Umiejscowienie gminy Nowy Żmigród w obszarach funkcjonalnych województwa podkarpackiego	101
Tabela 8. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku z wytycznymi i założeniami zawartymi w wybranych dokumentach wyższego rzędu	105
Tabela 9. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	111
Tabela 10. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	116
Tabela 11. Planowane inwestycje drogowe w podziale na miejscowości gminy Nowy Żmigród (perspektywa do 2030 r.) ..	123
Tabela 12. Planowane inwestycje na terenie gminy Nowy Żmigród (perspektywa do 2030 r.)	124
Tabela 13. Kierunki wydatkowania środków w ramach budżetu UE 2021-2027	126
Tabela 14. Podział środków w ramach nowej perspektywy budżetowej UE dla Polski.....	128
Tabela 15. Opis priorytetów programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	128

Spis map

Mapa 1. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią przy wysokim (Q10%) i średnim (Q1%) prawdopodobieństwie wystąpieniu powodzi na obszarze gminy Nowy Żmigród.	78
--	----

Spis schematów

Schemat 1. Cele strategiczne i operacyjne w ramach Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród do 2030 roku.....	28
---	----

Urząd Gminy Nowy Żmigród

ul. Mickiewicza 2, 38-230 Nowy Żmigród

tel.: 13 44 15 605, 13 44 15 021, 13 44 82 610

e-mail: gmina@nowyzmigrod.eu

<https://www.nowyzmigrod.eu/index.php/pl/>